

Betænkning om hurtigere behandling af konkursboer

Afgivet af Konkursrådet

Betænkning nr. 1484

København 2006

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1 Indledning.....	4
1. Konkursrådets kommissorium	4
2. Konkursrådets sammensætning	9
3. Konkursrådets arbejde.....	10
Kapitel 2 Sammenfatning af betænkningen	11
Kapitel 3 Gældende ret	18
1. Bobehandlingen og fristerne for de enkelte sagsbehandlingskridt	18
1.1. Danmark	18
1.2. Norge	25
1.3. Sverige	26
2. Tilsynet med bobehandlingen	29
2.1. Danmark	29
2.2. Norge	30
2.3. Sverige	30
3. Fastsættelse af vederlag til kurator.....	31
3.1. Danmark	31
3.2. Norge	37
3.3. Sverige	38
Kapitel 4 Varigheden af bobehandlingen	40
1. Indledning	40
2. Justitsministeriets og Konkursrådets undersøgelser	40
3. Andre undersøgelser.....	42
4. Konkursrådets overvejelser.....	43
Kapitel 5 Konkursrådets overvejelser om de gældende frister.....	49
1. Indledning	49
2. Retssag til gennemførelse af omstødelse	49
3. Afholdelse af skiftesamling til valg af kurator og eventuelt kreditorudvalg	51
4. Fremsendelse af oversigt over aktiver og passiver, statusoversigt og redegørelser	53
5. Anmeldelse af fordringer og andre krav	55
6. Afholdelse af møde til prøvelse af anmeldte krav	58
7. Sagsanlæg, når kurators indstilling ikke kan anerkendes	59
8. Konkursrådets konklusion	60
Kapitel 6 Konkursrådets overvejelser om indførelse af yderligere frister	61
Kapitel 7 Konkursrådets overvejelser om tilsynet med bobehandlingen	64
1. Indledning	64
2. Skifteretten som adressat for kurators oplysninger efter konkurslovens § 125.....	66
3. Indholdet af redegørelser efter konkurslovens § 125, stk. 2 og 3	67
4. Skifterettens tilsynsbeføjelser	69
5. Indholdet af vederlagsindstillinger efter konkurslovens § 239	71
Kapitel 8 Konkursrådets overvejelser om fastsættelsen af vederlag til kurator	73
1. Indledning	73
2. Vejledende retningslinjers betydning for forebyggelse af tvister om vederlaget og for sikring af en hensigtsmæssig og ressourcebesparende administration i skifteretten	74
3. Vejledende retningslinjers betydning for kurators tidsforbrug	75
4. De mulige grundlag for udarbejdelse af vejledende retningslinjer	78

4.1. Tidligere overvejelser.....	78
4.2. Overvejelser på andre områder	81
4.3. Konkursrådets overvejelser	83
5. Konkursrådets forslag	89
Kapitel 9 Konkursrådets øvrige overvejelser	97
1. Fastsættelse af en sidste dag for modtagelse af anmeldelser af fordringer og andre krav	97
2. Forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, jf. artikel 13 .	103
Kapitel 10 Konkursrådets lovudkast med bemærkninger	105
1. Konkursrådets lovudkast.....	105
2. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser	107
Bilag 1 Oversigt over Konkursrådets undersøgelse af forholdet mellem vederlag og aktivmasse i en række konkursboer	123

Kapitel 1

Indledning

1. Konkursrådets kommissorium

Konkursrådet blev nedsat af Justitsministeriet den 12. januar 2001.

Af kommissoriet af 12. september 2000, der er gengivet i sin helhed på www.jm.dk og i kapitel 1 afsnit 1.1 i betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, fremgår bl.a. følgende:

”1. Konkursrådet har følgende opgaver:

- 1) efter Justitsministeriets anmodning at afgive indstilling om ændringer i konkursloven med henblik på reform af denne lovgivning,
- 2) at virke som rådgivende organ for Justitsministeriet med hensyn til insolvensretlige bestemmelser i særlovgivningen og i internationale regler og med hensyn til principielle spørgsmål om fastsættelse af administrative bestemmelser vedrørende insolvensbehandling mv., og
- 3) at afgive indstilling om behov og muligheder for i forbindelse med insolvensbehandling at styrke bekæmpelsen af økonomisk kriminalitet, herunder ved et forbedret samarbejde mellem de involverede offentlige myndigheder og anklagemyndigheden samt i forbindelse med boer, der i dag slutes uden skiftebehandling.

Konkursrådet skal holde kontakt med instanser her i landet, der varetager praktisk bobehandling mv., og følge den internationale udvikling på det insolvensretlige område med henblik på, at rådet løbende orienterer sig om behov for at ændre gældende regler. Konkursrådet kan over for Justitsministeriet fremkomme med indstilling om spørgsmål, der bør behandles af rådet, jf. nr. 1 ovenfor.

Konkursrådet skal ved behandlingen af de enkelte emner løbende indhente synspunkter fra andre berørte myndigheder og organisationer end dem, der er repræsenteret i rådet, herunder organisationer, der varetager private kreditorinteresser.”

Ved brev af 16. februar 2006 har Justitsministeriet anmodet Konkursrådet om en udtalelse om initiativer for at opnå en hurtigere behandling af konkursboer. Brevet har dette indhold:

”1. Indledning

I forbindelse med arbejdet i Globaliseringsrådet er der som led i udarbejdelsen af en strategi for at opnå flere såkaldte vækstiværksættere blevet rejst spørgsmålet om konkursbehandlingen i et iværksætterperspektiv.

Et centralt element i den forbindelse er en iværksætters mulighed for afvikling af gælden efter en konkurs. Dels kan det hæmme lysten til at starte egen virksomhed, hvis en iværksætter risikerer at hænge fast i gammel gæld mange år efter et økonomisk sammenbrud. Dels har reglerne om gældsafvikling betydning for mulighederne for at starte ny virksomhed som iværksætter efter et kuldsejlet forsøg.

Ved lov nr. 365 af 24. maj 2005 om ændring af konkursloven og konkursskatteloven blev reglerne om gældssanering i forbindelse med konkurs ændret, således at de elementer i konkursloven, der hidtil i praksis har hindret en konkursramt erhvervsdrivende i at få gældssanering i umiddelbar forlængelse af en konkurs, nu er fjernet. Samtidig blev den periode, hvor en skyldner skal afdrage på den del af gælden, der består efter en gældssanering, sænket til 3 år for konkursramte erhvervsdrivende mod normalt 5 år.

Lovændringen byggede på Konkursrådets anbefalinger i betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering.

Der kan normalt først gives gældssanering, når behandlingen af konkursboet er endeligt afsluttet. Varigheden af bobehandlingen må derfor indgå i vurderingen af mulighederne for gældsafvikling efter en konkurs.

Konkursrådet har i betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, side 392, anført, at det typisk tager 1-3 år at afslutte et konkursbo.

For at få et yderligere fingerpeg om bobehandlingens længde har Justitsministeriet foretaget en manuel gennemgang af samtlige sager, hvor der er afsagt konkursdekret ved Sø- og Handelsretten i København i 2000.

Gennemgangen viste, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for samtlige afsluttede sager var 21,3 måneder. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for samtlige afsluttede sager, hvor skyldneren var et *selskab*, var 24 måneder. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for samtlige afsluttede sager, hvor skyldneren var en *person*, var 18,5 måneder. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for samtlige afsluttede sager, der blev afsluttet efter konkurslovens § 143, stk. 1, var 21,6 måneder. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for samtlige afsluttede sager, der blev afsluttet efter konkurslovens § 143, stk. 1, hvor skyldneren var en *person*, var 17,5 måneder.

Bobehandlingens længde bestemmes bl.a. af en række lovbestemte frister i konkursloven. Blandt andre forhold, der kan have indvirkning på bobehandlingens længde, kan også nævnes retssager anlagt af eller imod boet. Endelig kan spørgsmål om mulige strafbare forhold i nogle konkursboer føre til en længere bobehandling.

Bobehandlingen i forbindelse med en konkurs skal være grundig og forsvarlig. Af hensyn til både skyldneren og kreditorerne er det imidlertid væsentligt, at bobehandlingen ikke trækker længere ud, end det er nødvendigt, og at der ikke i lovgivningen eller i øvrigt er unødvendige hindringer for en så effektiv bobehandling som muligt.

Med henblik på, at der kan tages initiativer for at opnå en hurtigere behandling af konkursboer, anmodes Konkursrådet på den anførte baggrund om en udtalelse om de spørgsmål, som er nævnt nedenfor under pkt. 2 og 3.

Konkursrådet kan i udtalelsen også foreslå andre initiativer med henblik på at sikre en hurtigere og mere effektiv bobehandling.

Forslag om mulige initiativer bør som udgangspunkt ikke begrænses til alene at vedrøre behandlingen af konkursboer efter iværksættere.

2. Afkortning af frister for visse sagsbehandlingsskridt

Skifterettens tilsyn med kurator sker bl.a. på baggrund af kurators indberetninger til skifteretten og i forbindelse med skiftesamlinger. Skifteretten har herigennem

mulighed for at konstatere, om boet behandles hensigtsmæssigt og fremmes behørigt.

Konkursloven indeholder visse frister for kurators sagsbehandlingsskridt, der kan have indflydelse på varigheden af den samlede behandlingstid af et konkursbo. Eksempelvis bestemmer konkurslovens § 128, at kurator skal give kreditorerne en frist på 3 måneder til at anmelde deres krav mod kreditor, og konkurslovens § 131, stk. 2, bestemmer, at kurators indstilling til skifteretten om de anmeldte krav skal ligge til gennemsyn i 2 uger i skifteretten.

Konkursrådet anmodes om at overveje, om og i hvilket omfang de lovbestemte frister vedrørende navnlig perioden fra konkursdekretets afsigelse til afslutningen af bobehandlingen kan afkortes, uden at det vil have negative virkninger for en grundig og hensigtsmæssig bobehandling. Endvidere anmodes Konkursrådet om at overveje behovet for yderligere frister for bobehandlingen, der kan medvirke til en hurtigere og mere effektiv bobehandling, f.eks. frister for kurators udarbejdelse af udkast til regnskab og endelig udlodning, jf. konkurslovens § 148.

Såfremt rådet anbefaler lovændringer, anmodes rådet om at udarbejde et udkast hertil.

3. Retningslinjer for fastsættelse af vederlag til kurator

Skifteretten fastsætter vederlag til kurator efter en konkret bedømmelse på grundlag af en begrundet indstilling fra kurator, jf. konkurslovens § 239, stk. 1. Fastsættelsen af vederlaget skal efter bestemmelsen ske under hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat.

Bestemmelsen i konkurslovens § 239, stk. 1, fik i det væsentlige sin nuværende formulering ved lov nr. 382 af 10. juni 1987 om ændring af konkursloven mv., der byggede på betænkning nr. 1086/1986 om kuratorsalærer mv. afgivet af Udvalget om forskellige konkursspørgsmål.

I udvalgets forslag om skifterettens fastsættelse af vederlag til kurator indgik et forslag om at indføre vejledende retningslinjer for salærfastsættelsen, jf. betænkningen, side 47 f. Udvalget fandt, at der burde fastsættes sådanne retningslinjer for så

vidt angår boer, der typisk er relativt ensartede med hensyn til det arbejde, som kurator skal udføre, dels ud fra hensynet til at sikre ensartethed i udøvelsen af det skøn, som skifteretten skal foretage ved fastsættelsen af kurators salær, dels fordi salærfastsættelsen kun i begrænset omfang bør give anledning til tvister med heraf følgende forlængelse af boets behandling og belastning af det judicielle system.

Udvalget fandt, at vejledende retningslinjer var nødvendige for at sikre en ressourcebesparende og hensigtsmæssig administration af skifteretternes arbejde med salærfastsættelsen i konkursboer.

Under behandlingen af det pågældende lovforslag udtalte et flertal i Folketingets Retsudvalg sig imidlertid imod at indføre vejledende retningslinjer for salærfastsættelsen. Der blev således ikke taget yderligere skridt til at indføre sådanne retningslinjer.

Efterfølgende er der ved lov nr. 382 af 22. maj 1996 om ændring af konkursloven gennemført en rationalisering og modernisering af konkursbehandlingen, hvor et af hovedelementerne har været at give kurator en mere selvstændig stilling, således at skifterettens opgaver er begrænset til at være klageorgan og afgøre retstvister i forbindelse med bobehandlingen.

Det må antages, at skifterettens mulighed for at fastsætte vederlaget efter en konkret vurdering ud fra de kriterier, der er nævnt i konkurslovens § 239, stk. 1, er blevet mindre som følge af denne lovændring.

Fastsættelsen af kurators vederlag kan derfor i praksis i højere grad komme til at ske navnlig ud fra den enkelte kurators oplysninger om tidsforbruget ved behandlingen af boet. Det er endvidere ikke ualmindeligt, at behandlingen af et konkursbo strækker sig over flere år, og det kan i disse tilfælde være særligt vanskeligt for skifteretten nærmere at vurdere rimeligheden af et oplyst timeforbrug.

Retsplejerådet har i betænkning nr. 1436/2004 om Reform af den civile retspleje III – Adgang til domstolene udarbejdet et forslag til takster for, hvad der udgør et passende beløb til dækning af udgifter til advokatsalær i dispositive civile sager af sædvanlig karakter, hvor domsforhandlingen varer ½-1 dag, samt i inkassosager af sædvanlig karakter. Dette forslag indgik i Justitsministeriets lovforslag L 132 af 30. marts 2005 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Sagsomkost-

ninger, retshjælp og fri proces), som blev vedtaget af Folketinget og gennemført som lov nr. 554 af 24. juni 2005.

Retsplejerådets synspunkter om udformningen af disse vejledende takster findes i betænkning nr. 1436/2004.

Justitsministeriet finder på den anførte baggrund, at det nu bør overvejes på ny, om der også på konkursområdet bør udformes vejledende takster.

Konkursrådet anmodes om en udtalelse om dette spørgsmål og om at udarbejde et forslag til, hvorledes vejledende retningslinjer i givet fald vil kunne udformes. Rådet anmodes endvidere om at udarbejde et udkast til de fornødne lovændringer.

Konkursrådet anmodes om at afgive udtalelse inden den 1. september 2006 med henblik på, at der vil kunne fremsættes lovforslag i folketingsåret 2006-2007.”

2. Konkursrådets sammensætning

Konkursrådet havde ved afgivelsen af denne betænkning følgende sammensætning:

Landsdommer Lars Lindencrone Petersen (formand)

Dommer Torben Kuld Hansen, Den Danske Dommerforening

Dommerfuldmægtig Ulla Otken, Dommerfuldmægtigforeningen

Advokat Nete Weber, Advokatrådet

Advokat Knud K. Damsgaard, Advokatrådet

Statsautoriseret revisor Henry Heiberg, Foreningen af Registrerede Revisorer og Foreningen af Statsautoriserede revisorer

Professor, ph.d. Lasse Højlund Christensen, Aarhus Universitet

Statsadvokat Jens Madsen, Rigsadvokaten

Kontorchef Else Veggerby Christoffersen, Skatteministeriet

Specialkonsulent Dennis Schnell-Lauritzen, Økonomi- og Erhvervsministeriet

Kontorchef Jens Røn, Justitsministeriet

Professor, dr. jur. Ulrik Rammeskov Bang-Pedersen, Københavns Universitet

Justitsministeriets repræsentant i rådet var indtil den 1. november 2006 konsulent Birgitte Grønborg Juul.

Som sekretær for rådet har fungeret fuldmægtig Dan Bjerring, Justitsministeriet.

3. Konkursrådets arbejde

Efter afgivelse af betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering har Konkursrådet fortsat arbejdet med de øvrige emner, som er omfattet af kommissoriet.

Rådet afgiver hermed betænkning om hurtigere behandling af konkursboer.

En arbejdsgruppe under rådet har afholdt 4 møder som led i arbejdet med denne betænkning. Irene Svendsen, Lønmodtagernes Garantifond, har på et møde bistået rådet med faktuelle oplysninger om nogle aspekter af betydning for sagsbehandlingstiden for så vidt angår krav, som Lønmodtagernes Garantifond anmelder i boerne.

København, den 5. december 2006.

Lasse Højlund Christensen

Else Veggerby Christoffersen

Knud K. Damsgaard

Torben Kuld Hansen

Henry Heiberg

Jens Madsen

Ulla Otken

Ulrik Rammeskov Bang-Pedersen

Jens Røn

Dennis Schnell-Lauritzen

Nete Weber

Lars Lindencrone Petersen
(formand)

Dan Bjerring

Kapitel 2

Sammenfatning af betænkningen

Kapitel 3 Gældende ret

Kapitel 3 indeholder en overordnet gennemgang af de regler i gældende dansk, norsk og svensk ret, der er af betydning for de overvejelser, som Konkursrådet har gjort sig i henhold til kommissoriet for denne betænkning, jf. kapitel 1.1 ovenfor.

Kapitel 3.1 indeholder en gennemgang af reglerne om behandlingen af konkursboer og fristerne for de enkelte sagsbehandlingsskridt.

Kapitel 3.2 indeholder en gennemgang af reglerne om det tilsyn, der føres med bobehandlingen.

Kapitel 3.3 indeholder en gennemgang af reglerne om fastsættelse af vederlag til kurator.

Kapitel 4 Varigheden af bobehandlingen

Kapitel 4 indeholder Konkursrådets overvejelser om bobehandlingens varighed.

Navnlig på baggrund af Konkursrådets egne undersøgelser samt undersøgelser fra Norge finder Konkursrådet, at det er velbegrunder nærmere at overveje, hvilke tiltag der eventuelt vil kunne medvirke til at sikre en hurtigere og mere effektiv bobehandling, hvor sagsbehandlingstiden ikke trækker længere ud end nødvendigt. Konkursrådet peger dog også på, at det i visse tilfælde ikke kan undgås, at bobehandlingen trækker ud, f.eks. som følge af retssager anlagt af eller imod boet, vanskeligheder med afhændelse af boets aktiver og de særlige praktiske forhold, der gør sig gældende med hensyn til, hvornår Lønmodtagernes Garantifond har mulighed for at opføre krav på feriepenge og gøre disse gældende i boet.

Konkursrådet bemærker i øvrigt, at selv om det må antages, at bobehandlingen i dag ikke i alle tilfælde foregår så hurtigt og effektivt, som det er muligt, er der dog ikke belæg for at antage, at sagsbehandlingstiden generelt er et problem, der har stor praktisk betydning. Efter de foreliggende oplysninger sker det således kun yderst sjældent, at den konkursramte eller kreditorerne rejser spørgsmål om varigheden af bobehandlingen over for skifteretten.

Heller ikke i forhold til et iværksætterperspektiv finder Konkursrådet, at der er belæg for at antage, at sagsbehandlingstiden generelt er et stort problem. Rådet bemærker i den forbindelse, at der med ændringen af konkurslovens § 232 fra 2005 (i forbindelse med revisionen af reglerne om gældssanering) er åbnet mulighed for, at en kendelse om gældssanering efter reglerne i konkurslovens kapitel 29 om gældssanering i forbindelse med konkurs kan afsiges, allerede før boet slutes.

Konkursrådet anfører dog samtidig, at en række hensyn – ordensmæssige hensyn, hensynet til den generelle tillid til insolvensbehandlingssystemet og hensynet til, at potentielle skadevirkninger i enkeltsager i videst muligt omfang forebygges – med vægt taler for, at det søges sikret, at bobehandlingen foregår så hurtigt og effektivt, som det – under hensyntagen til den fornødne kvalitet i behandlingen – er muligt.

Kapitel 5 Konkursrådets overvejelser om de gældende frister

Konkursrådet gennemgår herefter i betænkningens kapitel 5 de gældende frister i konkursloven vedrørende perioden fra konkursdekretets afsigelse til afslutningen af bobehandlingen.

Konkursrådets samlede konklusion er, at en afkortning af de gældende frister ikke i sig selv er det mest afgørende eller mest hensigtsmæssige for at opnå en hurtigere bobehandling. Mange af fristerne er i forvejen korte, og der er allerede af den grund anledning til at være varsom med at afkorte dem yderligere, og der vil i forhold til den samlede sagsbehandlingstid ikke være meget vundet ved at afkorte i forvejen korte frister. De længere frister i konkursloven tjener formål, som der efter Konkursrådets opfattelse ikke kan ses bort fra. F.eks. er 12 og 6 måneders fristerne i konkurslovens § 81 om retssag til omstødelse indført i deres nuværende form ved 1996-ændringen af konkursloven netop på baggrund af den praktiske erfaring, der var gjort med de hidtil gældende fristregler – nemlig at disse var for snævre til at sikre, at omstødsessager blev gennemført i overensstemmelse med boets interesser.

Konkursrådet peger i den forbindelse endvidere på, at de lange frister i konkursloven ikke i sig selv forlænger sagsbehandlingstiden, da bobehandlingen jo efter omstændighederne kan og bør fremmes længe inden fristernes udløb. Endvidere har f.eks. de lange frister i konkurslovens § 81 kun betydning i forholdsvis få sager i praksis. Det afgørende for sagsbehandlingstiden er efter Konkursrådets opfattelse således ikke så meget fristernes længde, men snarere at sikre, at sagsbehandlingsskridt foretages, så snart det ud fra forholdene i det konkrete bo er muligt og forsvarligt.

Konkursrådet foreslår på den baggrund følgende ændringer af konkurslovens gældende fristregler:

- Det foreslås at præcisere, at 4-måneders fristen for kurators afsendelse af statusoversigt og redegørelse efter konkurslovens § 125, stk. 2, er en yderste frist. Materialet skal således efter forslaget udsendes *så snart* kurator har tilvejebragt de fornødne oplysninger og *senest* 4 måneder efter at konkursdekretet er afsagt. Dette forslag er indeholdt i § 1, nr. 3, i Konkursrådets lovudkast i kapitel 10.
- Det foreslås, at fristen i konkurslovens § 128, 1. pkt., for anmeldelse af fordringer eller andre krav mod skyldneren nedsættes fra 3 måneder til 4 uger. Under nutidens forhold er der efter Konkursrådets opfattelse ikke behov for en anmeldelsesfrist, der er så lang som 3 måneder. Konkursrådet lægger endvidere vægt på, at proklamaet efter bestemmelsen ikke er præklusivt (dvs. at kravet ikke fortabes, selv om fristen overskrides), og at fordringer og andre krav, der anmeldes efter udløbet af den foreslåede 4-ugers frist, således vil blive prøvet på et senere møde, jf. konkurslovens § 134, stk. 1. Dette forslag er indeholdt i § 1, nr. 9, i Konkursrådets lovudkast i kapitel 10.
- Det foreslås at nedsætte fristen i konkurslovens § 133, stk. 1, for sagsanlæg for den, der ikke kan anerkende kurators indstilling efter konkurslovens § 130, fra 3 måneder til 4 uger, idet der ikke i dag findes at være behov for en frist, der er så lang som 3 måneder. Den, der ikke kan anerkende kurators indstilling, vil i praksis have gjort sig dette klart allerede på tidspunktet for afholdelsen af mødet til prøvelsen af fordringer og andre krav efter konkurslovens § 131. Hertil kommer, at sagsanlæg mod boet i disse tilfælde typisk vil forekomme i noget større sager, og der vil da oftest være tale om sagsanlæg fra større kreditorer, der vil have det fornødne overblik over deres krav og eventuelt hurtigt vil kunne antage advokatbistand. Dette forslag er indeholdt i § 1, nr. 10, i Konkursrådets lovudkast i kapitel 10.

Kapitel 6 Konkursrådets overvejelser om indførelse af yderligere frister

Kapitel 6 indeholder Konkursrådets overvejelser om, hvorvidt der er behov for at indføre yderligere frister i konkursloven for afviklingen af de enkelte dele af bobehandlingen og af bobehandlingen som sådan.

Konkursrådets overvejelser drejer sig navnlig om muligheden for at indføre en frist for bobehandlingens afslutning (og dermed en frist for kurators udarbejdelse af udkast til regnskab og endelig udlodning efter konkurslovens § 148). Konkursrådet finder ikke grundlag for at anbefa-

le, at der indføres en sådan frist i konkursloven. Rådet peger i den forbindelse bl.a. på vanskelighederne med at fastsætte en passende længde for en sådan frist og på vanskelighederne med at pege på hensigtsmæssige sanktioner over for en eventuel overskridelse af en sådan fristregel.

I sin samlede konklusion anfører Konkursrådet herefter, at frister for afviklingen af de enkelte dele af bobehandlingen og af bobehandlingen som sådan næppe vil være hensigtsmæssige og heller ikke nødvendige, hvis der blot føres et reelt tilsyn med, at boets behandling fremmes behørigt.

Kapitel 7 Konkursrådets overvejelser om tilsynet med bobehandlingen

Konkursrådet anfører i kapitel 7 i forlængelse af overvejelserne i kapitel 5 og 6, at det er helt afgørende for en hurtig og effektiv bobehandling, at det sikres, at skifteretten (på ny) fører et reelt, løbende tilsyn med behandlingen.

Konkursrådet peger på, at den ændring af konkursloven, som blev gennemført i 1996, tilsyneladende – utilsigtet – har efterladt et tomrum med hensyn til tilsynet, og rådet foreslår, at dette tomrum fyldes ud med en retableret og i øvrigt skærpet tilsynsrolle for skifteretten i forhold til at påse, at bobehandlingen ikke bliver for langvarig. Konkursrådet bemærker, at en genindførelse og en skærpelse af skifterettens tilsyn har den markante fordel frem for regulering af sagsbehandlingstiden gennem faste, afkortede tidsfrister, at der i det enkelte tilfælde i fornødent omfang kan tages hensyn til den tid, en forsvarlig bobehandling af høj kvalitet konkret vil kræve.

Konkursrådet foreslår på den baggrund følgende ændringer af konkursloven:

- Det foreslås, at skifteretten fremover sammen med fordringshaverne bliver egentlig adressat for de redegørelser mv. for boets forhold og bobehandlingen, som kurator skal udarbejde efter konkurslovens § 125, stk. 1-3. Dette forslag er indeholdt i § 1, nr. 2-5, i Konkursrådets lovudkast i kapitel 10.
- Det foreslås, at kurators redegørelser efter konkurslovens § 125, stk. 2 og 3, og vederlagsindstillinger efter § 239, stk. 1, fremover skal indeholde oplysning om, hvilke opgaver kurator har varetaget gennem forløbet af bobehandlingen, og oplysning om den tid, der er medgået til udførelsen af de enkelte opgaver og om, i hvilke perioder opgaverne er udført. Formålet er at tilvejebringe det fornødne grundlag for, at skifteretten kan udøve et effektivt tilsyn med bobehandlingens behørig fremme. Gennem de foreslåede ændringer får skifteretten et mere præcist grundlag for løbende at vurdere, om

boet fremmes mest muligt, herunder om der er opstået eller er på vej til at opstå »døde« perioder i bobehandlingen, og om et anvendt tidsforbrug forekommer rimeligt set i forhold til de opgaver, der er varetaget. Dette forslag er indeholdt i § 1, nr. 4, 6 og 14, i Konkursrådets lovudkast i kapitel 10.

- Det foreslås, at skifteretten gennem en ændring af konkurslovens § 126 får en række nye tilsynsbeføjelser. Det præciseres således, at skifteretten til enhver tid kan afkræve kurator oplysninger om, hvorpå boet beror. Skifteretten kan endvidere efter forslaget til enhver tid pålægge kurator at udarbejde materiale efter konkurslovens § 125, stk. 2 og 3, (og dermed komme videre med bobehandlingen) og kan i det hele taget pålægge kurator at foretage det til fremme af boets behandling og slutning fornødne, f.eks. at udarbejde udkast til regnskab og endelig udlodning efter konkurslovens § 148 (og dermed få afsluttet bobehandlingen). Dette forslag er indeholdt i § 1, nr. 7, i Konkursrådets lovudkast i kapitel 10.

Kapitel 8 Konkursrådets overvejelser om fastsættelsen af vederlag til kurator

Kapitel 8 indeholder Konkursrådets overvejelser om, hvorvidt der bør (gen)indføres et system, hvor fastsættelsen af vederlag til kurator sker på baggrund af vejledende retningslinjer, der angiver nogle takster som udgangspunkt for beregningen af vederlagets størrelse i de enkelte sager.

Konkursrådets samlede konklusion er, at en hurtigere og mere effektiv bobehandling kan fremmes yderligere, ved at det – ved siden af det skærpede tilsyn – understreges, at det er kurator, der bærer hovedansvaret for, at bobehandlingen fremmes mest muligt. Konkursrådet finder, at kurators evne til at leve op til dette ansvar er en vigtig del af en kvalitetsbetonet bobehandling, og at det dermed også må spille en rolle for kurators samlede vederlag i det enkelte bo, om bobehandlingen er fremmet mest muligt.

Konkursrådet peger på, at man ved at betone dette selvstændige ansvar for kurator og ved at åbne mulighed for også at sanktionere dette igennem vederlagsfastsættelsen giver skifteretten et reelt alternativ til ligefrem at afsætte kurator, hvilket ikke i alle tilfælde vil være en proportional eller hensigtsmæssig reaktion. På den baggrund foreslår Konkursrådet følgende yderligere ændringer af konkursloven:

- Det foreslås at præcisere kurators forpligtelser til at udføre en hensigtsmæssig og effektiv bobehandling, så det udtrykkeligt kommer til at fremgå af konkurslovens § 110, stk. 1, at kurator skal fremme boets behandling mest muligt (en tilsvarende bestemmelse

findes i dødsboskiftelovens § 54, stk. 1, for så vidt angår bobestyrere i dødsboer). Dette forslag er indeholdt i § 1, nr. 1, i Konkursrådets lovudkast i kapitel 10.

- Det foreslås, at det i forhold til den gældende bestemmelse i konkurslovens § 239 yderligere betones, at fastsættelsen af kurators vederlag skal ske ud fra en samlet vurdering af det udførte arbejde. Vurderingen skal således omfatte arbejdets kvalitet i bredere forstand. Ændringerne af § 110, stk. 1, og § 239 indebærer tilsammen, at det kan få betydning for vederlaget, hvis kurator på et eller flere punkter ikke har varetaget sine pligter efter § 110 på fuldt tilfredsstillende måde, f.eks. ved (klart) ikke at have fremmet boet uden unødigt ophold. Dette forslag er indeholdt i § 1, nr. 15, i Konkursrådets lovudkast i kapitel 10.

Konkursrådet finder derimod ikke grundlag for at anbefale et system, hvor vejledende retningslinjer eller egentlige takster udgør grundlaget for fastsættelsen af vederlag til kurator. Dette er navnlig begrundet i, at rådet på den ene side ikke kan pege på et bedre udgangspunkt for et sådant system end aktivmassens størrelse, og på den anden side, at et system, der bruger netop aktivmassens størrelse som udgangspunkt for vederlagsfastsættelsen må forventes at ville medføre betydelige ændringer af kurators vederlag i langt de fleste boer i enten opad- eller nedadgående retning sammenlignet med de vederlag, domstolene faktisk udmåler i dag.

Efter Konkursrådets opfattelse måtte det kræve ganske gode grunde at indføre et system, som i visse tilfælde ville betyde, at kurator måtte nøjes med et langt mindre vederlag for samme arbejde end det, som kurator i praksis i dag efter 20 år uden takster tilsyneladende kan oppebære. Det måtte også i den forbindelse nøje overvejes, hvilken betydning en sådan nedsættelse af kurators vederlag ville få for kvaliteten af bobehandlingen. Tilsvarende gode grunde måtte kræves for den forhøjelse af kurators vederlag, der samtidig – med nedsat dividende til kreditorerne til følge – ville blive tale om i en lang række andre tilfælde.

I overensstemmelse med kommissoriet peger Konkursrådet dog på, hvorledes vejledende retningslinjer og takster for vederlagsfastsættelsen i givet fald vil kunne udformes, hvis lovgiver – uanset at rådet ikke kan anbefale en sådan løsning – måtte finde, at et takstmæssigt system bør (gen)indføres på konkursområdet.

Kapitel 9 Konkursrådets øvrige overvejelser

Kapitel 9 indeholder nogle yderligere overvejelser om justering af reglerne for bobehandlingen.

I kapitel 9.1 foreslår Konkursrådets således en ændring af konkurslovens § 134 med henblik på at sikre, at der af hensyn til en forestående acontoudlodning vil kunne fastsættes en frist for anmeldelser af fordringer eller andre krav på et tidligere tidspunkt i bobehandlingen end det tidspunkt, hvor behandlingen er så langt fremme, at udkast til endeligt regnskab kan udarbejdes. Dette forslag er indeholdt i § 1, nr. 11, i Konkursrådets lovudkast i kapitel 10.

Endvidere foreslår Konkursrådet i kapitel 9.2, at der indføres en ny bestemmelse i konkursloven (§ 127 a), hvorefter skyldneren eller en fordringshaver kan forlange, at skifteretten benytter sine tilsynsbeføjelser eller fastsætter tidspunktet for afholdelse af afsluttende skiftesamling i boet, hvis det er nødvendigt på grund af kravet i artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om behandling af sagen inden for en rimelig frist. Dette forslag er indeholdt i § 1, nr. 8, i Konkursrådets lovudkast i kapitel 10.

Dette forslag svarer til den nye bestemmelse i retsplejelovens § 152 a (som blev indsat i forbindelse med domstolsreformen), hvorefter parterne kan forlange, at retten fastsætter tidspunktet for hovedforhandlingen, hvis det er nødvendigt på grund af kravet i konventionens artikel 6. Konkursrådet bemærker, at bestemmelsen dog ikke kan forventes at få stor betydning for sagsbehandlingstiden i praksis, da både skifteret og kurator i givet fald ikke har levet op til deres respektive ansvar i forhold til bobehandlingens behørig fremme.

Kapitel 10 Konkursrådets lovudkast med bemærkninger

Kapitel 10.1 indeholder Konkursrådets udkast til forslag til lov om ændring af konkursloven.

Kapitel 10.2 indeholder bemærkningerne til de enkelte bestemmelser i Konkursrådets lovudkast.

Kapitel 3

Gældende ret

1. Bobehandlingen og fristerne for de enkelte sagsbehandlingskridt

1.1. Danmark

Et konkursbo er etableret, når skifteretten har afsagt konkursdekret. Skifteretten afsiger, såfremt betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt, konkursdekret på baggrund af en begæring fra skyldneren selv eller fra en fordringshaver om, at skyldnerens bo tages under konkursbehandling, jf. konkurslovens § 17.

Er begæringen indgivet af skyldneren selv, indkalder skifteretten skyldneren til møde, jf. konkurslovens § 22, stk. 2. Er begæringen indgivet af en fordringshaver, lader skifteretten straks begæringen forkynde for skyldneren (medmindre denne på anden måde er bekendt med begæringen) og indkalder samtidig med mindst aftens varsel skyldneren og fordringshaveren til et møde i skifteretten, der så vidt muligt bør afholdes senest tre dage efter konkursbegæringens modtagelse, jf. konkurslovens § 23, stk. 2 og 3.

I det retsmøde, der afholdes enten efter § 22 eller § 23, træffer skifteretten afgørelse om, hvorvidt betingelserne for konkurs er opfyldt, og afsiger i givet fald konkursdekret. Straks efter afsigelsen af konkursdekretet udpeger skifteretten en eller flere kuratorer efter at have rådført sig med de fordringshavere, der er til stede, jf. konkurslovens § 107, stk. 1. Skifteretten kan endvidere nedsætte et kreditorudvalg, såfremt det skønnes hensigtsmæssigt.

Skifteretten kundgør desuden straks en bekendtgørelse om konkursen i Statstidende, jf. konkurslovens § 109.

Kurator er den centrale figur i bobehandlingen. Kurators overordnede opgave er at afvikle skyldnerens virksomhed med bedst muligt resultat for kreditorerne. I den affattelse af konkurslovens § 115, der var gældende indtil den ændring af loven, der blev foretaget ved lov nr. 382 af 22. maj 1996, var kurators hovedopgaver eksemplificeret på følgende måde:

»§ 115. Kurator skal ved udførelsen af sit hverv varetage boets interesser, repræsentere boet under retstvister samt uden ugrundet ophold foretage, hvad der er nødvendigt til boets behandling. Han skal således sørge for, at al skyldnerens ejen-

dom inddrages under boet, sikres på tilbørlig måde og afhændes bedst muligt, og forestå driften af skyldnerens virksomhed, såfremt den fortsættes for boets regning. Han skal inddrive boets tilgodehavender og indsætte boets kontante midler i et pålideligt pengeinstitut til en passende rente. Han skal endvidere fremskaffe de nødvendige oplysninger til brug ved prøvelsen af de anmeldte fordringer og fremsatte krav.

Stk. 2. Er der nedsat et kreditorudvalg, skal kurator underrette dette om alle vigtige dispositioner.

Stk. 3. Finder kurator, at de foreliggende oplysninger giver grundlag for politimæssig efterforskning mod skyldneren eller andre, skal han give politiet meddelelse herom.«

Ved lovændringen i 1996 blev bestemmelsen i § 115 afløst af den nugældende bestemmelse i § 110, der har dette indhold:

»§ 110. Kurator skal ved udførelsen af sit hverv varetage boets interesser og herunder sikre boets aktiver og foretage de fornødne skridt til værn mod uberettigede dispositioner over aktiverne samt repræsentere boet i enhver henseende. Kurator kan for boets regning antage fornøden sagkyndig bistand.

Stk. 2. Kurator antager en eller flere sagkyndige personer, der snarest skal foretage registrering og eventuelt vurdering af boets aktiver. Er der umiddelbart før konkursen til brug ved forhandling om akkord tilvejebragt de i § 165 nævnte oplysninger, kan disse lægges til grund ved konkursbehandlingen, således at der kun redigøres for ændringer, der senere er sket.

Stk. 3. Er der nedsat et kreditorudvalg, skal kurator underrette dette om alle vigtige dispositioner samt underrette dette om påtænkte, særlig væsentlige dispositioner, medmindre disse ikke kan udsættes uden skade for boet.

Stk. 4. Finder kurator, at de foreliggende oplysninger giver grundlag for politimæssig efterforskning mod skyldneren eller andre, skal kurator give politiet meddelelse herom.«

Det fremgår imidlertid af forarbejderne til 1996-loven, at der med denne kortere formulering af kurators kompetence og de opgaver, som kurator bl.a. skal varetage, ikke er tilsigtet nogen realitetsændring, jf. herved betænkning nr. 1273/1994, Rationalisering og modernisering af konkursbehandlingen, s. 55, hvor det ligeledes fastslås, at det som udgangspunkt alene er kurator, der har bestemmelsesretten i boets anliggender. Selvom det ikke længere fremgår udtrykkeligt af konkurslovens ordlyd, må kurators forpligtelse til uden ugrundet ophold at foretage,

hvad der er nødvendigt til boets behandling, på baggrund af forarbejderne fortsat betegnes som gældende ret.

De første fristregler efter konkursdekretets afsigelse, der er af betydning for bobehandlingen, vedrører valg af kurator. Efter konkurslovens § 108 kan skifteretten i forbindelse med afsigelse af konkursdekretet bestemme, at der skal indkaldes til skiftesamling til valg af kurator og eventuelt kreditorudvalg. En sådan skiftesamling til valg af kurator og eventuelt kreditorudvalg er således ikke obligatorisk. Det vil navnlig være aktuelt for skifteretten at indkalde til en sådan skiftesamling, hvis det på forhånd kan forventes, at en fordringshaver vil fremsætte begæring herom, eller hvis skifteretten på grund af boets størrelse eller beskaffenhed finder det påkrævet. Indkalder skifteretten til skiftesamling til valg af kurator og eventuelt kreditorudvalg, er fristen for afholdelse af skiftesamlingen 3 uger regnet fra bekendtgørelsen om konkurs, jf. konkurslovens § 108, stk. 1, 2. pkt.

Skiftesamling til valg af kurator og kreditorudvalg skal i øvrigt indkaldes, hvis kurator eller en fordringshaver begærer det. En sådan begæring skal fremsættes skriftligt over for skifteretten senest 3 uger efter bekendtgørelsen om konkurs, og skiftesamlingen skal så afholdes inden 3 uger fra modtagelsen af begæringen, jf. konkurslovens § 108, stk. 2.

Indkalder skifteretten ikke af egen drift til skiftesamling til valg af bostyre, og fremkommer der ingen begæring efter konkurslovens § 108, stk. 2, står skifterettens udpegning efter § 107 ved magt, og den udpegede kurator, der indtil da har varetaget den indledende bobehandling, fortsætter således i givet fald blot behandlingen af boet.

Kurator skal undervejs i bobehandlingen informere fordringshaverne om behandlingen. Reglerne herom blev ved 1996-ændringen af konkursloven ændret med det formål at styrke fordringshavernes indseende med bobehandlingen. Reglerne om kreditorinformation fremgår af §§ 124 og 125 i konkurslovens kapitel 15.

Efter konkurslovens § 125, stk. 1, skal kurator inden 3 uger efter konkursdekretets afsigelse sende en oversigt over boets aktiver og passiver til fordringshaverne. Det fremgår af betænkning 1273/1994 s. 61, at oversigten skal danne grundlag for bedømmelsen af, hvilke konkursklasser der kan forvente dækning helt eller delvis, og for skifterettens eventuelle afgørelser af spørgsmål om stemmeret. Det anføres endvidere samme sted i betænkningen, at oversigten bør omfatte samtlige boets aktiver, de kendte passiver opdelt i konkursklasser i overensstemmelse med konkurslovens kapitel 10 samt oplysning om de forventede omkostninger ved boets behandling.

Efter konkurslovens § 125, stk. 2, sender kurator snarest efter afsendelsen af oversigten over boets aktiver og passiver og inden 4 måneder efter konkursdekretets afsigelse en statusoversigt samt en redegørelse for de vigtigste årsager til konkursen til fordringshaverne. Redegørelsen skal efter § 125, stk. 2, 2. pkt., indeholde oplysning om de vigtigste regnskabstal for den periode, der er forløbet siden det senest udarbejdede regnskab, samt forklaring på væsentlige afvigelser mellem dette og boets status. Denne information skal give fordringshaverne indsigt i, om konkursen skyldes forklarlige driftsmæssige tab, eller om der er forhold, der skal undersøges nærmere, jf. betænkning nr. 1273/1994 s. 61. Det fremgår endvidere af betænkningen s. 62, at redegørelsen bør indeholde oplysning om, hvorvidt der er konstateret dispositioner, der eventuelt kan være omstødelige, herunder retsforfølgning, efter konkurslovens §§ 64-71, hvis det er muligt at oplyse herom inden for fristen (hvis ikke, må eventuelle oplysninger herom gives i en senere redegørelse efter konkurslovens § 125, stk. 3, nr. 1, jf. herom nedenfor).

Bl.a. i forbindelse med afgivelsen af en forklaring på væsentlige afvigelser mellem det senest udarbejdede regnskab og boets status kan det efter omstændighederne være nødvendigt, at kurator udnytter konkurslovens § 110, stk. 1. 2. pkt., til at antage revisorbistand. Det er ganske vist ikke obligatorisk for kurator at gøre dette, men det fremgår af konkurslovens forarbejder, at kurator »til betryggelse af debitor og kreditorer skal udvise en skærpet agtpågivenhed i relation til antagelse af den nødvendige revisorbistand«, jf. Folketingstidende 1995-96 tillæg B s. 563.

Kurator skal efter afsendelsen af statusoversigt og redegørelse efter konkurslovens § 125, stk. 2, hvert halve år sende en redegørelse for boets forhold til de fordringshavere, der forventes at kunne opnå dividende, jf. konkurslovens § 125, stk. 3. Der stilles i bestemmelsens nr. 1-4 en række indholdsmæssige krav til redegørelsen. Efter § 125, stk. 3, nr. 1, skal redegørelsen således indeholde oplysning om boets aktiver og passiver, herunder om der forligger dispositioner eller retsforfølgning, der kan være omstødelige. Efter bestemmelsens nr. 2 skal der endvidere redegøres for bobehandlingen i den forløbne periode, herunder forløbet og resultatet af boets eventuelle fortsættelse af driften af skyldnerens virksomhed. Efter bestemmelsens nr. 3 og 4 skal der desuden oplyses om, hvorpå boet beror, og om muligt hvornår det forventes afsluttet, og om eventuel begæring om udbetaling af acontosalær til kurator.

Af betydning for bobehandlingen er endvidere fristreglen i konkurslovens § 81, stk. 1, 1. pkt., hvorefter en eventuel retssag til gennemførelse af omstødelse kan anlægges indtil 12 måneder efter, at konkursdekretet er afsagt. Efter bestemmelsens 2. pkt. kan sag endvidere anlægges inden seks måneder efter, at boets bestyrelse må antages at være blevet i stand til at gøre kra-

vet gældende. Fristreglen i 2.pkt. supplerer således fristreglen i 1. pkt. og sikrer, at boet ikke afskæres fra at anlægge sag, hvis kurator først senere end 12 måneder efter konkursdekretets afsigelse er kommet i besiddelse af de afgørende oplysninger og derfor først efter fristens udløb er blevet i stand til at gøre et krav gældende. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at omstødelsessager naturligvis skal fremmes hurtigst muligt, og at kurator således, hvis kurator først efter 12 måneders fristens udløb er blevet opmærksom på en omstødelig disposition, har pligt til at fremme sagen behørigt og vil pådrage sig erstatningsansvar, hvis sagen afvises på grund af langsommelig behandling, jf. betænkning nr. 1273/1994 s. 39.

Reglerne i konkurslovens kapitel 16 om prøvelse af fordringer og andre krav indeholder også en række frister, der er af betydning for den samlede sagsbehandlingstid for et konkursbo. Efter § 128, 1. pkt., skal skifteretten således i bekendtgørelsen om konkurs, jf. konkurslovens § 109, opfordre enhver, der har en fordring eller et andet krav mod skyldneren, til inden tre måneder at anmelde dette over for kurator. Dette proklama er ikke præklusivt, og der kan således ske anmeldelse af fordringer og andre krav efter udløbet af de tre måneder, jf. nedenfor om konkurslovens § 134. Det er imidlertid ikke nødvendigvis uden betydning først at gøre et krav gældende efter fristens udløb. F.eks. følger det af konkurslovens § 83, stk. 1, at hvis en genstand, som var i boets besiddelse, er solgt efter anmeldelsesfristens udløb, har den, som havde ret til genstanden, men ikke inden salget havde gjort sin ret gældende, intet krav mod køberen, medmindre denne ikke var i god tro. Endvidere får en kreditor, der først gør sit krav gældende efter fristen, ikke nogen indflydelse på de beslutninger, der måtte være truffet vedrørende boet indtil da.

Kurator skal efter konkurslovens § 129, stk. 1, registrere de anmeldte fordringer og straks anerkende modtagelsen. Efter konkurslovens § 130, stk. 1, udarbejder kurator en fortegnelse over anmeldte fordringer og kendte, særligt sikrede krav med indstilling om, hvorvidt de bør anerkendes. Det følger af § 130, stk. 3, at fordringer, der er således stillet i konkursordenen, at de ikke vil kunne opnå dividende, ikke prøves. Efter at have udarbejdet fortegnelse, inklusiv indstilling, skal kurator i Statstidende indkalde til møde til prøvelse af de anmeldte krav, og dette møde skal så vidt muligt finde sted inden 4 uger efter anmeldelsesfristens udløb, jf. konkurslovens § 131, stk. 1. Kurators indstilling skal 2 uger før mødet ligge til eftersyn på både kurators og skifterettens kontor, jf. konkurslovens § 131, stk. 2. Hvis kurator ikke indstiller en fordring eller et krav til anerkendelse som anmeldt, skal kurator efter konkurslovens § 131, stk. 3, ved anbefalet brev eller på anden betryggende måde give fordringshaveren besked herom og om tid og sted for mødet.

Såfremt der ikke på mødet fremsættes indsigelse mod kurators indstilling, er fordringen (fordringerne) endeligt anerkendt som indstillet, jf. konkurslovens § 132, stk. 1. Af § 132, stk. 2, fremgår, at prøvelsen af en fordring udsættes til et nyt møde, hvis afgørelse om indstillingen, for så vidt angår den pågældende fordring, ikke kan træffes på mødet. I forarbejderne til bestemmelsen er der anført flere mulige årsager til, at en afgørelse ikke kan træffes på mødet – f.eks. kan kurator have taget forbehold om nødvendigheden af yderligere undersøgelser, anmelderen af fordringen kan have anført omstændigheder, som kurator ønsker nærmere at prøve og vurdere, eller det kan være, at en indsigelse først fremsættes på mødet og forholdet ikke er tilstrækkeligt klarlagt til, at indsigelsen straks kan afgøres, jf. således betænkning nr. 606/1971, Konkurs og tvangsakkord, s. 220.

Hvis der på mødet (eller på et eventuelt senere møde) fremsættes og opretholdes en indsigelse mod kurators indstilling, må den, der ikke kan anerkende indstillingen, anlægge sag ved skifteretten inden 3 måneder efter det møde, hvori kurators indstilling forelå, jf. konkurslovens § 133, stk. 1. Anlægges sag ikke rettidigt, er kurators indstilling endelig, jf. § 133, stk. 2.

Efter konkurslovens § 134, stk. 1, prøves fordringer og krav, der anmeldes efter udløbet af 3 måneders fristen i lovens § 128, 1. pkt., på et senere møde. Det følger af § 134, stk. 2, 1. pkt., at fordringer og andre krav, der først anmeldes, efter at regnskabet for boet er stadfæstet (jf. konkurslovens § 151, stk. 2), ikke kan tages i betragtning. Det følger endvidere af § 134, stk. 2, 2. pkt., at skifteretten kan fastsætte en sidste dag for modtagelse af anmeldelser. Beslutning herom bekendtgøres i Statstidende med mindst to ugers varsel, jf. § 134, stk. 2, 3. pkt.

Bobehandlingens afslutning er reguleret i konkurslovens kapitel 18 om slutning og udlodning.

Efter § 143, stk. 1, slutes boet »på første skiftesamling eller på en særlig dertil indvarslet skiftesamling«, hvis det under boets behandling viser sig, at der ikke er midler ud over, hvad der medgår til dækning af omkostningerne ved bobehandlingen. Udtrykket »første skiftesamling« er en reminiscens fra den affattelse af konkurslovens § 108, der var gældende indtil 1996-ændringen af konkursloven, hvorefter der altid blev afholdt en første skiftesamling, hvori valg af kurator og eventuelt kreditorudvalg i reglen fandt sted. Denne første skiftesamling skulle efter bestemmelsen afholdes senest 3 uger efter bekendtgørelsen om konkurs. Udtrykket »første skiftesamling« udgik imidlertid ikke af § 143, stk. 1, i forbindelse med 1996-ændringen, hvor den dagældende bestemmelse i § 108 om denne obligatoriske »første skiftesamling« ellers blev ophævet. Det er dog fortsat forudsat med bestemmelsen i § 143, at boer, hvor det står klart, at der ikke er midler ud over, hvad der medgår til dækning af omkostningerne ved bobehandlingen.

gen, normalt kan og skal slutes særligt hurtigt. Der gælder den modifikation, at selv boer, hvori der umiddelbart ikke er midler til dækning af omkostningerne ved bobehandlingen, kan kræve en noget længerevarende behandling, f.eks. hvis der er grundlag for at søge dispositioner omstødt, eller hvis der er tale om, at boet indeholder mange aktiver, der skal realiseres, men hvor disse er fuldt ud eller overbehæftede, således at det nettoprovenu, der fremkommer, ikke udgør mere end det, der medgår til dækning af boomkostningerne.

Af konkurslovens § 148, stk. 1, følger, at når boets aktiver er realiseret, dets tilgodehavender inddrevet og mulige tvister endeligt afgjort, udarbejder kurator udkast til regnskab og, enten samtidig eller så snart regnskabet er stadfæstet, udkast til endelig udlodning. Regnskabet skal efter § 148, stk. 2, ledsages af en kort redegørelse for boets behandling, dets indtægt og udgift.

Efter konkurslovens § 149 kan skifteretten efter indstilling fra kurator bestemme, at endeligt regnskab og eventuel udlodning vedrørende en endnu ikke oppebåret indtægt, et i henhold til konkurslovens § 147, stk. 2, afsat beløb (dvs. beløb afsat til dividende på krav, der endnu er omtvistede, eller som er betinget af en endnu ikke indtrådt omstændighed) eller andre nærmere afgrænsede dele af boet henskydes til tiden efter boets slutning. Bestemmelsen medfører, at bobehandlingen kan afsluttes tidligere, at de forhåndenværende midler udloddes, og at skyldneren ikke længere er under konkurs, jf. betænkning nr. 606/1971 s. 230. Som eksempel på de nærmere afgrænsede dele af boet, der kan henskydes til tiden efter boets slutning, kan nævnes eventuelt udbytte af en verserende retssag eller salg af et aktiv, hvorpå der hviler en byrde, som i urimelig grad vil trykke dets værdi ved omgående realisation, men som inden for en nærmere fremtid må antages at ville bortfalde.

Efter konkurslovens § 150 indkalder skifteretten ved bekendtgørelse i Statstidende med mindst to ugers varsel en skiftesamling til behandling af udkast til regnskab og udlodning, der med bilag skal ligge til eftersyn på skifterettens kontor. På skiftesamlingen gives der efter konkurslovens § 151 fordringshaverne og skyldneren lejlighed til at udtale sig om udkastet. Mulige tvister behandles efter reglerne i konkurslovens kapitel 31. Efter § 151, stk. 2, stadfæster skifteretten udkastet, medmindre dette lider af fejl eller mangler, der nødvendiggør, at det omgøres. Herefter er den egentlige bobehandling afsluttet. Skifterettens stadfæstelse af regnskabet og den sluttede konkursbehandling vil dog kunne ankes til landsretten inden for en frist på 4 uger, jf. konkurslovens § 248, stk. 1, og § 250, stk. 1.

1.2. Norge

Den norske regulering af bobehandlingen fremgår primært af lov nr. 58 af 8. juni 1984 om gjeldsforhandling og konkurs (konkursloven), som ændret senest ved lov nr. 20 af 16. juni 2006. Imidlertid findes f.eks. den fristregel for anlæggelse af eventuelle retssager til omstødelse, der svarer til den danske konkurslovs § 81, stk. 1, dog ikke i den norske konkurslov, men i lov nr. 59 af 8. juni 1984 om fordringshavernes dekningsrett (dekningsloven), som ændret senest ved lov nr. 130 af 21. december 2005.

Efter den norske konkurslovs § 72 er det tingretten, der ved kendelse træffer afgørelse om konkurs. Når denne afgørelse er truffet, skal retten straks udnævne en bostyrer (kurator) – som regel en advokat, jf. den norske konkurslovs § 77, stk. 1, og uden ophold kundgøre en meddelelse om konkursen, jf. lovens § 78.

Bostyrerens opgaver, der i vidt omfang svarer til en dansk kurators opgaver, følger navnlig af den (ikke udtømmende) opregning i den norske konkurslovs § 85.

Efter den norske konkurslovs § 109, stk. 1, skal retten i kundgørelsen om konkursen opfordre fordringshaverne til at anmelde deres fordringer inden en nærmere angivet frist. Det følger af lovens § 109, stk. 3, at denne anmeldelsesfrist skal være mindst tre uger og højst seks uger regnet fra kundgørelsestidspunktet.

Prøvelsen af de anmeldte fordringer sker efter reglerne i den norske konkurslovs §§ 111-116. Bostyrerens indstilling vedrørende fordringerne skal som udgangspunkt foreligge mindst otte dage, før prøvelsen finder sted, jf. den norske konkurslovs § 111, stk. 2.

Den norske konkurslovs § 114 regulerer proceduren for så vidt angår fordringer, der bestrides. Det følger af bestemmelsens stk. 2, at fristen for at rejse en sag om spørgsmålet for retten er tre uger. Retten giver i givet fald meddelelse herom til den pågældende og meddeler samtidig, at den indstilling eller indsigelse, der foreligger, vil blive lagt til grund for prøvelsen, hvis sagen ikke rejses for retten inden udløbet af fristen.

Efter den norske konkurslovs § 120 skal bostyreren, hvis tingretten ikke har bestemt andet, senest 3 måneder efter sin udnævnelse afgive en indberetning til tingretten. Indholdet af indstillingen svarer efter bestemmelsen i det væsentlige til indholdet af redegørelser efter den danske konkurslovs § 125, stk. 2 og 3.

Det følger endvidere af den norske konkurslovs § 121, at hvis boet ikke er sluttet et år efter udnævnelsen af bostyreren, skal denne sende tingretten en redegørelse for bobehandlingen samt regnskab for boet. Redegørelse og regnskab skal altid afgives ved bostyreskifte, i øvrigt efter rettens bestemmelse og under alle omstændigheder mindst hvert år. Retten kan desuden når som helst forlange, at bostyret giver fulde oplysninger om bobehandlingen.

Når boet skal slutes eller bobehandlingen af anden grund ophøre, skal bostyreren aflægge slutregnskab og redegørelse. Inden retten godkender regnskabet, skal fordringshaverne gives en frist på mindst to uger til at rejse indsigelse mod, at regnskabet godkendes, at boet slutes, eller at bobehandlingen af anden grund skal ophøre.

Den norske konkurslovs § 128 indeholder regler, der i det væsentlige svarer til visse af bestemmelserne i den danske konkurslovs om boets slutning, bl.a. bestemmelserne i §§ 148 og 149. Endvidere indeholder den norske konkurslovs § 135, ligesom den danske konkurslovs § 143, en særlig regel om slutning af boer, hvor der ikke er midler ud over, hvad der medgår til dækning af omkostningerne ved bobehandlingen.

En bestemmelse om, hvornår bobehandlingen anses for endeligt afsluttet, findes i den norske konkurslovs § 137.

1.3. Sverige

Den svenske regulering af bobehandlingen fremgår navnlig af lov nr. 672 af 11. juni 1987, konkurslag, som ændret senest ved lov nr. 706 af 8. juni 2006.

Efter den svenske konkurslov træffes beslutning om konkurs af tingsrätten. Tingsrätten skal efter beslutningen om konkurs straks fastsætte tidspunktet for det møde, hvor skyldneren skal aflægge en såkaldt boopgørelsesed (edsaflæggelsesmøde). Tingsrätten skal endvidere snarest udpege en konkursförvaltare (kurator), jf. kapitel 2, § 24, stk. 1, nr. 2, i den svenske konkurslov.

Edsaflæggelsesmødet finder sted i retten, og mødet skal efter kapitel 6, § 4, stk. 1, i den svenske konkurslov afholdes tidligst en og senest to måneder efter beslutningen om konkurs. Mødet kan dog holdes senere, hvis det er nødvendigt som følge af konkursboets omfang og beskaffenhed.

Forvalterens opgaver i bobehandlingen fremgår af forskellige bestemmelser i den svenske konkurslov og visse andre love, bl.a. den svenske løngarantilov. Forvalterens hovedopgaver, der i

det væsentlige svarer til en dansk kurators opgaver, fremgår af kapitel 7, § 8, i den svenske konkurslov. Det fremgår udtrykkeligt af bestemmelsens første stykke, at forvalteren skal træffe alle de foranstaltninger, der fremmer en gunstig og hurtig afvikling af boet.

Af betydning for forvalterens varetagelse af sine opgaver er bl.a. den svenske konkurslovs kapitel 4, § 20, der indeholder en fristregel for anlæggelse af eventuelle retssager til omstødelse, svarende til den danske konkurslovs § 81, stk. 1.

Efter kapitel 7, § 13, i den svenske konkurslov skal forvalteren udarbejde en boopgørelse, der skal indgives til retten og tilsynsmyndigheden (se om denne nedenfor i afsnit 2.1) så snart som muligt og senest en uge før edsaflæggelsesmødet. Efter § 15 i samme kapitel skal forvalteren endvidere snarest udarbejde en skriftlig redegørelse om boets tilstand og om årsagerne til skyldnerens insolvens. Forvalteren skal snarest og senest 6 måneder efter beslutningen om konkurs sende redegørelsen til retten, tilsynsmyndigheden og enhver kreditor, som anmoder herom.

Er bobehandlingen ikke afsluttet 6 måneder efter edsaflæggelsesmødet, skal forvalteren inden for en måned afgive en beretning til tilsynsmyndigheden. I beretningen skal der redegøres udførligt for de foranstaltninger, der er truffet for at få afsluttet behandlingen, jf. kapitel 7, § 20, stk. 1, i den svenske konkurslov. Efter stk. 2 i samme bestemmelse skal forvalteren herefter inden en måned fra udløbet af hver 6 måneders periode afgive en tilsvarende beretning for den seneste periode. Denne beretning skal tillige indeholde fuldstændige oplysninger om årsagerne til, at bobehandlingen ikke er afsluttet. Forvalteren skal endvidere sende kopi af beretningen til retten.

I kapitel 9 i den svenske konkurslov findes bl.a. reglerne om anmeldelse af krav mod skyldneren. Efter bestemmelsen i kapitlets § 1, stk. 1, er det retten, der, efter indstilling fra forvalteren, beslutter, om en anmeldelsesproces overhovedet skal finde sted. Det følger af bestemmelsens andet punktum, at dette bør ske, hvis der er udsigt til udlodning til fordringer, der er uden fortrinsret i konkursen.

Skal en anmeldelsesproces herefter finde sted, følger det af kapitlets § 2, at retten skal fastsætte processens længde til mindst fire og højst ti uger regnet fra beslutningen om, at processen skal finde sted. Beslutningerne efter §§ 1 og 2 skal straks kundgøres af retten, jf. kapitlets § 3.

En fordringshaver skal herefter inden for den fastsatte tid foretage anmeldelse af sin fordring, jf. kapitlets § 4.

Efter bestemmelsen i kapitlets § 8, skal retten efter samråd med forvalteren fastsætte en frist for eventuelle indsigelser mod anmeldte fordringer. Denne frist skal fastsættes således, at den er på mindst to og højst fire uger regnet fra anmeldelsesfristens udløb. Fristen kan dog være længere, hvis det er nødvendigt under hensyntagen til forholdene i boet, jf. § 8, stk. 2.

Forvalteren skal foretage en prøvelse af anmeldte fordringer efter reglen i kapitlets § 9.

Opstår der som følge af processen tvister, som ikke umiddelbart har kunnet forliges, skal der afholdes forligsmøde i retten, jf. kapitlets § 13. Efter kapitlets § 15 skal retten ved forhandling prøve tvister, der ikke har kunnet forliges på et forligsmøde. Denne forhandling skal om muligt holdes i umiddelbar tilknytning til forligsmødet. Er dette ikke muligt, skal forhandlingen ske på en dag, som retten har fastsat, og som om muligt skal ligge inden for fire uger efter mødet.

Kapitlets § 16 indeholder endvidere en regel, der i det væsentlige svarer til den danske konkurslovs § 149.

Bobehandlingens afslutning er reguleret navnlig af bestemmelserne i den svenske konkurslovs kapitel 10 og kapitel 11.

Kapitel 10, § 1, indeholder således en regel svarende til § 143, stk. 1, i den danske konkurslov, mens kapitel 11 indeholder reglerne for slutning af de boer, hvor der sker udlodning. Disse regler svarer på en lang række punkter i det væsentlige til de danske.

Af særlige fristregler kan nævnes, at kapitel 11, § 6, indeholder bestemmelser om, at retten skal kundgøre oplysning om, at forvalteren har udarbejdet udkast til udlodning, sammen med oplysning om, at udkastet er tilgængeligt hos retten og hos tilsynsmyndigheden. Den, der vil gøre indsigelse mod udkastet, skal gøre dette over for retten senest den dag, som retten har fastsat og angivet i kundgørelsen. Denne dag kan tidligst fastsættes til 3 uger efter kundgørelsen.

Konkursen anses for afsluttet, når retten endeligt har stadfæstet udlodningen, jf. den svenske konkurslovs kapitel 11, § 18, stk. 1, jf. § 7.

2. Tilsynet med bobehandlingen

2.1. Danmark

Ved 1996-ændringen af konkursloven, som blev foretaget på baggrund af anbefalingerne i betænkning 1273/1994, blev skifterettens opgaver i forbindelse med bobehandlingen begrænset, således at skifteretten efter denne ændring af loven alene skal fungere som klageorgan i det omfang, fordringshaverne er utilfredse med kurators behandling af boet. Skifteretten skal i øvrigt afgøre retstvister, der henhører under domstolene, i forbindelse med konkursboets behandling, jf. konkurslovens kapitel 31, og jf. i det hele betænkning nr. 1273/1994 s. 35 f. Skifteretten skal derimod ikke – som før lovændringen – bruge tid på tilsyn og almen kontrol med bobehandlingen. Efter lovændringen er det altså i stedet navnlig op til fordringshaverne at reagere, hvis kurator ikke udfører en tilfredsstillende bobehandling.

De nugældende regler om tilsynet findes herefter i konkurslovens kapitel 15.

Af bestemmelsen i § 126, stk. 1, 1. pkt., fremgår, at kurator senest samtidig med udsendelsen til fordringshaverne skal sende den i §§ 124 og 125 nævnte information til skifteretten. Dette betyder navnlig, at skifteretten skal modtage den oversigt over boets passiver og aktiver, den statusoversigt og de redegørelser vedrørende boets forhold, som kurator udarbejder til fordringshaverne efter § 125, jf. nærmere herom i afsnit 1 ovenfor. Skifteretten har imidlertid ikke i den forbindelse pligt til at påse, at kurator har varetaget hensyn til skyldneren eller fordringshaverne på betryggende vis, og skifteretten får heller ikke i øvrigt noget ansvar, som følge af modtagelsen af materialet. Modtagelsen indebærer alene, at skifteretten kan gøre sig bekendt med oplysningerne, jf. betænkning nr. 1273/1994 s. 36. Det fastslås ligeledes i betænkningen s. 55, at skifteretten ikke har kompetence til at tage stilling til eller godkende kurators dispositioner, og at skifteretten alene kan gribe ind over for disse, hvis de er helt åbenbart urimelige, jf. herved også nedenfor om bestemmelsen i konkurslovens § 127.

Efter § 126, stk. 1, 2. pkt., kan skifteretten afkræve kurator yderligere oplysninger om boets forhold. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at der herved navnlig tænkes på yderligere oplysninger om boets regnskabsmæssige forhold, jf. betænkning nr. 1273/1994 s. 63 f. og betænkning nr. 606/1971 s. 216 f.

Efter § 126, stk. 3, skal skifteretten endvidere i fornødent omfang gennemgå kurators udkast til endeligt boregnskab. Denne gennemgang har bl.a. til formål at kontrollere, om kurator har behandlet boet forsvarligt. Det bør ved gennemgangen særligt påses, at der ikke er handlet til skade for boets kreditorer, f.eks. ved at pantekreditorer har fået fyldestgørelse for mere end

pantets værdi, eller at udgifter, der skulle være afholdt af panthaverne, jf. konkurslovens § 87, er afholdt af boets masse, jf. betænkning nr. 1273/1994 s. 64.

Skifteretten kan i øvrigt efter konkurslovens § 127 reagere, hvis kurator eller skiftesamlingen handler til skade for boet, eller hvis rettigheder, som tilkommer panthavere, skyldneren eller andre, krænkes. Skifteretten kan i givet fald tilsidesætte beslutninger, truffet af kurator eller skiftesamlingen, meddele kurator pålæg og foretage, hvad der i øvrigt måtte være fornødent. Som eksempler på handlinger, der er til skade for boet nævner forarbejderne til bestemmelsen antagelse af tilbud om salg underhånden til en pris under vurderingssummen og efter et fornuftigt skøn under værdien, uden at der ved avertering eller på anden måder er søgt indhentet andre tilbud, eller beslutning om ikke at anlægge omstødsessag, uagtet en sådan er særdeles velbegrunderet og ikke medfører risiko, jf. betænkning 606/1971 s. 217.

2.2. Norge

Den norske konkurslovs § 99 tillægger tingretten en instruktions- og kontrolmyndighed. Tingretten kan således efter bestemmelsens stk. 1 pålægge bostyreren eller bostyret at forelægge bestemte spørgsmål for skiftesamlingen til udtalelse eller afgørelse. Efter stk. 2 kan retten endvidere af egen drift eller på anmodning fra skyldneren, en fordringshaver eller et medlem af bostyret ved kendelse ophæve eller omgøre beslutninger, som bostyreren, bostyret eller skiftesamlingen har truffet, hvis beslutningen er i strid med skyldnerens, en fordringshavers eller tredjemands ret, eller hvis beslutningen på anden måde er ulovlig, eller hvis den er åbenbart urimelig. Tingsretten har endvidere mulighed for at udøve kontrol gennem den i afsnit 1.1 ovenfor omtalte regel i den norske konkurslovs § 121.

2.3. Sverige

Efter den svenske konkurslovs kapitel 7, § 25, fører en tilsynsmyndighed (Kronofogdemyndigheten) tilsyn med forvalterens bobehandling. Efter bestemmelsen i kapitlets § 27 skal tilsynsmyndigheden således påse, at behandlingen foregår på en hensigtsmæssig måde i overensstemmelse med konkursloven og lovgivningen i øvrigt. Tilsynsmyndigheden skal i den forbindelse særligt påse, at afviklingen af konkursen ikke trækker unødigt ud. Efter bestemmelsen i kapitlets § 28 skal tilsynsmyndigheden have adgang til regnskabsmaterialet og øvrige dokumenter, der vedrører boet. Tilsynsmyndigheden udøver endvidere sin kontrol ved gennemgang af det materiale, som den modtager fra forvalteren efter den svenske konkurslovs regler herom, jf. afsnit 1.3 ovenfor. Tilsynsmyndigheden har desuden bl.a. mulighed for at afkræve forvalteren oplysninger om boet og dets behandling, jf. den svenske konkurslovs kapitel 7, § 9.

3. Fastsættelse af vederlag til kurator

3.1. Danmark

Rammerne for fastsættelsen af vederlag til kurator (og til skifterettens medhjælper og tilsynet i forbindelse med betalingsstandsning) fremgår af konkurslovens § 239, stk. 1, der har denne ordlyd:

»Skifteretten fastsætter vederlag til kurator, skifterettens medhjælper og tilsyn efter en konkret bedømmelse på grundlag af en begrundet indstilling fra de pågældende. Fastsættelsen af vederlaget skal ske under hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat.«

Som nævnt i kommissoriet for denne betænkning, jf. kapitel 1.1 ovenfor, fik bestemmelsen dette indhold ved den ændring af konkursloven, der blev foretaget ved lov nr. 384 af 10. juni 1987. Afsættet for lovændringen var, som ligeledes nævnt i kapitel 1.1 ovenfor, betænkning om kuratorsalærer m.v. (betænkning nr. 1086/1986).

På tidspunktet for afgivelsen af betænkning 1086/1986 blev vederlaget til (bl.a.) kurator efter den dagældende bestemmelse i konkurslovens § 239 fastsat af skifteretten under hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed. Til brug for beregningen af vederlaget for udførelse af hvervet som kurator blev anvendt de såkaldte vejledende landssalærtakster. Disse takster var, for så vidt angår konkursboer, udformet således:

»For samtlige af et bos behandling flydende arbejder beregnes en grundtakst på..... 1.000 kr.

Herudover beregnes af aktivmassen:

af de første	200.000 kr.	15 %
af de næste	800.000 kr.	10 %
af de næste	1.000.000 kr.	9 %
af de næste	2.000.000 kr.	8 %
af de næste	3.000.000 kr.	7 %
af resten	6 %

Der beregnes dog kun indtil 2 % af den behæftede del af faste ejendomme og skibe, for så vidt hæftelsen ikke bortfalder som udækket.

Der beregnes særskilt salær for procedure.«

Principperne for den dagældende vederlagsfastsættelse er beskrevet nærmere i betænkning nr. 1086/1986 s. 19 f.:

»Har tvangsauktion over boets faste ejendom(me) været gennemført på boets begæring, indgår rekvirentsalæret i den salærgivende aktivmasse. Dersom kurator ønsker det, vil han normalt – i hvert fald efter den praksis, der følges ved sø- og handelsretten – få tillagt et præstationsvederlag svarende til rekvirentsalæret, der i så fald ikke indgår i den salærgivende aktivmasse, ligesom kurator i dette tilfælde ikke kan beregne salær for den behæftede del af ejendommen(e).

Efter bestemmelserne i konkurslovens § 87, stk. 1-4, kan regnskabet for boets pantsatte aktiver, herunder faste ejendomme, belastes med honorar til administrator, herunder kurator, for administrationen af aktiverne, og en køber skal, hvad enten købet sker på tvangsauktion eller underhånden, tilsvare rimelige omkostninger ved bestræbelser for realisation af det pantsatte aktiv.

Salær indtjent ved inkassation af boets udestående fordringer medregnes til boets aktiver og indgår alene på denne måde ved fastsættelsen af kuratorsalæret. Udestående fordringer, herunder diskonterede købekontrakter og veksler, indgår i aktiverne med de beløb, som indgår til boet. I visse tilfælde, hvor realisation af diskonterede købekontrakter eller veksler efter aftale med den berettigede foretages af kurator, og hvor dette har medført et betydeligt arbejde, godkendes et arbejdsvederlag eller et salær på indtil 2 % af den berettigedes provenu.

Ved salærfastsættelsen kan der tages hensyn til, at boet har videreført fallentens virksomhed.

I entreprenørers konkursboer kan godkendes særlige salærer for kurators administration af færdiggørelsen af igangværende entrepriser på indtil 1½ % af restentreprisesummen.

Som anført ovenfor er advokatsamfundets landssalærtakster alene vejledende, og skifteretterne skal ved salærfastsættelsen efter konkurslovens § 239, stk. 1, tage hensyn såvel til arbejdets omfang som til boets beskaffenhed. Har behandlingen af et konkursbo været særlig enkel, f.eks. derved at aktiverne for en meget stor dels

vedkommende har bestået af likvide midler, kan det være rimeligt at fravige taksterne i nedadgående retning. Har modsat behandlingen været særlig kompliceret, kan der være grundlag for at fastsætte salæret til et højere beløb end det takstmæssige. Har et nedsat kreditorudvalg eller andre, som honoreres, jfr. for kreditorudvalg konkurslovens § 239, stk. 2, i væsentlig grad lettet kurators arbejde, kan dette medføre en reduktion af kuratorsalæret.«

Betænkning nr. 1086/1986 omtaler herefter endvidere retspraksis om den dagældende bestemmelse i konkurslovens § 239 og principperne i de vejledende landssalærtakster. Bl.a. omtales s. 21 ff. den i U 1985.58 refererede højesteretsdom, hvor anvendelsen af bestemmelsen og principperne førte til et vederlag på 8,1 mio. kr. til kuratorerne. Der var tale om et endog meget stort bo (to ejendomsmægleres virksomhed), hvor værdien af de frie aktiver blev opgjort til ca. 70 mio. kr. og den behæftede del af faste ejendomme til ca. 15,8 mio. kr. Højesteret lagde i sin afgørelse bl.a. vægt på, at kuratorernes arbejde i boet, der omfattede over 850 faste ejendomme med over 2.000 ejendomsenheder, havde haft et overordentligt stort omfang, og at arbejdet havde været af afgørende betydning for, at boet kunne udleveres til ejendomsmæglerne som solvent.

I kapitel 6 i betænkning nr. 1086/1986 redegøres der desuden for en række statistiske oplysninger vedrørende den dagældende vederlagsfastsættelse. På baggrund af disse oplysninger konkluderer udvalget bag betænkningen, at vederlagsfastsættelsen navnlig i større boer (på daværende tidspunkt) følger de vejledende landssalærtakster i så høj grad, at det næppe er i overensstemmelse med forudsætningen i (den dagældende) § 239 om, at der i det enkelte konkursbo skal tages hensyn til særtræk ved boet og dets behandling. For så vidt angår de mindre boer, anfører udvalget, at der vel i disse (på daværende tidspunkt) tages udgangspunkt i landssalærtaksterne, men således at der – særligt med højere vederlag til følge – bliver taget betydelige hensyn til det enkelte bos særtræk, herunder navnlig til omfanget af det udførte arbejde, jf. betænkningen s. 39.

Udvalget giver herefter udtryk for den opfattelse, at det fastsatte vederlag i hvert enkelt konkursbo fremover bør afspejle det udførte arbejde i væsentlig højere grad end det i praksis (på daværende tidspunkt) synes at være tilfældet. På den baggrund foreslår udvalget den ny formulering af konkurslovens § 239.

Om de enkelte kriterier i § 239, kurators indstilling efter bestemmelsen og skifterettens vurdering heraf i det konkrete tilfælde anfører udvalget bl.a. (s. 73 ff.):

»Salæret fastsættes af skifteretten efter en konkret vurdering på grundlag af en indstilling fra de pågældende, som skal være ledsaget af en begrundet redegørelse for de forhold ved boets behandling, som skal tages i betragtning ved salærfastsættelsen: arbejdets omfang, boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat. Den redegørelse for boets behandling, som kurator efter konkurslovens § 148, stk. 2, skal afgive i forbindelse med udarbejdelsen af udkast til regnskab, vil være et egnet udgangspunkt for denne indstilling. Indstillingen skal imidlertid tillige indeholde oplysninger om, hvorvidt den pågældende tidligere har modtaget salær, enten som tilsyn i en eventuel forudgående betalingsstandsning eller i form af à conto udbetaling af honorar samt størrelsen af de modtagne beløb. Endvidere skal det fremgå, om boet har anvendt fremmed bistand, herunder hvilke opgaver de pågældende har udført, og hvilke vederlag der er udbetalt i den anledning. Det skal endelig oplyses, om særlige forhold har spillet ind ved boets behandling, enten generelt eller særligt vedrørende aktiveres realisation, skyldnerens ansatte eller prøvelsen af anmeldte fordringer.

Den medgåede tid bør tillægges betydning ved salærfastsættelsen. Det gælder dog ikke nødvendigvis den faktisk medgåede tid, idet skifteretten på grundlag af den af-givne indstilling og sit kendskab til boet i øvrigt skal skønne over, om det opgivne tidsforbrug forekommer rimeligt.

Omfanget af en kurators arbejde vil være forskelligt fra bo til bo. Som det fremgår [...] vil der imidlertid være arbejdsopgaver, som skal udføres af kurator i ethvert bo uanset dets beskaffenhed, og dette forhold skal skifteretten tage i betragtning ved fastsættelsen af vederlaget. Arbejdets omfang vil typisk være afhængigt af boets størrelse, således at boer med en større aktivmasse normalt også vil give et større arbejde for kurator. Aktiveres sammensætning og realisation vil i disse boer typisk være kompliceret, og der vil i sådanne boer sædvanligvis også være et større antal anmeldte fordringer med heraf følgende større arbejde, også med hensyn til undersøgelse af omstødelighedsmuligheder m.v. Størrelsen af aktivmassen i et konkursbo behøver dog ikke nødvendigvis at være udtryk for arbejdets omfang. Er skyldnerens erhvervsvirksomhed afhændet før konkursens indtræden, f.eks. under en forudgående betalingsstandsning, således at hovedparten af aktiverne foreligger i form af likvide midler, vil dette få indflydelse på arbejdets omfang og på fastsættelsen af kurators vederlag.

Med udtrykket ”boets beskaffenhed” sigtes udover til boets størrelse også til sammensætningen og arten af boets passiver [...]. Det er med udtrykket hensigten at betone, at intensiteten og kompleksiteten af det arbejde, der har været forbundet med boets behandling, skal tillægges selvstændig betydning ved siden af omfanget heraf [...].

Udtrykket ”det med arbejdet forbundne ansvar” sigter såvel til det almindelige professionelle ansvar, som vil kunne gøres gældende mod den kurator (eller anden bobehandler), som begår fejl, som til det ikke erstatningsretlige, i højere grad ideelt betonedede ansvar, som er en følge af den store betydning, som afgørelser, truffet under en bobehandling kan have for arbejdspladser, for ansatte og deres familier, samfundsværdier m.v. Disse forhold skal tages i betragtning ved salærfastsættelsen.

Udtrykket ”det under de givne omstændigheder opnåede resultat” sigter til størrelsen af de aktiver, som kurator skaffer til boet, men det kan også omfatte den situation, hvor kurator ved en ganske særlig indsats opnår et udfald af bobehandlingen, som ikke kunne forventes ud fra de givne forudsætninger.«

Hvad der nærmere skal forstås ved »intensiteten og kompleksiteten af det arbejde, der har været forbundet med boets behandling«, er endvidere beskrevet i betænkningen s. 40:

»Med intensiteten tænkes navnlig på, at kurator i den indledende behandlingsfase i et bo med en erhvervsvirksomhed i drift ofte må udføre arbejde uden for normal kontortid og uden for kontoret, at registrering og sikring af aktiver samt stillingtagen til gensidigt bebyrdende kontrakter tit forudsætter et hurtigt og effektivt arbejde fra kurators side, og at kurator for at løse disse hastende opgaver kan blive nødsaget til at beslaglægge advokatkontorets kapacitet og tilsidesætte andre arbejdsopgaver.

Om kompleksiteten kan henvises til udviklede modregningsforhold, udenlandske aktiver og forretningsforhold, problemer på grund af skyldnerens mangelfulde regnskabsføring, spørgsmål i relation til loven om virksomhedsoverdragelse, indtræden i gensidige kontrakter, færdiggørelse af løbende produktion, omstødelses-spørgsmål og lignende.«

Med hensyn til indholdet af kurators vederlagsindstilling anføres endvidere i betænkningen s. 44 f. under henvisning til bemærkningerne i betænkning nr. 606/1971, at den redegørelse efter

konkurslovens § 148, stk. 2, der bør være udgangspunktet for vederlagsindstillingen, i tilknytning til de specifikke oplysninger om den konkrete bobehandling bør indeholde oplysning om, hvorfor boet ikke tidligere har kunnet slutes. Det bemærkes endvidere, at kurators indstilling naturligt vil skulle være mere udførlig, hvis det indstillede salær er af betydelig størrelse.

Som også nævnt i kommissoriet for denne betænkning, jf. kapitel 1.1 ovenfor, foreslog udvalget bag betænkning nr. 1086/1986 i øvrigt, at de ovennævnte rammer for vederlagsfastsættelsen blev understøttet af vejledende takster baseret på aktivmassens størrelse. Udvalget fandt, at vejledende takster og retningslinjer alene skulle finde anvendelse i boer, der kunne betegnes som relativt ensartede. Udvalget fandt, at betingelsen om ensartethed typisk ville være opfyldt for boer, der efter landssalærtaksterne ville udløse et vederlag på 200.000 kr. eller derunder, heri medregnet salær, beregnet af behæftede dele af faste ejendomme og skibe og præstations-salærer. Udvalget anførte, at dette efter taksterne ville svare til boer med en fri aktivmasse på ca. 2 mio. kr. eller derunder, hvor de behæftede aktiver ikke udløser nævneværdige salærer, og hvor der ikke tillægges præstationssalærer af betydning. Udvalget bemærkede, at udvalget var opmærksom på, at der også i disse boer kan være forskelligartede forhold, der kan have indflydelse på omfanget af det arbejde, kurator har udført, men udvalget fandt samtidig, at der her typisk ville være tale om boer, som normalt ikke er særegent komplicerede, og som derfor uden større betænkelighed ville kunne indpasses i et system med vejledende takster og retningslinjer. Med hensyn til de større boer, der efter landssalærtaksterne ville udløse et vederlag på 200.000 kr. eller derover, anførte udvalget i betænkningen s. 54:

»I erkendelse af, at disse – få – boer typisk frembyder særdeles store indbyrdes forskelligheder og således må siges at være mindre egnede til indplacering under vejledende retningslinjer, finder udvalget det ikke hensigtsmæssigt, at der fastsættes vejledende retningslinjer for kurators salær i disse boer.«

Udvalget foreslog i øvrigt, at det blev overladt til Den Danske Dommerforening at udarbejde de vejledende takster og retningslinjer for kurators vederlag.

Udvalget betonedede i øvrigt i betænkningen (bl.a. s. 48 og 75), at retningslinjerne alene skulle være af vejledende karakter, og at det derfor var en forudsætning, at fravigelser fandt sted, i det omfang kriterierne i den foreslåede bestemmelse i § 239 konkret tilsagde dette.

Imidlertid blev udvalgets anbefalinger med hensyn til udarbejdelsen af vejledende retningslinjer og takster, som ligeledes nævnt i kapitel 1.1 ovenfor, ikke fulgt af Folketinget. I Retsudvalgets

betænkning over lovforslaget er således bl.a. anført (Folketingstidende 1986-87, tillæg B spalte 1736):

»I lovforslagets § 1, nr. 8, er i stedet for det eksisterende stk. 1 indføjet en ny affattelse af konkurslovens § 239, stk. 1 og 2, vedrørende fastsættelse af vederlag til kurator m.v.

Flertallet kan tilslutte sig lovforslagets tekst på dette punkt.

Til gengæld kan flertallet ikke acceptere, at der på grundlag af størrelsen af boets aktiver fastsættes vejledende retningslinjer for beregning af vederlag til kuratorer m.v. inden for det område, der efter de nugældende landssalærtakster udløser et samlet salær på 200.000 kr. eller derunder, heri medregnet salær for behæftede dele af boets faste ejendomme og skibe samt proceduresalær.

[...]

Flertallet har i den forbindelse noteret sig, at der ikke er fastsat vejledende retningslinjer for vederlag til kurator i m.v. i svensk og norsk konkurslovgivning.

Flertallet lægger afgørende vægt på, at skifteretten ved vederlagsfastsættelse uden anvendelse af vejledende retningslinjer foretager en konkret bedømmelse under hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat.«

På den baggrund blev ændringen af konkurslovens § 239 vedtaget, men altså uden det oprindeligt i betænkning nr. 1086/1986 foreslåede mandat til Dommerforeningen til fastsættelse af vejledende takster.

3.2. Norge

Rammerne for fastsættelsen af vederlag til (bl.a.) bostyreren fremgår af den norske konkurslovs § 157. Det følger af bestemmelsen, at bostyreren eller bostyret, hvis der er udnævnt kreditorudvalg, skal fremsætte forslag til retten om vederlag (godtgjørelse) til bostyreren og bostyrets medlemmer. Forslaget skal forelægges både for skyldneren og fordringshaverne til udtalelse. Retten fastsætter herefter vederlaget ved kendelse. Har bostyreren gjort sig skyldig i forsømmelse i forbindelse med udførelsen af sine pligter, skal dette tages i betragtning ved fastsættelsen af vederlaget, således at vederlaget reduceres eller helt bortfalder, jf. den norske konkurslovs § 157, stk. 4.

Den norske konkurslov indeholder ingen kriterier for vederlagsfastsættelsen. Vederlagsfastsættelsen sker imidlertid i praksis efter en konkret helhedsvurdering, hvor der bl.a. lægges vægt på boets art, omfang, størrelsen af aktiverne og passiverne, vanskelighedsgrad og (rimeligt) tidsforbrug. Det kan også bl.a. tillægges betydning, hvis arbejdet har været af en sådan karakter, at det hovedsagligt kunne være udført af underordnet kontorpersonele. Herudover kan hurtighed i behandlingen indgå som momenter, jf. i det hele Justisdepartementets rundskriv G-143/85 af 17. september 1985, afsnit 2.4.2.

I praksis opereres der endvidere med, at bostyreren skal redegøre for sit tidsforbrug, og der tages i tilknytning hertil i forbindelse med vederlagsfastsættelsen *udgangspunkt* i nogle time-takster, der varierer bl.a. efter, hvilken type bo der er tale om, jf. rundskriv af 8. november 2000, Prinsipper for salærfastsættelser i konkurs- og tvangsafviklingsboer, offentliggjort på Konkursrådet i Norges hjemmeside, www.konkursradet.no.

3.3. Sverige

Rammerne for fastsættelsen af vederlag til forvalteren fremgår navnlig af kapitel 14, §§ 4 og 6, i den svenske konkurslov.

Af bestemmelsen i kapitlets § 4 fremgår, at det er retten, der fastsætter vederlaget. Det fremgår endvidere, at vederlaget ikke må fastsættes til et højere beløb end det, der under hensyn til det arbejde, som hvervet har krævet, den omsorg og omhyggelighed, hvormed arbejdet er udført, og boets omfang kan anses for en rimelig godtgørelse. Det fremgår desuden, at regeringen eller den myndighed, som regeringen bestemmer, fastsætter takster, som skal anvendes ved fastsættelsen af vederlag til forvalteren, hvis boet slutes efter bestemmelsen i den svenske konkurslovs kapitel 10, § 1 (der som nævnt i afsnit 1.3 ovenfor svarer til den danske konkurslovs § 143). På den baggrund har Domstolsverket fastsat takster for disse konkursboer, jf. Domstolsverkets författningssamling 2005:8. Taksterne er bygget op om et grundbeløb på 8.300 svenske kr., der kan fraviges i opad- såvel som nedadgående retning, alt efter om boet f.eks. har krævet betydeligt mere arbejde end normalt, eller om forvalteren f.eks. har udvist forsømmelighed i forbindelse med behandlingen. Herudover kan forvalteren efter nogle time-takster få godtgørelse for såkaldt tidsspilde (f.eks. rejsetid og ventetid for forvalteren i forbindelse med opgavevaretagelsen).

Efter lovens kapitel 14, § 6, fastsættes vederlag i øvrigt på grundlag af en indstilling fra forvalteren. I indstillingen skal forvalteren angive det beløb, som forvalteren anmoder om, og der skal vedlægges en redegørelse for det arbejde, som hvervet har medført, med en specificeret

regning, som udviser det ønskede vederlagsbeløbs fordeling på de enkelte opgaver i bobehandlingen.

Kapitel 4

Varigheden af bobehandlingen

1. Indledning

Der føres ikke statistik ved de danske domstole særligt vedrørende sagsbehandlingstiden for konkursboer. Der foreligger heller ikke i øvrigt, Konkursrådet bekendt, noget egentligt statistisk materiale på området. Nogen nærmere undersøgelser eller andet materiale, der belyser, hvilke forhold der er af betydning for varigheden af behandlingen af et konkursbo, ses heller ikke at foreligge.

Som det fremgår af kapitel 1.1 ovenfor og af afsnit 2 nedenfor, har Justitsministeriet imidlertid undersøgt bobehandlingens længde i samtlige sager, hvori der er afsagt konkursdekret ved Sø- og Handelsretten i København i 2000. Konkursrådet har til brug for denne betænkning foretaget en tilsvarende undersøgelse for de sager, hvori dekret er afsagt i 2001, jf. afsnit 2 nedenfor. Konkursrådet har endvidere bl.a. gennemgået en række kuratorredegørelser i nogle enkelte sager med henblik på at få et nærmere indtryk af, hvilke forhold der i praksis angives som årsag til, at behandlingen af et konkursbo trækker ud, jf. ligeledes afsnit 2 nedenfor.

Konkursrådet har i forbindelse med arbejdet med denne betænkning også gjort sig bekendt med dels nogle norske undersøgelser, der belyser konkursbehandlingen i Norge, herunder sagsbehandlingstiden i de norske konkursboer, dels nogle rapporter fra Verdensbanken, der for en lang række lande søger at belyse bl.a., hvor lang tid det i de enkelte lande tager at afvikle en insolvent virksomhed, jf. afsnit 3 nedenfor.

Konkursrådets overvejelser og konklusioner med hensyn til varigheden af bobehandlingen fremgår af afsnit 4 nedenfor.

2. Justitsministeriets og Konkursrådets undersøgelser

Af Justitsministeriets brev af 16. februar 2006, jf. kapitel 1.1 ovenfor, fremgår, at Justitsministeriet for at få et fingerpeg om bobehandlingens længde har foretaget en manuel gennemgang af samtlige sager, hvori der er afsagt konkursdekret ved Sø- og Handelsretten i København i 2000.

Ifølge brevet viste gennemgangen følgende om den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for samtlige afsluttede sager:

- *Alle sager: 21,3 måneder*
- *Sager, hvor skyldneren var et selskab: 24 måneder*
- *Sager, hvor skyldneren var en person: 18,5 måneder*
- *Sager afsluttet efter konkurslovens § 143, stk. 1, (selskaber): 21,6 måneder*
- *Sager afsluttet efter konkurslovens § 143, stk. 1, (personer): 17,5 måneder*

Konkursrådet har foretaget en tilsvarende manuel gennemgang af 702 sager, hvor der er afsagt konkursdekret ved Sø- og Handelsretten i København i 2001.¹⁾ Denne gennemgang har vist følgende om den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for samtlige afsluttede sager:

- *Alle sager: 22 måneder*
- *Sager, hvor skyldneren var et selskab: 22,6 måneder*
- *Sager, hvor skyldneren var en person: 17,3 måneder*
- *Sager afsluttet efter konkurslovens § 143, stk. 1, (selskaber): 19,6 måneder*
- *Sager afsluttet efter konkurslovens § 143, stk. 1, (personer): 13 måneder*

Af de 702 sager var 80 sager endnu ikke afsluttet på tidspunktet for gennemgangen, hvilket betyder, at sagsbehandlingstiden for disse sager vil udgøre fire et halvt år eller mere. Af de 622 afsluttede boer blev der foretaget udlodning i de 274, mens 348 blev sluttet efter konkurslovens § 143, stk. 1. I 546 boer var der tale om et selskab, og i 76 var der tale om en person.

Det indtryk, disse to undersøgelser efterlader – at bobehandlingen nemt kan strække sig over et par år, og at dette også gælder for sager, der afsluttes efter konkurslovens § 143, stk. 1 – bekræftes i øvrigt af den stikprøveundersøgelse, som Konkursrådet har foretaget af en række andre boer med henblik på at undersøge vederlagsfastsættelsen i disse, jf. kapitel 8.1 nedenfor. Da antallet af undersøgte boer i stikprøveundersøgelsen er beskedent, vil tallene i en vis udstrækning bero på statistiske tilfældigheder, men da den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for samtlige de undersøgte boer er på godt 29 måneder og på godt 27 måneder for de boer, der er sluttet efter § 143, stk. 1, tegner der sig også med disse tal et billede af, at det ikke er usædvanligt, at en bobehandling varer to år eller mere.

¹⁾ Konkursrådet har søgt indhentet data for samtlige 724 sager, hvor der er afsagt konkursdekret ved Sø- og Handelsretten i København i 2001. For 22 sagers vedkommende har der imidlertid vist sig at være fejl i de registrerede data, hvorfor disse sager er udeladt i de opgjorte resultater.

For at få en nærmere fornemmelse af, hvilke forhold der i praksis angives som årsag til, at behandlingen af et konkursbo trækker ud, har Konkursrådet gennemgået en række kuratorredegørelser efter konkurslovens § 125, stk. 3, i nogle enkelte tilfældigt udvalgte sager af de sager, hvori der er afsagt konkursdekret ved Sø- og Handelsretten i København i 2001. Gennemgangen af redegørelserne efterlader et indtryk af, at det ikke er usædvanligt, at flere på hinanden følgende redegørelser i samme sag har identisk eller stort set identisk indhold. Det synes således heller ikke at være helt usædvanligt, at det i stort set samtlige redegørelser i et bo, der efter op til flere års sagsbehandlingstid sluttet efter konkurslovens § 143, stk. 1, gentagne gange blot er anført, at der ikke er aktiver i boet, hvorfor dette vil blive sluttet efter § 143, stk. 1, og at afslutningen af boet nu beror på udarbejdelse af boregnskab. Samlet set indikerer gennemgangen i det hele taget, at det ikke kun rent undtagelsesvis forekommer, at konkursboer, og måske navnlig boer, der sluttet efter § 143, stk. 1, i længere perioder reelt ligger stille, uden at dette kan begrundes ud fra forholdene i de enkelte boer.

3. Andre undersøgelser

Konkursrådet i Norge har i nyere tid foretaget tre forskellige undersøgelser af bl.a. sagsbehandlingstiden for konkursboer ved forskellige norske skifteretsembeder. Undersøgelserne er foretaget dels i Tromsø og Svolvær i 2001, i Kristianssand i 2002 og i Oslo i 2003.

Undersøgelsen fra 2001 omfatter en gennemgang af 160 konkursboer fra Tromsø og 111 fra Svolvær. Der er tale om boer sluttet henholdsvis i perioderne 1. juni 1998-29. april 2001 (Tromsø) og 15. november 1996-29. april 2001 (Svolvær). Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for konkursboerne i Tromsø angives at være 305 dage. For boer, hvor der sker udlodning, angives sagsbehandlingstiden at være 471 dage i gennemsnit. I boer, der sluttet efter den bestemmelse i den norske konkurslov, der svarer til den danske konkurslovs § 143, angives sagsbehandlingstiden at være 259 dage i gennemsnit. For Svolvær er de tilsvarende tal henholdsvis 236 dage, 479 dage og 168 dage.

Undersøgelsen fra 2002 omfatter en gennemgang af 140 konkursboer fra Kristianssand. Boerne er sluttet i perioden 1. juli 1999-8. maj 2002. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for konkursboerne i Kristianssand angives at være 445 dage. For boer, hvor der sker udlodning, angives sagsbehandlingstiden at være 991 dage i gennemsnit. I boer, der sluttet efter den bestemmelse i den norske konkurslov, der svarer til den danske konkurslovs § 143, angives sagsbehandlingstiden at være 217 dage i gennemsnit.

Undersøgelsen fra 2003 omfatter en gennemgang af 692 konkursboer fra Oslo. Boerne er sluttet i perioden 1. juli 2001-30. juni 2002. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for konkursboerne i Oslo er i undersøgelsen alene oplyst i en figur, hvoraf det præcise antal dage ikke kan læses. Det fremgår imidlertid af figuren, at gennemsnittet ligger på lidt over 200 dage. For boer, hvor der sker udlodning, angives sagsbehandlingstiden at være noget over 200 dage i gennemsnit. I boer, der slutes efter den bestemmelse i den norske konkurslov, der svarer til den danske konkurslovs § 143, angives sagsbehandlingstiden at være lidt under 200 dage i gennemsnit.

Verdensbanken har siden 2004 afgivet årlige rapporter under titlen *Doing Business*. Rapporterne, der er tilgængelige på www.doingbusiness.org, omfatter (nu) 175 lande og angiver at have til formål at undersøge »the regulations that enhance business activity and those that constrain it«. Én af de indikatorer, som der i denne forbindelse foretages en undersøgelse af i rapporterne, er forholdene i de enkelte lande vedrørende dét at afvikle en virksomhed («Closing a business»). Undersøgelsen heraf er bl.a. baseret på et detaljeret spørgeskema, hvori der stilles en række spørgsmål til én enkelt fiktiv case vedrørende en fiktiv, relativt stor hotelvirksomhed, der rammes af insolvens. I selve spørgeskemaet er der indbygget en række mulige scenarier, herunder at den pågældende virksomhed slet ikke går konkurs, men rekonstrueres. Spørgeskemaet er sendt til én eller flere personer med erhvervsmæssig erfaring inden for insolvensområdet (typisk kuratorer eller det, der svarer hertil) i hvert af de lande, som undersøgelsen omfatter. Spørgeskemaet omfatter en lang række spørgsmål i forhold til de enkelte scenarier, hvor svareren skal svare ud fra et rent skøn, baseret på egne vurderinger og egen erfaring. Således bliver der bl.a. også spurgt om, hvor lang tid det efter svarerens egen erfaring vil tage at få færdigbehandlet sagen i vedkommendes eget land.

På dette grundlag fastslås i rapporten fra 2004, at det i gennemsnit tager 4,2 år at afvikle en virksomhed i Danmark. I rapporterne fra 2005 og 2006 er tallet henholdsvis 3,3 år og 3,0 år.

For Norge er i alle tre rapporter angivet et gennemsnit på 0,9 år.

4. Konkursrådets overvejelser

De undersøgelser, der er redegjort for i afsnit 2 ovenfor, giver efter Konkursrådets opfattelse – selv om det statistiske grundlag kunne være større – en solid indikation af, hvor lang tid det i gennemsnit tager at behandle et dansk konkursbo i dag.

Dette siger imidlertid i sig selv ikke noget om, hvorvidt bobehandlingen tager *for* lang tid. En bedømmelse heraf er i sagens natur relativ og vil således f.eks. afhænge af, hvad sagsbehandlingstiden sammenlignes med, og af en vurdering af de faktorer, der spiller en rolle for sagsbehandlingstiden.

For så vidt angår en sammenligning af sagsbehandlingstiden for danske konkursboer med sagsbehandlingstiden for udenlandske konkursboer, er der grund til at være opmærksom på, at forskelle på forholdene i de enkelte lande, herunder forskelle i de enkelte landes retssystemer i bredeste forstand vanskeliggør en sådan umiddelbar sammenligning. Det er således ikke uden videre givet, at årsagerne til, at sagsbehandlingstiden er længere i et land end i et andet, skal findes (alene) i de pågældende landes konkursretlige regulering.

Selv i de tilfælde, hvor der kan peges på betydelige ligheder i retssystemerne, konkurslovgivningen og samfundsforholdene i øvrigt, kan der være væsentlige forskelle på bobehandlingen og den måde, den varetages på. Efter de oplysninger, der foreligger for Konkursrådet, kan der f.eks. være betydelige forskelle i praksis på de opgaver, som en dansk og en norsk kurator varetager.

For så vidt angår den sammenligning af sagsbehandlingstiden i de enkelte lande, som de rapporter fra Verdensbanken, som er omtalt i afsnit 3, synes at muliggøre, bemærker Konkursrådet særligt, at der er grund til at være varsom med at drage konklusioner på baggrund af de resultater, som er oplyst i rapporterne.

Rapporternes undersøgelser af den tid, det tager at afvikle en virksomhed, er ikke undersøgelser af, hvor lang tid der i de enkelte lande går, fra et konkursdekret er afsagt, og til boet er sluttet. Det fremgår således også af rapporterne, at sigtet med undersøgelserne er bredere i den forstand, at det, der ønskes belyst, er, i hvilket omfang forholdene i de enkelte lande, herunder de enkelte landes retssystemer understøtter et effektivt udfald («efficient outcome») i de tilfælde, hvor virksomheder bliver insolvente. Et effektivt udfald defineres som »either reorganization or sale as a going concern, not piecemeal liquidation« (se nærmere herom i f.eks. *Doing Business in 2004* s. 7, 72 og 75). På baggrund af dette bredere sigte indeholder de spørgeskemaer, der ligger til grund for undersøgelserne, som nævnt i afsnit 3 ovenfor en række alternative scenarier, herunder at virksomheden slet ikke går konkurs, men på den ene eller den anden måde rekonstrueres, eller at virksomheden ganske vist går konkurs, men først efter forgæves forsøg på rekonstruktion.

Det ses ikke at fremgå klart af rapporterne, hvorledes tallene for den tid, det tager at afvikle en virksomhed i de enkelte lande, endeligt fremkommer, eller hvorfor tallene kan siges at være umiddelbart sammenlignelige, når de tilsyneladende ikke kan være uafhængige af det skøn, som er foretaget af den person, der har besvaret spørgeskemaet, herunder det skøn vedkommende må have foretaget med hensyn til, hvilket scenarie der ville være mest realistisk i vedkommendes eget land.

Det kan imidlertid konstateres, at f.eks. Danmark og Norge i 2004-rapporten på baggrund af besvarelsenerne af spørgeskemaet er placeret i hver sin gruppe i en tabel over »Jurisdictions with Efficient Bankruptcy Outcomes« (jf. Doing Business in 2004, s. 75). Danmark er her placeret i kategorien »Liquidation (going concern sale)«, mens Norge er placeret i kategorien »Successful Rehabilitation with Management Replaced«. Det er blot ikke oplyst, om dette er (en del af) forklaringen på, at afviklingen af virksomheder efter undersøgelsens resultater sker så meget hurtigere i Norge end i Danmark.

Efter Konkursrådets opfattelse er det på baggrund af det ovenfor anførte klart, at der ikke kan drages anvendelige konklusioner om sagsbehandlingstiden for konkursboer i Danmark og andre lande ud fra Verdensbankens rapporter. Hvis man imidlertid alligevel lægger til grund, at rapporterne (også) siger noget om, hvor lang tid bobehandlingen tager i Danmark, kan det blot konstateres, at resultaterne i rapporterne ligger meget langt fra resultaterne af de undersøgelser, som Justitsministeriet og Konkursrådet har foretaget, jf. afsnit 2 ovenfor.

Konkursrådet bemærker i den forbindelse i øvrigt, at den ikke ubetydelige forskel, der er på tallene i rapporterne for de enkelte år, for så vidt angår Danmark, forekommer påfaldende. Der synes ikke umiddelbart at kunne gives en fornuftig forklaring på udsvingene fra det ene år til det andet, hvad rapporterne da heller ikke forsøger at gøre. I sagens natur kan forskellene i hvert fald ikke tilskrives ændringer i den danske konkurslovgivning i perioden. Forskellene kan derimod tilsyneladende alene tilskrives mindre ændringer i spørgeskemaets præmisser fra det ene år til det andet, og at den person, der har besvaret spørgeskemaet, har foretaget en eller flere ændringer i sit skøn over besvarelsen af et eller flere af spørgsmålene. Efter Konkursrådets opfattelse bekræfter dette imidlertid blot, at der ikke er tale om en videnskabelig undersøgelse.

Konkursrådet har da også noteret sig, at det af Verdensbankens eget baggrundsmateriale på www.doingbusiness.org fremgår, at det afgørende for den type undersøgelser og tilhørende rangering af de enkelte lande, som rapporterne indeholder, er at fremkomme med letforståelige resultater. Herom anføres således følgende på hjemmesiden under punktet »Why aggregate?«:

»Aggregate rankings are easily understood by politicians, journalists and development experts and therefore create pressures to reform. [...] As in sports, once you start keeping score everyone wants to win.«

Konkursrådet er herefter af den opfattelse, at alene de norske undersøgelser, der er nævnt i afsnit 3 ovenfor, kan udgøre et relevant sammenligningsgrundlag for en vurdering af sagsbehandlingstiden i Danmark, sådan som denne tegner sig efter de undersøgelser, der er nævnt ovenfor i afsnit 2. Konkursrådet finder, at der trods de mulige forskelle på de danske og norske forhold også er så betydelige ligheder, at det umiddelbart må mane til eftertanke, at sagsbehandlingstiden tilsyneladende er så meget kortere i Norge, navnlig ved skifteretten i Oslo.

At der er anledning til eftertanke, understøttes også af den gennemgang af en række redegørelser efter konkurslovens § 125, stk. 3, som Konkursrådet har foretaget, jf. afsnit 2 ovenfor. I det omfang det indtryk, som denne gennemgang efterlader, blot tilnærmelsesvis er dækkende for, hvordan bobehandlingen ikke sjældent foregår i praksis, i hvert fald i visse typer konkursboer, er det oplagt, at den samlede gennemsnitlige sagsbehandlingstid er langt højere, end hensynet til en grundig og forsvarlig bobehandling tilsiger.

Efter Konkursrådets opfattelse kan det på den baggrund være velbegrundet at overveje, hvilke tiltag der eventuelt vil kunne medvirke til at sikre en hurtigere og mere effektiv bobehandling, hvor sagsbehandlingstiden ikke trækker længere ud end nødvendigt.

I henhold til kommissoriet for denne betænkning, jf. kapitel 1.1 ovenfor, har Konkursrådet i den forbindelse overvejet dels, hvorvidt eksisterende fristregler i konkursloven bør justeres (jf. kapitel 5 nedenfor), dels hvorvidt der bør indføres yderligere frister (jf. kapitel 6 nedenfor), og endvidere hvorvidt der er behov for en ændring af rammerne for fastsættelsen af vederlag til kurator (jf. kapitel 8 nedenfor).

Konkursrådet har desuden overvejet, om der er behov for et skærpet tilsyn fra skifteretternes side med kurators bobehandling (jf. kapitel 7 nedenfor). Konkursrådet har i den forbindelse noteret sig, at det i tilknytning til de norske undersøgelser er blevet anført, at netop tilsynet med bobehandlingen er en af grundene til den hurtige sagsbehandling ved skifteretten i Oslo.

Konkursrådet bemærker dog generelt, at sagsbehandlingstiden i praksis vil kunne påvirkes af en lang række forhold, som hverken vil kunne tilskrives kurator eller skifteretten.

Af eksempler kan nævnes, at kurator ikke vil have nogen (direkte) indflydelse på, om der anlægges retssager mod boet, og hvilket omfang disse sager i givet fald får. Omvendt kan kurator være nødsaget til selv som led i varetagelsen af boets interesser at anlægge retssager på boets vegne.

Det er klart, at retssager kan være – og med jævne mellemrum i praksis i dag er – en væsentlig årsag til betydelige forsinkelser af bobehandlingen. Konkursrådet finder dog, at dette må antages i nogen grad at blive afhjulpet af, at sagsbehandlingstiden for retssager generelt må forventes fremover at blive påvirket i positiv retning i takt med, at effekterne af domstolsreformen slår igennem i praksis.

Af andre forhold, der kan medføre, at bobehandlingen trækker ud, og som det efter Konkursrådets opfattelse ikke vil være muligt at regulere sig ud af, kan nævnes vanskeligheder i forbindelse med afhændelse af boets aktiver og de særlige praktiske forhold, der gør sig gældende med hensyn til, hvornår Lønmodtagernes Garantifond har mulighed for at opgøre krav på feriepenge og gøre disse gældende i boet.

Konkursrådet finder i øvrigt anledning til at bemærke, at selv om det må antages, at bobehandlingen i dag ikke i alle tilfælde foregår så hurtigt og effektivt, som det – under hensyntagen til den fornødne kvalitet i behandlingen – er muligt, er der dog ikke belæg for at antage, at sagsbehandlingstiden generelt er et problem, der har stor praktisk betydning. Efter de oplysninger, der foreligger for Konkursrådet, sker det således kun yderst sjældent, at spørgsmål om varigheden af bobehandlingen rejses over for skifteretten af den konkursramte eller af kreditorerne. For kreditorernes vedkommende skyldes dette formentlig, at den reelle interesse for kreditorerne typisk ikke knytter sig til udlodningen af en ofte meget begrænset dividende og tidspunktet herfor, men til den skatte- og afgiftsmæssige afskrivning af fordringen, der i praksis i langt de fleste tilfælde vil være foretaget længe inden boets slutning.

Særligt i forhold til et iværksætterperspektiv bemærker Konkursrådet i øvrigt, at der med den ændring af konkurslovens § 232, der blev foretaget ved lov nr. 365 af 24. maj 2005, er åbnet mulighed for, at en kendelse om gældssanering efter reglerne i konkurslovens kapitel 29 om gældssanering i forbindelse med konkurs kan afsiges, allerede før boet sluttet. Det følger således af det nye stk. 2 i bestemmelsen, at skifteretten under særlige omstændigheder kan afsige kendelse om gældssanering på et tidligere tidspunkt. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at den navnlig vil kunne anvendes i tilfælde, hvor behandlingen af konkursboet er særlig langvarig, og hvor behandlingen beror på enkelte udestående spørgsmål, herunder f.eks. udfaldet af en retssag eller lignende. Det er endvidere en forudsætning, at skyldnerens forhold

i øvrigt er afdækket i tilstrækkeligt omfang, således at afgørelsen i gældssanerings sagen kan træffes på et forsvarligt grundlag, jf. bl.a. Konkursrådets betænkning om gældssanering (betænkning nr. 1449/2005) s. 504.

Det fremgår ikke direkte af forarbejderne til bestemmelsen, hvad der nærmere skal forstås ved en »særlig langvarig« bobehandling. Det anføres i betænkning 1449/2005 s. 392, at det typisk tager 1-3 år at afslutte et konkursbo, og det er derfor nærliggende at antage, at behandlingen normalt vil skulle trække noget længere ud, inden bestemmelsen, der efter såvel forarbejderne som ordlyden har undtagelsens karakter, kan finde anvendelse. Det er dog vanskeligt på nuværende tidspunkt at sige noget mere præcist om, hvilket anvendelsesområde bestemmelsen vil få i praksis, og i hvilket omfang den rent faktisk vil blive anvendt. Ændringen er således først trådt i kraft den 1. oktober 2005, og der foreligger ikke trykt praksis om dens anvendelse. Det må dog antages, at i det omfang de tiltag, som Konkursrådet foreslår i denne betænkning, gennemføres og får den tilsigtede effekt på sagsbehandlingstiden, vil dette få en refleksvirkning på forståelsen af, hvad der kan betegnes som en »særlig langvarig« bobehandling, og dermed på anvendelsesområdet for konkurslovens § 232, stk. 2. Det må endvidere antages, at der allerede på nuværende tidspunkt efter omstændighederne vil være mulighed for at anvende reglen i de tilfælde – der som nævnt i afsnit 2 ovenfor forekommer i praksis – hvor bobehandlingen i måneds- eller sågar årevis reelt ligger stille, og hvor boets afslutning i gennem størstedelen af perioden eventuelt alene beror på udarbejdelse af boregnskab. Det er således efter Konkursrådets opfattelse klart, at også en sagsbehandlingstid på 1-3 år i sådanne tilfælde vil kunne karakteriseres som »særlig langvarig«, hvis boet i realiteten kunne og burde have været sluttet væsentligt før.

Det forhold, at der på ovennævnte baggrund ikke umiddelbart ses at kunne peges på generelle problemer, som har forbindelse til den nuværende sagsbehandlingstid, betyder imidlertid ikke, at der ikke er anledning til at overveje tiltag, der eventuelt vil kunne medvirke til at sikre en hurtigere og mere effektiv bobehandling. Det er således Konkursrådets opfattelse, at en række hensyn – ordensmæssige hensyn, hensynet til den generelle tillid til insolvensbehandlingssystemet og hensynet til, at potentielle skadevirkninger i enkeltsager i videst muligt omfang forebygges – med vægt taler for, at det søges sikret, at bobehandlingen foregår så hurtigt og effektivt, som det – under hensyntagen til den fornødne kvalitet i behandlingen – er muligt. Samlet set er det derfor som anført Konkursrådets opfattelse, at det er velbegrundet at overveje, hvilke tiltag der eventuelt vil kunne medvirke til at sikre en sådan bobehandling, hvor sagsbehandlingstiden ikke trækker længere ud end nødvendigt.

Kapitel 5

Konkursrådets overvejelser om de gældende frister

1. Indledning

I henhold til kommissoriet for denne betænkning, jf. kapitel 1.1 ovenfor, og på baggrund af de overvejelser om varigheden af bobehandlingen, som Konkursrådet har gjort sig, jf. kapitel 4.4 ovenfor, har Konkursrådet gennemgået de nugældende frister i konkursloven vedrørende perioden fra konkursdekretets afsigelse til afslutningen af bobehandlingen. Konkursrådets overvejelser om, hvorvidt de enkelte frister kan afkortes med henblik på at opnå en hurtigere bobehandling, uden at dette vil få negative konsekvenser i form af en mindre grundig eller i øvrigt mindre hensigtsmæssig behandling, fremgår af afsnit 2-7 nedenfor. Konkursrådets samlede konklusion med hensyn til justering af de nugældende frister fremgår af afsnit 8 nedenfor.

2. Retssag til gennemførelse af omstødelse

Den nugældende fristregel i konkurslovens § 81, stk. 1, for anlæggelse af retssag til omstødelse blev indført på baggrund af anbefalingerne i betænkning nr. 1273/1994.

I betænkningen anføres s. 37 om den dagældende frist i § 81, stk. 1, på 6 måneder (regnet fra »det tidspunkt, hvor boets bestyrelse blev i stand til at gøre kravet gældende«) bl.a.:

»Det er efter det anførte udvalgets opfattelse, at den nuværende fristregel ikke sjældent har til følge, at kurator ikke inden fristens udløb bliver opmærksom på omstødelige dispositioner eller, at kurator tvinges til enten at anlægge omstødelsessag uden at have det fornødne grundlag herfor eller at opgive sagsanlæg på grund af manglende bevis, eller fordi der ikke i tide kan tilvejebringes midler til at dække omkostningerne ved at føre en omstødelsessag.«

Udvalget henviste herved navnlig til, at bobehandlingen siden fristreglens indførelse i 1977 var blevet stadigt mere kompliceret, og bemærkede herunder, at undersøgelserne af de ofte indviklede finansieringsformer og tilhørende sikringsakter kræver gennemgang af et omfattende bilagsmateriale, som sjældent er fuldstændigt. Udvalget nævnte endvidere, at indviklede koncernforhold kan nødvendiggøre et stort og ressourcekrævende forarbejde fra kurators side.

Med hensyn til problemet med omkostningerne ved at føre en omstødsessag anførte udvalget bl.a. (betænkningen s. 37):

»I mange konkursboer er der ikke tilstrækkelige midler til at føre eventuelle omstødsessager for. Kurator må her først orientere fordringshaverne om sagen og indhente fordringshavernes stillingtagen til finansiering af en retssag herom på boets vegne [...]. Det er udvalgets erfaring, at den nuværende frist på 6 måneder i disse tilfælde ofte er for kort til, at kurator kan nå at give fordringshaverne en rimelig betænkningstid.«

For at forbedre boets muligheder for at føre omstødsessag foreslog udvalget på den baggrund den nugældende 12 måneders frist i konkurslovens § 81, stk. 1, 1. pkt., og den supplerende 6 måneders frist i § 81, stk. 1, 2. pkt., indført. Udvalget lagde vægt på, at bestemmelsen herefter ville svare til fristreglerne for omstødsessager i svensk og norsk ret, og at det i langt de fleste boer vil være muligt inden for 12 måneder at få klarlagt de muligt omstødelige forhold (jf. betænkningen s. 38).

Konkursrådet finder ikke, at der er belæg for at antage, at de forhold, der blev peget på i betænkning nr. 1273/1994 som begrundelse for at indføre en 12 måneders frist, skulle have ændret sig på en sådan måde, at det på nuværende tidspunkt vil være forsvarligt at afkorte denne frist.

Konkursrådet bemærker i den forbindelse, at de tilsvarende fristregler i Sverige og Norge er uændrede, jf. kapitel 4, § 20, i den svenske konkurslov og § 5-15 i den norske dekningslov.

For så vidt angår den supplerende 6 måneders frist bemærker rådet, at denne i praksis formentlig har yderst begrænset betydning, da det, som ovenfor nævnt, i langt de fleste boer vil være muligt inden for 12 måneders fristen at få klarlagt de muligt omstødelige forhold, jf. herved også Lars Lindenchrone Petersen og Anders Ørgaard: Konkursloven med kommentarer (10. udgave/ 1. oplag, Forlaget Thomson 2005) s. 533.

I betænkningen nævnes s. 38, at den supplerende 6 måneders frist f.eks. kan få betydning, hvis den begunstigede har forholdt boet væsentlige oplysninger, eller hvis kurator efter 12 måneders fristens udløb på anden måde får nye, afgørende oplysninger. I sådanne tilfælde vil en begunstiget som følge af den supplerende 6 måneders frist ikke kunne spekulere i at afvente 12 måneders fristens udløb.

På den baggrund finder Konkursrådet heller ikke grundlag for at foreslå ændringer af den supplerende fristregel i konkurslovens § 81, stk. 1, 2. pkt.

Konkursrådet bemærker i øvrigt, at fristreglerne i konkurslovens § 81, stk. 1, i sig selv er uden betydning for varigheden af bobehandlingen. Retssager til gennemførelse af omstødelse forekommer endvidere kun i ganske få tilfælde i praksis. I disse tilfælde vil det dog formentlig ofte forholde sig således, at sagsbehandlingstiden for en sådan retssag bidrager til en forlængelse af den samlede sagsbehandlingstid for det pågældende konkursbo. Dette må imidlertid antages i nogen grad at blive afhjulpet af, at sagsbehandlingstiden også for sådanne retssager fremover må forventes at blive påvirket i positiv retning i takt med, at effekterne af domstolsreformen slår igennem i praksis.

3. Afholdelse af skiftesamling til valg af kurator og eventuelt kreditorudvalg

Fristerne i konkurslovens § 108, stk. 1 og 2, for afholdelse af eventuel skiftesamling til valg af kurator og eventuelt kreditorudvalg er korte frister (3 uger), der for langt de fleste konkursboers vedkommende er helt uden betydning – nemlig de konkursboer, hvor der ikke bliver indkaldt til skiftesamling til valg af kurator og eventuelt kreditorudvalg.

Selv for de konkursboer, hvor fristerne finder anvendelse, fordi der indkaldes til skiftesamling til valg af kurator og eventuelt kreditorudvalg, vil fristerne formentlig i mange tilfælde ikke bevirke nogen forlængelse af den samlede behandlingstid. Dette skyldes dels, at den kurator, der udpeges i forbindelse med afsigelse af konkursdekretet, ofte vil være den kurator, der efterfølgende vælges som kurator, dels at en række af kurators opgaver skal varetages umiddelbart efter dekretets afsigelse, og at denne del af bobehandlingen således hverken kan eller skal afvente skiftesamlingen til valg af kurator. F.eks. skal oversigten over boets aktiver og passiver sendes af kurator til fordringshaverne inden 3 uger efter dekretets afsigelse, jf. konkurslovens § 125, stk. 1.

De boer, hvori der faktisk afholdes valg af kurator og eventuelt kreditorudvalg, er typisk de større boer, hvor den samlede sagsbehandlingstid formentlig under alle omstændigheder vil være af en sådan længde, at den tid, der medgår til indkaldelse til skiftesamling til valg af kurator og eventuelt kreditorudvalg, ikke vil udgøre en ret stor del af den samlede sagsbehandlingstid. I konkursboer af en sådan karakter vil skifteretten endvidere jævnlige være bekendt med de dominerende kreditorens ønske om, hvem der skal være kurator, og – med forbehold for tilfælde, hvor der vil foreligge inhabilitet – indrette den oprindelige udpegning herefter.

I det omfang indkaldelse til skiftesamling til valg af kurator og eventuelt kreditorudvalg overhovedet indebærer en forlængelse af den samlede sagsbehandlingstid, vil der under alle omstændigheder være tale om en meget begrænset forlængelse. Fristreglerne i § 108, stk. 2, 2. og 3. pkt., der efter deres indhold kan medvirke til en sådan begrænset forlængelse, er formentlig kun sjældent af betydning i praksis.

Konkursrådet bemærker i øvrigt, at 3 ugers fristen i § 108, stk. 1, for afholdelse af skiftesamling til valg af bostyre svarer til den maksimumfrist, der fulgte af § 52 i 1872-loven. Denne frist blev – alene under henvisning til ønsket om at gøre konkursbehandlingen hurtigere – foreslået nedsat til to uger i kommissionsudkastet af 1941. Samtidig blev fristen i den dagældende regel i § 52, hvorefter den første skiftesamling tidligst måtte afholdes 14 dage efter bekendtgørelsen om konkurs, foreslået nedsat til en uge. Kommissionens forslag blev imidlertid aldrig gennemført. Fristerne blev herefter på ny behandlet i betænkning nr. 606/1971, hvor der s. 198 f. bl.a. er anført:

»Efter konkurslovens § 52 skal den første skiftesamling afholdes tidligst 14 dage og senest 3 uger efter bekendtgørelsen. Fristerne foreslås i kommissionsudkastet 1941 § 38, stk. 2, forkortet til en uge og to uger. Det er af vigtighed, at denne skiftesamling afholdes snarest muligt, således at bostyret virkelig kan gå i gang med opgaverne; men udvalget har ikke ment at burde forkorte maksimumfristen [...]. Derimod har man ikke anset det for nødvendigt at beholde minimumsfristen. Det er en selvfølge, at der må gives så lang frist, at de kreditorer, der ønsker det, kan nå at sætte sig i forbindelse med en advokat og sætte ham ind i sagen.«

På den baggrund blev minimumsfristen afskaffet og maksimumfristen på de nugældende 3 uger opretholdt. Bemærkningen om vigtigheden af, at den første skiftesamling afholdes snarest muligt, således at bostyret virkelig kan gå i gang med opgaverne, skal ses i lyset af den dagældende ordning med en midlertidig bestyrer, der i modsætning til kurator kun i begrænset omfang kunne træffe de nødvendige beslutninger omkring boets forhold på egen hånd.

Efter Konkursrådets opfattelse gør de hensyn, der ligger bag 3 ugers fristen i § 108, stk. 1, sig fortsat gældende, og det er rådets samlede vurdering, at der ikke er grundlag for at foreslå en nedsættelse af denne frist. Konkursrådet lægger herved også vægt på, at en eventuel nedsættelse vil have meget begrænset indflydelse på den samlede behandlingstid af de konkursboer, hvor fristen overhovedet måtte være af betydning for behandlingstiden, jf. det ovenfor anførte.

Af samme grunde finder Konkursrådet heller ikke grundlag for at foreslå en nedsættelse af de 3 ugers frister i § 108, stk. 2, der blev indført på baggrund af anbefalingerne i betænkning nr. 1273/1994. Tilsvarende gælder for 3 ugers fristen i § 114 vedrørende indkaldelse til skiftesamling til udpegning af ny kurator i tilfælde, hvor skifteretten har afsat kurator, eller hvor kurator er fratrukket.

4. Fremsendelse af oversigt over aktiver og passiver, statusoversigt og redegørelser

Konkurslovens § 125 fik sin nugældende affattelse ved 1996-ændringen af konkursloven på baggrund af anbefalingerne i betænkning nr. 1273/1994. Der er ikke i betænkningen anført nogen særlig begrundelse for 3 ugers fristen i § 125, stk. 1, for kurators udsendelse af oversigten over boets aktiver og passiver til fordringshaverne. Der er dog efter Konkursrådets opfattelse ikke grundlag for at nedsætte denne i forvejen korte frist. Hvis oversigten skal kunne tjene sit formål, jf. betænkning 1273/1994 s. 61, nemlig at give fordringshaverne et dækkende billede af samtlige boets aktiver og kendte passiver opdelt i konkursklasser i overensstemmelse med konkurslovens kapitel 10 samt at give skifteretten grundlag for dens afgørelser om stemmeret efter konkurslovens § 120, stk. 1, må der også gives kurator en rimelig tid til at udfærdige oversigten. En afkortning af fristen vil i øvrigt kun have meget begrænset indflydelse, om nogen overhovedet, på den samlede sagsbehandlingstid i det enkelte konkursbo.

Om fristen i konkurslovens § 125, stk. 2, for kurators afsendelse af statusoversigt og redegørelse til fordringshaverne anføres følgende i betænkning 1273/1994 s. 61:

»Bestemmelsen i stk. 2 svarer i det væsentlige til den nugældende § 116, stk. 1 og 2. Den udvidede statusoversigt og redegørelse skal udsendes snarest efter, at kurator har fået det fornødne overblik over boets stilling og senest inden 4 måneder efter dekretet. Det er vigtigt af hensyn til fordringshavernes dispositionsmuligheder, herunder muligheden for momsrefusion og skattefradrag, at kurator hurtigst muligt udsender en mere fyldestgørende information om boet. På den anden side er det nødvendigt, at der gives kurator tilstrækkelig tid til at få fremskaffet de relevante oplysninger om boets stilling således, at statusoversigten kan give et rimeligt og dækkende billede af boets økonomiske forhold.«

Efter rådets opfattelse er 4 måneders fristen ud fra en gennemsnitsbetragtning stadig et fornuftigt udgangspunkt og en tilstrækkelig frist i langt de fleste boer i praksis. Det er imidlertid klart, at der i praksis vil være så store forskelle på konkursboers beskaffenhed, at det ikke kan

være lige påkrævet med en 4 måneders frist i alle tilfælde, hvilket bestemmelsens ordlyd og forarbejder da også tilsammen søger at tage højde for ved at fastslå, at statusoversigt og redegørelse skal udsendes »snarest« og »inden 4 måneder«.

Omvendt vil det kunne være nødvendigt med mere tid end 4 måneder i nogle få undtagelsestilfælde, hvor boets størrelse og kompleksitet gør det umuligt at overholde fristen. I den affattelse af konkursloven, der var gældende indtil 1996-ændringen, fremgik det da også af § 116, stk. 1, 2. pkt., at skifteretten undtagelsesvis kunne forlænge fristen for afgivelse af statusoversigt mv. En tilsvarende hjemmel blev imidlertid ikke videreført med 1996-lovens nyaffattelse af bestemmelsen (den nugældende § 125). I stedet må der i disse tilfælde afgives en foreløbig statusoversigt og redegørelse, jf. Lars Lindencrone Petersen og Anders Ørgaard: Konkursloven med kommentarer (10. udgave/ 1. oplag, Forlaget Thomson 2005) s. 675.

Konkursrådet er enig i de betragtninger, der er anført om 4 måneders fristen i § 125, stk. 2, i betænkning 1273/1994, og finder samlet set ikke grundlag for at nedsætte 4 måneders fristen som sådan. Konkursrådet finder imidlertid, at det yderligere bør sikres, at der ikke i praksis forløber så lang tid som 4 måneder, inden kurator fremsender statusoversigt og redegørelse, i konkursboer, hvor det klart ikke er nødvendigt at anvende så lang tid på at udarbejde materialet. Konkursrådet foreslår derfor, at ordlyden af § 125, stk. 2, 1. pkt., justeres bl.a. således, at det præciseres, at statusoversigt og redegørelse skal afsendes, *så snart* kurator har tilvejebragt de fornødne oplysninger, og *senest* 4 måneder efter, at konkursdekretet er afsagt, jf. rådets lovudkast § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil, i kapitel 10 nedenfor.

Dette forslag skal ses i sammenhæng med, at Konkursrådet foreslår en afkortning af anmeldelsesfristen i konkurslovens § 128, jf. nærmere herom i afsnit 5 nedenfor. Denne afkortning vil alt andet lige betyde, at kurator tidligere, end det er tilfældet i dag, vil kunne have det fornødne grundlag for at bedømme boets passiver og dermed tidligere vil være i stand til at udfærdige en dækkende statusoversigt.

Forslaget skal endvidere ses i sammenhæng både med den præcisering af kurators forpligtelse efter konkurslovens § 110, stk. 1, til at fremme boets behandling mest muligt, og med den ændring af skifterettens tilsynsrolle i forhold til bobehandlingen, som Konkursrådet også foreslår, jf. nærmere herom i henholdsvis kapitel 8.5 og kapitel 7 nedenfor. Efter Konkursrådets opfattelse er det mere afgørende end selve fristens længde, at det påses, at der faktisk kun bruges den tid, der konkret er påkrævet for at udfærdige en statusoversigt og en redegørelse, der giver et rimeligt og dækkende billede af boets forhold. Det indgår derfor i Konkursrådets forslag om en ændret tilsynsrolle for skifteretten, at skifteretten – i modsætning til hvad der er

tilfældet efter den nugældende bestemmelse i konkurslovens § 126, stk. 1 – også vil blive adressat for kurators afsendelse af statusoversigt og redegørelse. Det indgår endvidere, at skifteretten efter omstændighederne vil kunne afkræve kurator statusoversigt og redegørelse, uanset at 4 måneders fristen efter § 125, stk. 2, endnu ikke er udløbet.

Der er ikke i betænkning nr. 1273/1994 anført nogen begrundelse for 6 måneders fristen i konkurslovens § 125, stk. 3, for kurators afgivelse af yderligere redegørelse(r) til fordringshaverne om boets forhold, idet fristen for så vidt blot blev videreført fra den indtil da gældende regel i konkurslovens § 127. Forarbejderne til den dagældende § 127 (betænkning nr. 606/1971 s. 217) indeholder dog heller ingen begrundelse for selve længden af fristen.

Efter Konkursrådets opfattelse gør der sig imidlertid det samme gældende i forhold til 6 måneders fristen efter § 125, stk. 3, som i forhold til 4 måneders fristen efter § 125, stk. 2. Således må heller ikke 6 måneders fristen i § 125, stk. 3, føre til, at der i praksis sker unødigt forlængelse af bobehandlingen. Det afgørende er imidlertid ikke fristens længde, men at boet slutes, så snart det reelt er modent hertil – og hverken tidligere eller senere end dette tidspunkt. 6 måneders fristen er i sig selv, ligesom 4 måneders fristen efter stk. 2, uden betydning for bobehandlingens varighed. Det, der skal sikres, er, at der ikke går et halvt år (evt. i flere omgange), inden en redegørelse afgives, medmindre det er reelt begrundet i boets forhold, at der går så lang tid, og at boet ikke i stedet søges sluttet. Det kan imidlertid sagtens være berettiget i store og komplekse boer, at der efter omstændighederne må afgives indtil flere halvårsredegørelser. Konkursrådet foreslår på denne baggrund heller ingen ændringer af selve fristen i konkurslovens § 125, stk. 3, idet rådet finder, at bobehandlingens behørig fremme snarere skal søges sikret gennem de ovennævnte foreslåede ændringer af kurators forpligtelser og skifterettens tilsynsrolle i forhold til bobehandlingen. Det indgår således også i Konkursrådets forslag om en ændret tilsynsrolle for skifteretten, at skifteretten bliver egentlig adressat også for kurators redegørelser efter konkurslovens § 125, stk. 3, og at skifteretten efter omstændighederne vil kunne afkræve kurator en redegørelse, uanset at 6 måneders fristen efter § 125, stk. 3, endnu ikke er udløbet, eller alternativt f.eks. vil kunne pålægge kurator at udarbejde udkast til regnskab mv. inden for en frist, som skifteretten fastsætter. Der henvises til Konkursrådets nærmere overvejelser herom i kapitel 7 nedenfor.

5. Anmeldelse af fordringer og andre krav

Den nugældende 3 måneders frist i konkurslovens § 128 for anmeldelse af fordringer eller andre krav mod skyldneren blev indført på baggrund af anbefalingerne i betænkning nr. 1273/1994.

Indtil da var fristen 4 uger, dog således, at den, når særlige grunde talte derfor, kunne sættes til 8 uger. Baggrunden herfor fremgår af betænkning nr. 606/1971, hvor den indtil da gældende frist for anmeldelse af fordringer i konkurslovens § 85 blev foreslået nedsat. I betænkningen s. 199 er der som begrundelse herfor bl.a. anført:

»Efter konkurslovens § 85 er fristen for fordringers anmeldelse i almindelighed 6 uger, men kan være længere og skal sættes til 4 måneder, hvis skyldneren må antages at have stået i oversøiske forbindelser. Kommissionsudkastet 1941 foreslog fristerne nedsat til 4 og 8 uger. Langt den væsentligste del af de fordringer, som indkommer inden anmeldelsesfristens udløb, kommer i den første del af perioden. Er fordringshaveren ikke gennem bekendtgørelsen eller gennem forbindelse med boet i de første uger efter konkursens indtræden blevet bekendt med denne, vil det i reglen være ganske tilfældigt, hvornår han får et sådant kendskab. Det er af stor betydning, at kurator snarest bliver i stand til at foretage en bedømmelse af boets forhold, og udvalget foreslår at forkorte fristen til 4 uger. I særlige tilfælde, navnlig i det i konkurslovens § 85 nævnte tilfælde, at skyldneren har stået i forretningsforbindelse med firmaer uden for Europa, eller hvis konkursen indtræder umiddelbart ved sommerferiens begyndelse, kan der være behov for en noget længere frist. Da en anmeldelse i et konkursbo fra et oversøisk land med sjældne forbindelser til Danmark må kunne påregnes sendt som luftpost, og postgangen til og fra udlandet også i øvrigt er betydeligt hurtigere nu end ved konkurslovens udarbejdelse, har man anset en forlængelse til 8 uger for tilstrækkelig.«

Hverken i betænkning nr. 1273/1994 eller i bemærkningerne til det lovforslag (L 79 af 22. november 1995, Folketingstidende 1995-96, tillæg A, s. 2174 ff.), der blev fremsat for at gennemføre betænkningens anbefalinger, er der redegjort udtrykkeligt for, hvorfor fristen blev foreslået forlænget til 3 måneder. Denne manglende begrundelse for forlængelsen kan synes påfaldende i lyset af de ovenfor citerede betragtninger i betænkning nr. 606/1971 og i lyset af, at man mere end 50 år tidligere altså havde anset frister på 4 henholdsvis 8 uger for tilstrækkelige.

Det er imidlertid muligt, at fastsættelsen af en 3 måneders frist har været inspireret af tilsvarende bestemmelser for så vidt angår likvidation af henholdsvis aktie- og anpartsselskaber i aktieselskabsloven og anpartsselskabsloven (jf. nu aktieselskabslovens § 123, stk. 1 og 2, jf. lbk. nr. 649 af 15. juni 2006 og anpartsselskabslovens § 56, stk. 1 og 2, jf. lbk. nr. 650 af 15. juni 2006).

Det må endvidere antages, at i hvert fald en del af begrundelsen for forlængelsen skal søges i det forhold, at fristen efter den ordning, der var gældende på tidspunktet for afgivelsen af betænkning nr. 1273/1994, blev regnet fra bekendtgørelsen om valg af kurator, dvs. ca. 3 uger efter konkursens indtræden, idet opfordringen til at anmelde fordringer eller andre krav mod skyldneren (proklamaet) først skulle foretages samtidig med denne bekendtgørelse. Da udvalget foreslog, at afholdelse af skiftesamling til valg af bostyre ikke længere skulle være obligatorisk, og at proklamaet derfor i stedet skulle foretages samtidig med bekendtgørelsen af konkursen – og altså dermed ca. 3 uger tidligere end efter den på daværende tidspunkt gældende ordning – har udvalget antaget, at fristen derfor også måtte være noget længere.

Hertil skal imidlertid bemærkes, at de ovenfor citerede betragtninger i betænkning nr. 606/1971 er fremsat i tilknytning til det lovudkast, som betænkningen indeholder. Efter dette udkast skulle ordningen også være den, at proklamaet skulle være indeholdt allerede i bekendtgørelsen om konkursen, jf. udkastets § 104.

Konkursrådet finder, at der under nutidens forhold ikke er behov for en frist i konkurslovens § 128, der er så lang som 3 måneder, og da Konkursrådet i øvrigt kan tilslutte sig betragtningerne i betænkning nr. 606/1971 om vigtigheden af, at kurator snarest bliver i stand til at foretage en bedømmelse af boets forhold, bør fristen efter Konkursrådets opfattelse afkortes.

Konkursrådet lægger i den forbindelse vægt på, at nutidens kommunikationsmuligheder – herunder navnlig gennem udbredelsen af e-mail og internetkommunikation – er stærkt forøgede. I dag vil enhver, der har en fordring eller et andet krav på skyldneren, således i princippet kunne skaffe sig adgang til en eventuel bekendtgørelse om en konkurs – når som helst og hvor som helst – gennem det elektroniske Statstidende og vil f.eks. via e-mail øjeblikkeligt eller i hvert fald meget hurtigt herefter kunne foretage anmeldelse over for kurator.

Den tekniske udvikling må også antages at have bevirket, at de fleste kreditorers bogholderi i betydeligt større omfang end tidligere er digitaliseret og automatiseret, således at kreditorerne meget hurtigere end tidligere vil være i stand til at skaffe sig fuldt overblik over eventuelle udestående fordringer og andre krav i forhold til en skyldner, der er taget under konkursbehandling.

Der er derfor ikke grund til antage, at selv en væsentlig afkortning af fristen i praksis vil påvirke, at flere anmeldelser end under den nugældende ordning vil blive indgivet efter fristens udløb.

Konkursrådet lægger endvidere vægt på, at proklamaet efter konkurslovens § 128 ikke er præklusivt. Konkursrådet har overvejet, om konkursloven burde ændres, således at proklamaet blev gjort præklusivt, men har afstået fra at foreslå en sådan ændring. At gøre proklamaet præklusivt ville næppe i praksis have ret stor betydning for den samlede sagsbehandlingstid, og på den baggrund finder Konkursrådet ikke, at der er grundlag for at foretage et så markant – og principielt ikke ubetænkeligt – paradigmeskifte.

Konkursrådet finder det herefter samlet set ubetænkeligt at nedsætte fristen i § 128 til 4 uger. Konkursrådet finder dog anledning til at bemærke, at denne nedsættelse af fristen ikke i alle boer vil få reel betydning for sagsbehandlingstiden. Boer, hvori der tegner sig et klart billede af, at der vil blive dækning til andre krav end massekrav, vil langt fra altid være modne til fordringsprøvelse allerede 4 uger efter bekendtgørelsen om konkursen. Efter de oplysninger, der foreligger for Konkursrådet, er det således f.eks. ikke ualmindeligt, at Lønmodtagernes Garantifond i praksis først efter 5 måneder eller mere vil være i stand til at opføre krav efter konkurslovens § 95 og anmelde disse i boet. Kurator vil i sådanne tilfælde, hvor en anmeldelse fra garantifonden må forventes, kunne være nødt til at forholde sig afventende også efter fristens udløb med henblik på at få det fornødne grundlag for at vurdere, om der skal ske fordringsprøvelse f.eks. af krav efter konkurslovens § 97. Efter Konkursrådets opfattelse ændrer dette dog ikke på, at der ikke kan ses bort fra muligheden af, at den foreslåede nedsættelse af fristen kan få en vis betydning i de boer, hvor sådanne forhold ikke gør sig gældende. I disse boer vil kurator således som følge af den afkortede frist alt andet lige være i stand til hurtigere at foretage en vurdering af boets forhold.

6. Afholdelse af møde til prøvelse af anmeldte krav

Fristen efter konkurslovens § 131, stk. 1, for afholdelse af møde til prøvelse af de anmeldte krav skal sammenholdes med fristen i § 131, stk. 2, hvorefter kurators indstilling efter § 130 skal ligge til eftersyn på kurators og skifterettens kontor 2 uger før mødet efter § 131, stk. 1.

Når mødet efter § 131, stk. 1, skal tilstræbes afholdt inden 4 uger efter anmeldelsesfristens udløb, vil kurator således kun have knap 2 uger til at udarbejde sin indstilling efter § 130, hvis den forudsatte 4 ugers frist altså skal overholdes og indstillingen samtidig skal foreligge til gennemsyn rettidigt.

At det ikke altid vil være muligt for kurator at leve op til disse frister, er der taget højde for med udformningen af § 131, stk. 1, hvorefter mødet »så vidt muligt« skal finde sted inden de 4 uger. I betænkning nr. 606/1971 s. 200 er herom anført:

»Da det i særlige undtagelsestilfælde, hvor boet har et meget stort antal kreditorer eller gældsposterne er af særlig indviklet beskaffenhed, kan forudses, at det vil være umuligt for kurator at færdiggøre sin indstilling på den således udmålte tid, har udvalget dog i lovteksten tilføjet ordene »så vidt muligt«.«

Betænkningens anbefalinger førte til de nugældende frister på 4 henholdsvis 2 uger, i stedet for de indtil da gældende frister på 6 henholdsvis 3 uger, og formålet var at forkorte konkursbehandlingens varighed, jf. betænkningen s. 200.

Konkursrådet finder ikke grundlag for at foreslå en yderligere afkorting af disse i forvejen korte frister. Konkursrådet foreslår, at det i stedet gøres til en del af skifterettens tilsyn at påse, at kurator berammer møder efter § 131, stk. 1, inden for en tid, der er rimelig set i forhold til beskaffenheden af det konkrete konkursbo, jf. nærmere kapitel 7 nedenfor og rådets lovudkast § 1, nr. 7, og bemærkningerne hertil i kapitel 10 nedenfor.

7. Sagsanlæg, når kurators indstilling ikke kan anerkendes

Der er ikke i forarbejderne til konkurslovens § 133, stk. 1, redegjort nærmere for, hvorfor fristen for sagsanlæg for den, der ikke kan anerkende kurators indstilling efter konkurslovens § 130, er sat til netop 3 måneder. I betænkning nr. 1273/1994 s. 33 er det dog anført, at aktieselskabsloven og anpartsselskabsloven indeholder tilsvarende bestemmelser for så vidt angår likvidation af henholdsvis aktie- og anpartsselskaber (jf. nu aktieselskabslovens § 123, stk. 3, jf. lbk. nr. 649 af 15. juni 2006 og anpartsselskabslovens § 56, stk. 3, jf. lbk. nr. 650 af 15. juni 2006).

Konkursrådet finder, at der ikke er behov for en frist, der er så lang som 3 måneder. Rådet lægger i den forbindelse vægt på, at den, der ikke kan anerkende kurators indstilling, i praksis vil have gjort sig dette klart allerede på tidspunktet for afholdelsen af mødet til prøvelsen af fordringer og andre krav efter konkurslovens § 131, ligesom den pågældende dermed også på dette tidspunkt vil have gjort sig klart, *hvorfor* indstillingen efter den pågældendes opfattelse ikke kan anerkendes. Hertil kommer, at sagsanlæg efter bestemmelsen i § 133 typisk vil forekomme i noget større sager, og der vil da oftest være tale om sagsanlæg fra større kreditorer, der vil have det fornødne overblik over deres krav og eventuelt hurtigt vil kunne antage advo-

katbistand. I praksis vil der endvidere være en dialog mellem kurator og den pågældende – efter omstændighederne både før og efter mødets afholdelse, der vil medvirke til at afklare, hvori tvisten består, og hvorfor denne ikke kan løses uden domstolenes mellemkomst. Konkursrådet finder på den baggrund, at en frist for sagsanlæg på 4 uger vil være tilstrækkelig, og foreslår derfor bestemmelsen ændret i overensstemmelse hermed.

8. Konkursrådets konklusion

På baggrund af det anførte i afsnit 2-7 ovenfor er det Konkursrådets samlede konklusion, at en afkortning af de gældende frister i konkursloven ikke i sig selv er det mest afgørende eller mest hensigtsmæssige for at opnå en hurtigere bobehandling. Mange af fristerne er, som det fremgår, i forvejen korte, og allerede af den grund er der efter Konkursrådets opfattelse anledning til at være varsom med at afkorte dem. Hertil kommer, at der under alle omstændigheder i forhold til den samlede sagsbehandlingstid ikke vil være meget vundet ved at afkorte i forvejen korte frister. De længere frister tjener formål, som der efter Konkursrådets opfattelse ikke kan ses bort fra, jf. det anførte i afsnit 2 og 4 ovenfor. Hertil kommer, at fristerne ikke i sig selv er af betydning for boets behørig fremme. Fristerne angiver alene maksima, og derfor er det afgørende for sagsbehandlingstiden ikke så meget fristernes længde, men snarere det at sikre, at sagsbehandlingsskridt foretages, så snart det ud fra forholdene i det konkrete bo er muligt og forsvarligt, og dermed ikke først umiddelbart inden udløbet af en frist, hvis det ikke i det pågældende tilfælde netop er påkrævet af hensyn til en forsvarlig bobehandling at udnytte fristens længde fuldt ud. Konkursrådets nærmere overvejelser om, hvorledes det sikres, at sagsbehandlingsskridt foretages, så snart det ud fra forholdene i det konkrete bo er muligt og forsvarligt, fremgår af kapitel 7 og 8 nedenfor.

Kapitel 6

Konkursrådets overvejelser om indførelse af yderligere frister

I henhold til kommissoriet for denne betænkning, jf. kapitel 1.1 ovenfor, og på baggrund af de overvejelser om varigheden af bobehandlingen, som Konkursrådet har gjort sig, jf. kapitel 4.4 ovenfor, har Konkursrådet – ud over at overveje justeringer af de nugældende frister i konkursloven vedrørende perioden fra konkursdekretets afsigelse til afslutningen af bobehandlingen, jf. kapitel 5 ovenfor – overvejet, om der er behov for at indføre yderligere frister i konkursloven for afviklingen af de enkelte dele af bobehandlingen og af bobehandlingen som sådan.

Konkursrådet har således navnlig overvejet muligheden for at indføre en frist for bobehandlingens afslutning (og dermed en frist for kurators udarbejdelse af udkast til regnskab og endelig udlodning efter konkurslovens § 148). En sådan fristregel kendes fra dødsboskiftelovens § 66, stk. 2, hvorefter behandlingstiden for solvente dødsboer, der behandles af en bobestyrer, som udgangspunkt ikke må overstige to år. Skifteretten kan dog i medfør af samme bestemmelse udskyde fristen på baggrund af en redegørelse fra bobestyreren om, at boets forhold har medført, at det ikke kan opgøres endeligt inden for fristen. Skifteretten kan samtidig bestemme, at der løbende skal indgives redegørelser om boets forhold. Skifteretten kan endvidere efter bestemmelsen i dødsboskiftelovens § 66, stk. 4, til enhver tid fastsætte en frist for boets afslutning. Det fremgår af forarbejderne til dødsboskiftelovens § 66, stk. 2, at skifteretten nøje skal kontrollere, at grundlaget for udsættelse er til stede. Finder skifteretten, at årsagen til, at bobestyreren søger om udsættelse, utvivlsomt er bobestyrerens egen forsinkelse af bobehandlingen, kan skifteretten, hvor forholdene taler derfor, straks afsætte bobestyreren. I andre tilfælde vil skifteretten kunne meddele en frist for boets afslutning, og derefter afsætte bobestyreren, dersom denne frist uden rimelig grund ikke overholdes, jf. betænkning nr. 1270/1994 s. 243.

Konkursrådet finder imidlertid ikke grundlag for at foreslå en bestemmelse svarende til dødsboskiftelovens § 66, stk. 2, indført i konkursloven. Konkursrådet lægger herved navnlig vægt på, at konkursboernes forskellighed gør det vanskeligt at pege på en bestemt frist, der som udgangspunkt vil være rimelig og forsvarlig at operere med som en ydre grænse for behandlingen af de fleste konkursboer. Konkursrådet bemærker i den forbindelse, at solvente dødsboer i almindelighed vil være mere ordnede, og dermed gennemsnitligt nemmere at behandle, end konkursboer. Hertil kommer, at de enkelte konkursboer må antages at frembyde flere ind-

byrdes forskelle end de solvente dødsboer, hvorfor fastsættelsen af en almindelig frist for behandlingen af konkursboer i det hele må anses for mere problematisk.

Efter Konkursrådets opfattelse måtte en tidsfrist i konkursloven for bobehandlingens afslutning i givet fald – ligesom det er sket ved indførelsen af dødsboskiftelovens § 66, stk. 2 – fastsættes således, at fristen også ville kunne rumme de mange boer, hvis størrelse og kompleksitet erfaringsmæssigt nødvendiggør en relativt lang sagsbehandlingstid, navnlig hvis bobehandlingen skal have den fornødne kvalitet.

En for snæver almindelig frist for bobehandlingens varighed ville efter rådets opfattelse være uhensigtsmæssig, også selv om den kombineres med en undtagelsesregel svarende til dødsboskiftelovens § 66, stk. 2. Konkursrådet finder det således uhensigtsmæssigt, såfremt sagsbehandlingen i et ikke helt ubetydeligt antal boer skulle tynges med begrundede anmodninger fra kuratorerne til skifteretterne om fristudsættelser, der i stort omfang blot måtte imødekommes, fordi det måtte erkendes, at en forsvarlig bobehandling i disse boer tilsagde, at kurator anvendte mere tid.

Omvendt finder Konkursrådet, at den positive virkning af at fastsætte en meget rummelig almindelig frist for bobehandlingen vil være stærkt begrænset. En sådan fristregel ville i givet fald alene kunne være af reel betydning for de konkursboer, hvor behandlingen ellers ville være af endog meget lang varighed, og da stadig kun for de boer ud af disse længerevarende boer, hvor sagsbehandlingstiden ikke rent faktisk ville kunne tilskrives reelle forhold som følge af boernes usædvanlige omfang og kompleksitet. Endvidere kan det ikke udelukkes, at en sådan meget rummelig almindelig frist vil kunne få uheldige virkninger, i det omfang reglen ville blive opfattet som et udgangspunkt – gældende for konkursboer generelt – for, hvor lang sagsbehandlingstiden måtte være, inden der ville være tale om »for lang« sagsbehandlingstid.

Konkursrådet tillægger det også en vis betydning ved vurderingen af, om en almindelig frist for bobehandlingens varighed bør indføres, at det er vanskeligt at pege på hensigtsmæssige sanktioner over for en eventuel overskridelse af en sådan fristregel. Det vil således formentlig i mange tilfælde føre til en ikke ubetydelig forlængelse og fordyrelse af bobehandlingen, hvis skifteretten i et blot nogenlunde kompliceret bo, hvis behandling allerede er trukket ud, skal afsætte den oprindeligt udpegede kurator og indsætte en ny, der slet ikke er bekendt med det pågældende bos forhold og hidtidige behandling. Også i den forbindelse betyder forskellen på solvente dødsboer og konkursboer, at der ikke uden videre kan eller bør vælges samme løsning for at sikre boernes behørig fremme. Noget andet er, at skifteretten naturligvis i visse tilfæl-

de, hvor særlige grunde taler derfor, kan se sig nødsaget til at afsætte kurator i medfør af konkurslovens § 114, stk. 1. Konkursrådet foreslår ingen ændringer af denne bestemmelse.

Det afgørende er imidlertid efter Konkursrådets opfattelse, at en almindelig frist for bobehandlingens varighed ikke er nødvendig, når blot der føres et reelt tilsyn med, at boets behandling fremmes behørigt, og at det i den forbindelse f.eks. kan pålægges kurator at fremkomme med en redegørelse for boets forhold eller et udkast til regnskab og endelig udlodning. Konkursrådets forslag om netop at tillægge skifteretten en øget tilsynsrolle, og herunder give skifteretten udtrykkelige beføjelser til f.eks. at pålægge kurator at fremkomme med regnskab mv., fremgår af kapitel 7 nedenfor, hvortil der henvises.

Konkursrådet har endvidere overvejet, om varslet i forbindelse med indkaldelse til skiftesamling efter konkurslovens § 118 bør reguleres, således at en skiftesamling, som der indkaldes til efter denne bestemmelse, skal finde sted inden for en vis frist regnet fra bekendtgørelsen af indkaldelsen i Statstidende. Efter de oplysninger, der foreligger for Konkursrådet, er varslet i praksis i dag minimum 14 dage.

Konkursrådet finder ikke grundlag for at regulere dette varsel. Varslet var reguleret i 1872-loven, men udvalget bag betænkning nr. 606/1971 fandt ikke længere grundlag for at opretholde denne regulering, jf. betænkningen s. 212. I praksis er det kun relativt få skiftesamlinger, der i dag afholdes efter konkurslovens § 118, og dermed vil en eventuel regulering af varslet for sådanne skiftesamling kun være af begrænset betydning. De boer, hvor skiftesamlinger afholdes efter § 118, vil endvidere typisk være større boer, hvor en regulering af varslet under alle omstændigheder kun vil have meget begrænset betydning for den samlede sagsbehandlingstid. Konkursrådet finder dog anledning til at bemærke, at et varsel på minimum 14 dage ikke vil være påkrævet i alle tilfælde i praksis, og at der også kan tænkes tilfælde, hvor der er et særligt behov for at afholde skiftesamling så hurtigt som muligt. Konkursrådet forudsætter, at skifteretten i givet fald tilpasser varslet efter den konkrete situation.

Kapitel 7

Konkursrådets overvejelser om tilsynet med bobehandlingen

1. Indledning

Med 1996-ændringen af konkursloven blev skifterettens opgaver i forbindelse med bobehandlingen som nævnt i kapitel 3.2 ovenfor på baggrund af anbefalingerne i betænkning nr. 1273/1994 begrænset, således at skifteretten ikke længere i samme grad skulle føre tilsyn og almen kontrol med behandlingen.

Anbefalingerne i betænkning nr. 1273/1994 om at begrænse skifterettens tilsynsrolle i bobehandlingen hvilede på den forudsætning, at fordringshaverne, hvis adgang til indsigt i boets forhold samtidig blev styrket, bl.a. gennem den ændrede affattelse af konkurslovens § 125, fremover ville reagere og indbringe klager til skifteretten, i det omfang fordringshaverne måtte være utilfredse med kurators behandling af boet.

I betænkningen s. 35 f. anføres om den foreslåede ændring af de dagældende regler i konkursloven om kurators pligt til at udarbejde statusoversigt og afgive indberetning til skifteretten om de vigtigste årsager til konkursen mv. (dagældende § 116) samt løbende over for skifteretten at aflægge regnskab for sin forvaltning (dagældende § 125) og at foretage indberetning hvert halve år om boets stade (dagældende § 127) således bl.a.:

»Udvalget foreslår, at indberetningerne til skifteretten efter disse bestemmelser erstattes af en pligt for kurator til løbende at holde fordringshaverne orienteret om boets forhold inden for fastsatte tidsfrister.

Skifterettens opgaver i forbindelse med bobehandlingen vil herved blive begrænset til at være klageorgan i det omfang, fordringshaverne er utilfredse med kurators behandling af boet, og til i øvrigt at afgøre retstvister, der henhører under domstolene.

Det er udvalgets opfattelse, at det vil være ubetænkeligt at ændre skifterettens tilsynsopgaver efter disse bestemmelser, [...] således at de erstattes af en formaliseret pligt for kurator til inden for fastsatte frister at underrette fordringshaverne om bo-

ets stilling. Fordringshaverne kan herefter afkræve kurator eventuelle manglende oplysninger og i givet fald indbringe tvister eller klager over kurator for skifteretten, der fortsat vil have adgang til at afsætte kurator, hvis vægtige grunde taler derfor. [...]

Ved indførelsen af en pligt for kurator til løbende at informere om boets stilling opnås der for fordringshaverne en større indsigt i boets forhold, og herigennem tilskyndes de til i videre omfang at deltage i bobehandlingen [...]

Af hensyn til skifterettens muligheder for at have indsigt med boets forhold og af retssikkerhedshensyn bør det materiale, der sendes til fordringshaverne, samtidigt sendes til skifteretten til orientering. Det vil her indgå i skifterettens sag, men uden pligt for retten til at påse, at hensynet til kreditorer og skyldneren er varetaget af kurator på betryggende vis. Skifteretten får således ikke noget selvstændigt ansvar ved at modtage dette materiale, men alene en adgang til at gøre sig bekendt med oplysningerne.«

Forudsætningen i betænkning nr. 1273/1994 om, at de ændringer, som var foreslået i betænkningen, ville få fordringshaverne til at deltage i bobehandlingen i videre omfang, har imidlertid vist sig ikke at holde stik. Det sker således, som også omtalt i kapitel 4.4 ovenfor, fortsat kun i yderst få tilfælde, at fordringshavere klager til skifteretten over kurator, og efter det, der er oplyst for Konkursrådet, er det endnu sjældnere, at sådanne klager drejer sig om lang sagsbehandlingstid eller om, at bobehandlingen i øvrigt ikke fremmes mest muligt. Det kunne for så vidt anføres, at når fordringshaverne – trods deres udvidede muligheder for at følge med i bobehandlingen – tilsyneladende ikke i almindelighed interesserer sig for, om behandlingen af boet fremmes behørigt, og når skyldneren tilsyneladende heller ikke gør det, er der ikke noget særligt behov for et tilsyn, der medvirker til at sikre, at bobehandlingen rent faktisk fremmes mest muligt. Konkursrådet finder imidlertid som anført i kapitel 4.4 ovenfor, at en række hensyn ikke desto mindre med vægt taler for, at det sikres, at bobehandlingen foregår så hurtigt og effektivt, som det – under hensyntagen til den fornødne kvalitet i behandlingen – er muligt.

Efter Konkursrådets opfattelse er det herefter helt afgørende for en hurtig og effektiv bobehandling, at det sikres, at skifteretten på ny fører et reelt, løbende tilsyn med behandlingen, således at det tomrum, som 1996-ændringen af konkursloven utilsigtet tilsyneladende har efterladt, fyldes ud. Rådet er endvidere af den opfattelse, at en reableret og i øvrigt skærpet tilsynsrolle for skifteretten i forhold til at påse, at bobehandlingen ikke bliver for langvarig, vil være i god overensstemmelse med den udvikling, der er sket inden for den almindelige retsple-

je, hvor domstolenes pligt til at tilgodese hensynet til, at sager ikke trækker unødigt længe ud, er blevet understreget ved den ændring af retsplejeloven, der blev foretaget med lov nr. 414 af 10. juni 1997 (Hurtigere behandling af civile sager m.v.), som er fulgt op ved flere senere lovændringer. Konkursrådet finder desuden, at en genindførelse og en skærpelse af skifterettens tilsyn har den markante fordel frem for regulering af sagsbehandlingstiden gennem faste, afkortede tidsfrister, at der i det enkelte tilfælde i fornødent omfang fuldt ud kan tages hensyn til den tid, en forsvarlig bobehandling af høj kvalitet konkret vil kræve.

Konkursrådets forslag til en retablering og skærpelse af skifterettens tilsynsrolle i forhold til bobehandlingen gennemgås i afsnit 2-5 nedenfor, idet der i øvrigt henvises til § 1, nr. 2-7 og nr. 14-15, i rådets lovudkast og bemærkningerne hertil i kapitel 10 nedenfor.

Konkursrådet finder anledning til at bemærke, at rådets forslag vil indebære, at skifteretterne vil skulle anvende flere ressourcer på tilsynet med konkursbobehandlingen. Da der endvidere jævnlige vil være tale om sager af en vis kompleksitet og betydning, kan forslaget give anledning til visse overordnede ressourcemæssige og organisatoriske overvejelser i de enkelte retskredse. Det er imidlertid Konkursrådets grundlæggende opfattelse, at skifteretterne især i takt med, at effekterne af domstolsreformen slår igennem i praksis, vil være rustet til at udfylde deres skærpede tilsynsrolle på området. De større embeder vil således betyde en styrket faglighed for den enkelte domstolsjurist samt i det hele give mulighed for en mere rationel tilrettelæggelse af arbejdet, hvorved ressourcer vil kunne frigives til den øgede tilsyns- og kontrolindsats, som Konkursrådets forslag indebærer.

2. Skifteretten som adressat for kurators oplysninger efter konkurslovens § 125

Konkursrådet foreslår, at skifteretten fremover skal være medadressat for de oplysninger om boet og bobehandlingen, som kurator skal fremsende i henhold til konkurslovens § 125, stk. 1-3. Oplysningerne skal efter Konkursrådets forslag således fremover sendes både til fordringshaverne og til skifteretten. Formålet hermed er at genskabe skifterettens pligt til at følge med i boets forhold. Denne pligt er imidlertid alene en pligt til at følge udviklingen i bobehandlingen og føre tilsyn med, at denne fremmes behørigt. Det er derimod ikke meningen, at skifteretten skal føre en egentlig almen kontrol (»løbende forvaltningsrevision«) med bobehandlingen som før 1996-ændringen af konkursloven. Fordringshaverne er derfor efter Konkursrådets forslag fortsat adressater – men nu altså sammen med skifteretten – for de oplysninger, som kurator skal fremsende efter § 125, stk. 1-3, og det vil fortsat være op til fordringshaverne at reagere på dette grundlag, i det omfang de f.eks. måtte være utilfredse med den materielle del af kura-

tors bobehandling. Skifterettens opgaver i forhold til den materielle bobehandling vil fortsat være begrænset til at behandle de tvister eller klager over kurator, der efter gældende ret kan indbringes for skifteretten. Omvendt berører den foreslåede pligt for skifteretten til at føre tilsyn med den formelle del af bobehandlingen – at bobehandlingen fremmes behørigt – naturligvis ikke fordringshavernes mulighed for, som hidtil, at klage over kurator også i den henseende.

3. Indholdet af redegørelser efter konkurslovens § 125, stk. 2 og 3

For at tilvejebringe det fornødne grundlag for skifteretten for at udøve et effektivt tilsyn med bobehandlingens behørigt fremme foreslår Konkursrådet, at kravene til indholdet af de redegørelser, som skifteretten skal modtage fra kurator efter konkurslovens § 125, stk. 2 og 3, ændres, således at redegørelserne fremover skal indeholde oplysninger om kurators hidtidige tidsforbrug i sagen, i store træk udspecificeret på de enkelte hovedopgaver, som kurator har udført indtil afgivelsen af den enkelte redegørelse. Herved sikres, at skifteretten får et mere præcist grundlag for løbende at vurdere, om boet fremmes mest muligt – herunder, om der er opstået – eller er på vej til at opstå – »døde« perioder i bobehandlingen, og om et anvendt timeforbrug forekommer rimeligt set i forhold til de opgaver, der er varetaget. Kurator vil endvidere efter omstændighederne kunne anføre, om de udførte opgaver har været særligt belastende eller i øvrigt intensive, f.eks. derved at det over en komprimeret periode har været nødvendigt at indsætte betydelige arbejdsmæssige ressourcer. Skifteretten får igennem kurators oplysninger i redegørelsen et grundlag for at vurdere arbejdets intensitet, hvilket i sidste ende vil være af betydning for vederlagsfastsættelsen, jf. herom i afsnit 5 nedenfor.

Konkursrådet foreslår endvidere, at konkurslovens § 125, stk. 2, ændres således, at det udtrykkeligt kommer til at fremgå af bestemmelsens ordlyd, at der også i redegørelser efter denne bestemmelse – i lighed med, hvad der gælder for redegørelser efter § 125, stk. 3 – skal redegøres for, hvorpå boet beror, og om muligt hvornår det forventes afsluttet.

Med Konkursrådets forslag tilsigtes ikke, at redegørelserne efter konkurslovens § 125, stk. 2 og 3, herudover nødvendigvis skal være mere omfattende og detaljerede, end de i praksis er i dag. Det afgørende er, at skifteretten får præcis og dækkende information om forholdene i boet og om, hvordan bobehandlingen skrider frem. Forslaget om, at kurator skal afgive oplysninger om tidsforbrug, indebærer således i sig selv alene, at kurator skal redegøre overordnet for, hvor mange timer der er brugt på de enkelte hovedopgaver i bobehandlingen, f.eks. hvor mange timer der er brugt og hvornår på at tilvejebringe det fornødne grundlag for en omstødelses-sag, på prøvelse af fordringer eller på undersøgelse af oplysninger, der kan give grundlag for

afgivelse af en meddelelse til politiet efter konkurslovens § 110, stk. 4. Hvis særlige forhold i det konkrete bo og behandlingen heraf tilsiger det, kan det dog eventuelt være påkrævet med en noget mere udførlig redegørelse for, hvorfor arbejdet med en eller flere opgaver i boet har nødvendiggjort anvendelsen af det oplyste timeforbrug. Det bemærkes, at det i sig selv er uden interesse, om det er kurator selv, der har anvendt det oplyste antal timer på bobehandlingen, eller om kurator har delegeret en eller flere af sine opgaver til en eller flere af sine ansatte, jf. også det, der er anført nedenfor i afsnit 5.

Konkursrådets forslag indebærer i øvrigt ingen ændringer i de allerede gældende krav til indholdet af redegørelserne. Ansvar for, at redegørelserne er præcise og dækkende både for så vidt angår de gældende krav, og for så vidt angår de nye krav, som Konkursrådet foreslår indført, er i sagens natur udelukkende kurators. Efter de oplysninger, der foreligger for Konkursrådet, er det imidlertid således, at de gældende indholdsmæssige krav ikke overholdes fuldt ud i praksis. Konkursrådet finder derfor anledning til at understrege, at reglerne i konkurslovens § 125, stk. 2 og 3, som disse foreslås ændret af rådet, skal overholdes, og skifteretten vil som led i det skærpede tilsyn kunne vælge imellem flere reaktioner eller kombinationer heraf, i det omfang kurators redegørelser ikke lever op til de indholdsmæssige krav, jf. afsnit 4 nedenfor.

Særligt bemærkes, at redegørelser efter den gældende bestemmelse i konkurslovens § 125, stk. 3, skal indeholde oplysning om, hvorpå boet beror, og om muligt hvornår det forventes afsluttet. På baggrund af de redegørelser, som Konkursrådet har haft lejlighed til at gennemgå, jf. kapitel 4.2 ovenfor, og på baggrund af de oplysninger, der i øvrigt foreligger for Konkursrådet, må det konstateres, at det i praksis forekommer, at kurator i sin redegørelse f.eks. blot – gentagne gange – anfører, at boet beror på udarbejdelse af regnskab, og at det forventes afsluttet inden for det næste halve år. En sådan angivelse kan ikke anses for tilstrækkelig. Det må kræves, at årsagerne til, at det ikke er muligt for kurator at slutte boet før, er konkretiserede, således at skifteretten har et grundlag for at vurdere, om boet rent faktisk vil blive fremmet mest muligt. I modsat fald lever kurator alene formelt, men ikke reelt op til sin pligt til at redegøre for, hvorpå boet beror. Det vil heller ikke være nok i en redegørelse f.eks. at oplyse, at boets afslutning beror på udbetaling af dividende fra et andet konkursbo, der endnu ikke er sluttet. Kurator må i sådanne tilfælde og i andre tilfælde, hvor boets slutning eller yderligere sagsbehandlingsskridt i bobehandlingen er nødt til at afvente en bestemt begivenhed, søge nærmere oplyst, hvornår denne vil indtræde, og herefter oplyse dette i redegørelsen.

Noget tilsvarende vil gælde efter forslaget til ændring af konkurslovens § 125, stk. 2. I en række tilfælde vil det imidlertid være klart, at boet ikke er i nærheden af at være modent til

afslutning. I sådanne tilfælde vil kurators redegørelse for, hvorpå boet beror, og hvornår det forventes afsluttet, kunne holdes helt overordnet og ganske kortfattet.

4. Skifterettens tilsynsbeføjelser

Konkursrådet foreslår skifterettens tilsynsbeføjelser reguleret gennem en ændring af konkurslovens § 126. Som det også er tilfældet efter den gældende affattelse af bestemmelsen i § 126, stk. 1, 2. pkt., vil skifteretten efter Konkursrådets forslag til enhver tid kunne afkræve kurator yderligere oplysninger om boets forhold, hvis skifteretten f.eks. finder, at kurators redegørelser efter § 125, stk. 2 og 3, ikke er fyldestgørende, men som noget nyt understreges det med den foreslåede ændring, at skifteretten særligt kan afkræve kurator yderligere oplysninger om, hvorpå boet beror.

Som fremhævet i afsnit 3 ovenfor er det kurators ansvar, at redegørelser efter § 125, stk. 2 og 3, indeholder de fornødne oplysninger ikke mindst om, hvorpå boet beror, men i det omfang kurators oplysninger ikke er dækkende eller tilstrækkeligt præcise, kan skifteretten altså i medfør af bestemmelsen afkræve kurator en nærmere forklaring. Skifteretten kan ligeledes, hvis det f.eks. på et meget tidligt stadie af behandlingen af et § 143-bo står klart, at boet meget hurtigt vil være modent til afslutning, afkræve kurator oplysning om, hvilke sagsbehandlingsskridt kurator agter at foretage i bobehandlingen og hvornår.

Finder skifteretten, at en redegørelse fra kurator, skriftlig eller mundtlig, ikke indeholder en rimelig forklaring på status i bobehandlingen, kan skifteretten – alt efter hvilket stadie bobehandlingen i øvrigt befinder sig på – efter den ændring af konkurslovens § 126, som Konkursrådet foreslår, pålægge kurator at udarbejde henholdsvis statusoversigt og redegørelser efter konkurslovens § 125, stk. 2 og 3, inden for en af skifteretten fastsat frist. Skifteretten vil altså med andre ord kunne gribe ind, hvis det i den konkrete sag er klart unødvendigt, at kurator skal have 4 måneder efter konkurslovens § 125, stk. 2, eller 6 måneder efter § 125, stk. 3, (evt. i flere omgange) til at udarbejde henholdsvis statusoversigt og redegørelser.

Konkursrådet foreslår endvidere konkurslovens § 126 ændret således, at skifteretten desuden kan pålægge kurator at foretage det til fremme af boets behandling og slutning fornødne, ligeledes inden for en af skifteretten fastsat frist. Formålet er at tillægge skifteretten en bred beføjelse til at udstede netop de pålæg, som skifteretten konkret måtte finde påkrævet for at sikre, at kurator fremmer bobehandlingen behørigt. Efter Konkursrådets forslag vil skifteretten således f.eks. kunne pålægge kurator at udfærdige det fornødne regnskab mv. til slutning af boet efter konkurslovens § 143, stk. 1, hvis det står klart, at boet vil skulle slutes efter denne be-

stemmelse. Er der tale om et bo, hvor der skal ske udlodning, vil skifteretten efter omstændighederne f.eks. kunne pålægge kurator at udarbejde en fortegnelse med indstilling efter konkurslovens § 130, stk. 1, således at processen med prøvelsen af fordringer og andre krav iværksættes og herefter bringes til afslutning hurtigst muligt. Er bobehandlingen mere fremskreden kan skifteretten pålægge kurator at udarbejde udkast til regnskab og udkast til endelig udlodning efter § 148. Skifteretten vil således i forbindelse med, at kurator pålægges at udarbejde regnskab mv. også kunne beramme den afsluttende skiftesamling efter konkurslovens § 143 eller § 150. Udnyttelse af denne beføjelse må i praksis – i sagens natur – forudsætte, at skifteretten forinden har hørt kurator om spørgsmålet.

Konkursrådets forslag indebærer endvidere, at skifteretten efter omstændighederne på et hvilket som helst tidspunkt under bobehandlingen, som led i sit tilsyn og som led i sin vurdering af en vederlagsindstilling, jf. herom i afsnit 5 og i kapitel 8.5 nedenfor, kan anmode kurator om at give en tilpas konkretiseret begrundelse for, at det har været nødvendigt at bruge den oplyste tid på de enkelte opgaver.

Hvis skifteretten ved at anvende sine tilsynsbeføjelser efter den affattelse af konkurslovens § 126, stk. 2, som Konkursrådet foreslår, kan konstatere, at kurator ikke lever op til sine forpligtelser til at fremme bobehandlingen mest muligt eller til rettidigt at afgive præcise og dækkende redegørelser mv., har skifteretten en række reaktionsmuligheder ud over de ovennævnte muligheder for at pålægge kurator at foretage et eller flere sagsbehandlingsskridt eller slutte boet inden for en given frist. Skifteretten kan således lade kurators forsømmeligheder få betydning for kurators vederlag, der efter den ordning, som Konkursrådet foreslår, vil kunne ned sættes som følge af, at kurator ved disse forsømmeligheder ikke har leveret en bobehandling af den fornødne kvalitet, jf. nærmere herom i kapitel 8.5 nedenfor. Skifteretten kan endvidere, hvis der foreligger grovere eller gentagne tilfælde af forsømmelighed, udnytte den gældende bestemmelse i konkurslovens § 114, stk. 1, 1. pkt., til at afsætte kurator. Det må i den forbindelse indgå i skifterettens overvejelser, om et sådant skridt, i lyset af den fordyrelse og forsinkelse af bobehandlingen, som en afsættelse af kurator vil indebære, må betegnes som hensigtsmæssigt og nødvendigt, eller om der stadig vil være mulighed for, f.eks. under anvendelse af yderligere pålæg, at formå kurator til at få fremmet bobehandlingen på behørig vis. Skifteretten vil herudover efter omstændighederne kunne lade kurators forsømmeligheder indgå i vurderingen af, om skifteretten på ny vil udpege kurator som kurator. På samme måde vil skifteretten kunne lade de konstaterede forhold indgå i vurderingen af, om der er grundlag for i forbindelse med et nyt bo at udnytte kompetencen efter konkurslovens § 113, stk. 3, til at forkaste et eventuelt valg af den pågældende som kurator. Det bemærkes i den forbindelse, at en sådan afgørelse efter § 113, stk. 3, i givet fald blot må indeholde en tilstrækkelig konkretiseret

begrundelse, der henviser til, hvilke dårlige erfaringer der har været med den valgte kurators administration af tidligere konkursboer, jf. således de afgørelser fra retspraksis – på den ene side U 2001.476 V og på den anden side Sø- og Handelsrettens Skifteret, sag C 37/97 – der er refereret i Henry Heiberg, Lars Lindencrone Petersen og Anders Ørgaard: Rekonstruktionsret, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2006, 2. udg., s. 61, note 31: I U 2001.476 V ophævede landsretten skifterettens afgørelse om at udpege en anden kurator end den advokat, der på vegne af skyldneren (et aktieselskab) havde indgivet egen konkursbegæring. Landsretten bemærkede, at skifterettens begrundelse (»ikke har den fornødne sagsbehandlingsrutine vedrørende konkursboer« – som var blevet uddybet i fremsendelsesskrivelsen til landsretten) havde været »af helt generel karakter«. I sag C 37/97 hedder det i retsbogen: »... Akterne i sag ... var til stede. Skifteretten bemærkede, at advokat ... havde været beskikket som tilsyn for dette selskab, ..., og at det henset til advokat ...s behandling af denne betalingsstandsning findes rigtigst – af hensyn til såvel selskabet som dennes kreditorer – at skyldnerens forslag til tilsyn ikke følges.«

5. Indholdet af vederlagsindstillinger efter konkurslovens § 239

Konkursrådet foreslår, at vederlagsindstillinger efter konkurslovens § 239, stk. 1, fremover skal indeholde oplysninger om den tid, der er medgået til udførelsen af de enkelte opgaver, som kurator har varetaget, og oplysninger om i hvilke perioder disse opgaver er udført. Dette forslag skal ses i forlængelse af det i afsnit 3 ovenfor omtalte forslag, hvorefter redegørelser efter konkurslovens § 125, stk. 2 og 3, skal indeholde oplysninger om kurators tidsforbrug. Ved at gøre det til et krav, at tilsvarende oplysninger skal indgå i kurators vederlagsindstilling, sikres, at skifteretten ved afslutningen af bobehandlingen har et mere præcist grundlag for at foretage en samlet vurdering af, om boet er blevet behørigt fremmet og om det samlede timeforbrug forekommer rimeligt set i forhold til de opgaver, der er varetaget. Skifteretten får herunder et samlet grundlag for at vurdere ikke blot arbejdets omfang, men også dets intensitet, hvilket er af betydning for vederlagsfastsættelsen, jf. bemærkningerne i kapitel 10.2 nedenfor til § 1, nr. 14 og 15, i Konkursrådets lovudkast.

Med hensyn til de krav, der kan stilles til detaljeringsgraden af kurators oplysninger om timeforbruget, henvises til det anførte ovenfor i afsnit 3 om redegørelser efter konkurslovens § 125, stk. 2 og 3.

Det bemærkes, at det timeforbrug, der skal oplyses i vederlagsindstillingen, er det antal timer, der er medgået til udførelsen af de egentlige, centrale opgaver i selve bobehandlingen. Det er i den forbindelse i sig selv uden interesse, om kurator eventuelt har delegeret en eller flere af

disse opgaver til en eller flere af sine ansatte. En sådan delegation sker på kurators eget ansvar, og det afgørende for vederlagsfastsættelsen er alene den samlede vurdering af kvaliteten af det arbejde, som kurator har udført (eller har ladet udføre) i forbindelse med bobehandlingen. Oplysninger om den tid, der f.eks. er medgået til varetagelsen af sædvanlige advokatsekretærfunktioner i forbindelse med bobehandlingen, er uden relevans for vederlagsfastsættelsen og skal derfor ikke medtages i vederlagsindstillingen.

Konkursrådets forslag indebærer i øvrigt ingen ændringer i de nugældende indholdsmæssige krav til vederlagsindstillingerne. Om disse krav henvises til omtalen af betænkning 1086/1986 i kapitel 3.3 ovenfor. Konkursrådet er imidlertid bekendt med, at det forekommer i praksis, at kurator i sin begrundelse for at indstille et vederlag af en given størrelse f.eks. blot henviser til »arbejdets omfang, boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat«. En sådan blank gengivelse af de vederlagsparametre, som nævnes i konkurslovens § 239, kan selvsagt ikke stå alene. Der må i vederlagsindstillingen gives en tilpas konkretiseret begrundelse for vederlagets størrelse, således at skifteretten har et grundlag for at foretage den konkrete bedømmelse, som vederlagsfastsættelsen er baseret på. Vederlagsindstillingen bør være præcis og dækkende, men også relativt kortfattet. Det vil således være tilstrækkeligt, at der i hovedtræk – ud over arbejdets omfang i form af timeoplysningerne – redegøres for, hvilke konkrete forhold ved boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat skifteretten efter kurators opfattelse bør tillægge betydning i opad- såvel som nedadgående retning ved fastsættelsen af vederlagets størrelse.

Kapitel 8

Konkursrådets overvejelser om fastsættelsen af vederlag til kurator

1. Indledning

Konkursrådet har i henhold til kommissoriet for betænkningen, jf. kapitel 1.1 ovenfor, overvejet, om der bør indføres et system, hvor fastsættelsen af vederlag til kurator sker på baggrund af vejledende retningslinjer, der angiver nogle takster som udgangspunktet for beregningen af vederlagets størrelse i de enkelte sager. På baggrund af kommissoriets udformning har Konkursrådet alene overvejet dette spørgsmål ud fra, om et sådant system må antages at kunne bidrage til en hurtigere og/eller mere effektiv behandling af konkursboer, uden at dette vil gå ud over behandlingens grundighed og forsvarlighed. Konkursrådet har således ikke i denne forbindelse gjort sig særlige overvejelser om andre forhold, der eventuelt kunne tale for at indføre vejledende takster.

Et system med vejledende retningslinjer og takster kan tænkes at være af betydning for sagsbehandlingstiden, i det omfang det kan medvirke til at sikre, at der opstår færre tvister om vederlagsfastsættelsen, og at de ressourcer, som skifteretten i det hele taget anvender på vederlagsfastsættelsen, begrænses til et minimum. Konkursrådets overvejelser herom fremgår af afsnit 2 nedenfor.

Et system med vejledende retningslinjer og takster kan endvidere tænkes at være af betydning for sagsbehandlingstiden, i det omfang det udformes således, at det i højere grad giver kurator et incitament til udføre en hurtig og effektiv bobehandling, og i hvert fald sikrer, at der ikke er nogen incitament til ikke at gøre det. En sådan udformning af systemet kan imidlertid komme til at støde mod hensynet til at understøtte den grundige og forsvarlige bobehandling. Konkursrådets overvejelser om disse spørgsmål fremgår af afsnit 3 nedenfor.

Konkursrådets overvejelser om, hvordan et system med vejledende retningslinjer og takster for vederlagsfastsættelsen eventuelt vil kunne udformes, og om hvorvidt et sådant system bør indføres, fremgår af afsnit 4 nedenfor.

Konkursrådets forslag til de ændringer af reglerne om vederlagsfastsættelsen, der efter rådets opfattelse kan understøtte en hurtigere, men fortsat grundig og forsvarlig bobehandling, fremgår af afsnit 5 nedenfor.

Til brug for sine overvejelser om, hvorvidt der bør indføres vejledende retningslinjer og takster, og hvorledes sådanne retningslinjer og takster i givet fald kan udformes, har Konkursrådet foretaget en begrænset stikprøveundersøgelse af et mindre antal konkursboer. Rådet har således søgt indhentet oplysninger om vederlagsfastsættelsen i 60 udvalgte, nyligt afsluttede, konkursboer fordelt med 20 boer fra henholdsvis Sø- og Handelsrettens skifteret, Skifteretten i Odense og Skifteretten i Århus, navnlig med det formål at opnå en bedre fornemmelse af, hvilken sammenhæng der måtte være mellem vederlagets størrelse og boets størrelse (aktivmasse).

For samtlige udvalgte boer er der indhentet kopier af boregnskab, redegørelse efter konkurslovens § 148, stk. 2, og vederlagsindstilling efter § 239. Boerne er blevet udvalgt således, at der er tale om boer, der alle er sluttet i 2006, og således, at der er udvalgt fem boer i fire forskellige vederlagsintervaller (indtil 25.000 kr., 25.001 kr.-50.000 kr., 50.001 kr.-100.000 kr. og 100.001 kr.-200.000 kr.). Boerne er i øvrigt tilfældigt udvalgt.

Undersøgelsens resultater er nævnt i afsnit 2-5 nedenfor, i det omfang resultaterne har haft betydning for Konkursrådet overvejelser i tilknytning til de enkelte afsnit. En oversigt over undersøgelsens resultater er endvidere medtaget som bilag 1 til betænkningen.

2. Vejledende retningslinjers betydning for forebyggelse af tvister om vederlaget og for sikring af en hensigtsmæssig og ressourcebesparende administration i skifteretten

I betænkning nr. 1086/1986 s. 47 f. er der som begrundelse for (fortsat) at anvende et system med vejledende retningslinjer og takster for fastsættelsen af kurators vederlag bl.a. anført:

»Det er udvalgets opfattelse, at en hovedårsag til, at spørgsmålet om fastsættelse af kurators salær i så ringe omfang har givet anledning til egentlig tvist, har været eksistensen af vejledende takster. Udvalget finder, at der bør være ensartethed i udøvelsen af det skøn, som skifteretterne skal foretage ved fastsættelsen af kurators salær, og at fastsættelsen kun i begrænset omfang bør give anledning til tvister med den heraf følgende forlængelse af boets behandling og belastning af det judicielle system, herunder af appelinstanterne. Disse hensyn – herunder særligt hensynet til retsenheden – taler med betydelig vægt for, at der fortsat for en ikke ubetydelig del af de boer, der behandles ved skifteretterne, bør findes vejledende retningslinjer for salærfastsættelsen.

[...]

Udvalget finder tillige, at vejledende retningslinjer er afgørende nødvendige for en rimelig og ikke yderligere ressourcekrævende administration af skifteretternes arbejde med salærfastsættelsen i konkursboer, men finder samtidig anledning til at understrege retningslinjernes vejledende karakter og forudsætter, at fravigelser finder sted, når det er indiceret.«

Konkursrådet er principielt enig i disse betragtninger. Imidlertid er der efter de oplysninger, der foreligger for Konkursrådet, intet, der tyder på, at de sidste 20 års retstilstand, hvor vederlagsfastsættelsen ikke er sket med udgangspunkt i vejledende retningslinjer (og deri indeholdte faste takster), har været præget af flere tvister om vederlagets størrelse end tidligere. Der findes således ingen trykte afgørelser i Ugeskrift for Retsvæsen, der omhandler uenighed om skønsudøvelsen efter § 239, stk. 1, med hensyn til fastsættelse af vederlag til kurator. Af de boer, som Konkursrådet har indhentet vederlagsoplysninger om, jf. afsnit 1 ovenfor, har en tvist af en sådan karakter kun foreligget i et enkelt. Her nedsatte skifteretten kurators vederlag fra 90.000 kr. til 30.000 kr. Skifteretten henviste bl.a. til, at kriterierne i § 239, stk. 1, i den foreliggende sag alle pegede på et ganske beskedent vederlag. Østre Landsret tiltrådte i kæresagen, at vederlaget var blevet fastsat til 30.000 kr. Også efter det, der i øvrigt er oplyst for Konkursrådet, er der kun ganske få af den slags sager på årsplan, og sager, hvor en kreditor gør indsigelser i forhold til kurators vederlagsindstilling, forekommer endnu sjældnere (et enkelt tilfælde er dog refereret i FM 1999.36/2 VLD, og to tilfælde er endvidere refereret i FM's elektroniske nyhedsbrev: VLK af 7. september 1995, VL B-0872-95, og VLK af 26. september 1996, VL B-1910-96).

Det synes på ovenstående baggrund at kunne konstateres, at det forhold, at skifteretten i dag må fastsætte vederlaget ud fra en skønsmæssig vurdering efter kriterierne i konkurslovens § 239, stk. 1, 2. pkt., uden at have vejledende retningslinjer og takster at støtte sig til, ikke i nævneværdigt omfang fører til forsinkelse af bobehandlingen som følge af tvister om vederlagets størrelse. Der foreligger heller ikke for Konkursrådet oplysninger om, at det forhold, at der ikke foreligger vejledende retningslinjer og takster, i øvrigt har ført til en mere ressourcekrævende administration af skifteretternes arbejde med vederlagsfastsættelsen.

3. Vejledende retningslinjers betydning for kurators tidsforbrug

I kommissoriet for denne betænkning, jf. kapitel 1.1 ovenfor, antages det, at det efter 1996-ændringen af konkursloven er blevet vanskeligere for skifteretten at fastsætte kurators vederlag efter en konkret vurdering ud fra de kriterier, der er nævnt i konkurslovens § 239, stk. 1, 2.

pkt. Denne antagelse er baseret på det forhold, at skifteretten ved 1996-lovændringen fik en mere tilbagetrukket rolle i forhold til bobehandlingen. Det antages endvidere i tilknytning hertil i kommissoriet, at fastsættelsen af kurators vederlag derfor i praksis i højere grad kan komme til at ske navnlig ud fra den enkelte kurators oplysninger om tidsforbruget ved behandlingen af boet. Det antages desuden, at det kan være særligt vanskeligt for skifteretten nærmere at vurdere rimeligheden af et oplyst timeforbrug i de tilfælde, hvor bobehandlingen strækker sig over flere år.

Efter Konkursrådets opfattelse kan det ikke udelukkes, at disse antagelser er korrekte. Det kan således ikke udelukkes, at det forhold, at skifterettens kontrolfunktion og involvering i bobehandlingen generelt blev nedtonet ved 1996-lovændringen, også har haft konkret indvirkning på rettens prøvelse af kurators vederlagsindstillinger efter § 239, stk. 1, 1. pkt. En sådan indvirkning kan tænkes at være opstået ikke alene som følge af, at skifteretten ved lovændringen muligvis i nogen grad har tabt noget af den tætte føling med forholdene i det enkelte bo og bobehandlingen, som den havde tidligere, men også som følge af, at kreditorerne – som ellers forudsat ved lovændringen – ikke har udnyttet deres forbedrede muligheder for at følge med i boets forhold og bobehandlingen til også i højere grad at gøre indsigelse over for kurators dispositioner, herunder eventuelle urimelige vederlagsindstillinger. Lovændringen har i givet fald muligvis ført til et tomrum med hensyn til prøvelsen af vederlagsindstillingerne, der betyder, at der i praksis reelt kun sker en nærmere prøvelse af disse i de få tilfælde, hvor der er tale om åbenbart urimelige indstillinger.

Konkursrådet finder på samme måde som udvalget bag betænkning nr. 1086/1986, jf. nærmere om udvalgets overvejelser nedenfor i afsnit 4.1, at et system, hvor størrelsen af kurators vederlag reelt afgøres af, hvor mange timer det faktisk har taget kurator at behandle boet, kan have uheldige virkninger for bl.a. sagsbehandlingstiden, hvis der i øvrigt heller ikke i systemet er en reel, løbende kontrol med netop tidsforbruget. Det er også et potentielt problem for sagsbehandlingstiden, hvis det bliver vanskeligere at vurdere rimeligheden af et oplyst timeforbrug, jo længere den samlede sagsbehandlingstid er. Et sådant system animerer næppe i tilstrækkelig grad kurator til alene at anvende det samlede timeforbrug, som er mest hensigtsmæssigt for bobehandlingen, eller i øvrigt til en fornuftig prioritering af at slutte boet inden for en rimelig tid – dvs. så hurtigt som muligt at få anvendt netop det antal timer, der nu engang er nødvendig for at behandle det konkrete bo grundigt og forsvarligt.

Det er imidlertid vanskeligt at vurdere, i hvilket omfang det nuværende system for vederlagsfastsættelsen rent faktisk lider af ovennævnte skavanker, og hvor stor betydning – om nogen – dette i givet fald har for sagsbehandlingstiden. De boer, som Konkursrådet har undersøgt, ty-

der på, at der er ganske betydelige regionale og individuelle forskelle på, om kurator overhovedet oplyser sit tidsforbrug i forbindelse med boredegørelser eller vederlagsindstillinger, og i givet fald med hvilken detaljeringsgrad disse oplysninger gives. I det omfang tidsforbruget overhovedet oplyses, er det ud fra de undersøgte boer at dømme således ikke altid sådan, at der redegøres for, hvor mange timer kurator har brugt på de enkelte opgaver i bobehandlingen og slet ikke i hvilke perioder. Det er derfor langt fra altid umiddelbart muligt at konstatere, hvad tidsforbruget har været, hvilke forhold der præcis har været afgørende for tidsforbruget, eller hvor mange og hvor lange »døde« perioder der har været i det enkelte bo, hvor der reelt ikke er sket noget i bobehandlingen.

Konkursrådet er endvidere bekendt med, at det undertiden forekommer i praksis, at skifteretten fører uformelle drøftelser med kurator om dennes vederlag, og at et vederlag, som kurator havde påtænkt at indstille, på den baggrund i visse tilfælde nedjusteres, inden vederlagsindstillingen indsendes til skifteretten. Sådanne forhold medvirker til, at det kan være vanskeligt objektivt at konstatere, i hvilket omfang skifteretten i praksis ser sig i stand til at foretage en mere indgående prøvelse af vederlagsindstillingerne, og derfor også gør dette på den nævnte uformelle måde. Det kan med andre ord ikke udelukkes, at skifteretten i videre omfang, end det umiddelbart kan konstateres, sætter spørgsmålstegn f.eks. ved de oplysninger om tidsforbruget, som kurator agter at basere sin vederlagsindstilling på, og at skifteretten på den baggrund reelt (men uformelt) nedsætter vederlaget. Dette forhold må have in mente, når man betragter den meget høje grad af overensstemmelse mellem det vederlag, som kurator indstiller, og det vederlag, som skifteretten fastsætter.

Uanset usikkerheden om, i hvilket omfang det nuværende system for vederlagsfastsættelsen lider af skavanker i relation til at opnå en hurtig og effektiv bobehandling, kan det dog efter Konkursrådets opfattelse principielt ikke på forhånd udelukkes, at et system, der f.eks. baseres på vejledende retningslinjer og takster for kurators vederlag, kan udformes på en sådan måde, at vederlagsfastsættelsen – i højere grad end det måtte have været tilfældet hidtil – i sig selv vil kunne medvirke til at sikre en hurtig og effektiv bobehandling. En sådan effekt kan tænkes opnået, hvis sammenhængen mellem kurators vederlag og kurators tidsforbrug formindskes eller helt elimineres (f.eks. ved at vejledende takster for vederlaget, som under det gamle landssalærtakstsystem, tager udgangspunkt i størrelsen og arten af boets aktiver), således at der ikke vil være nogen økonomisk interesse i at bruge flere timer på bobehandlingen end strengt nødvendigt eller i øvrigt at lade afslutningen af boet trække ud. En effekt vil også kunne tænkes opnået, hvis der f.eks. som led i en vederlagsfastsættelse, der tager udgangspunkt i den tid, der med rimelighed er medgået til bobehandlingen, føres nøje tilsyn med kurators timeforbrug og samlede sagsbehandlingstid, og det i den forbindelse bl.a. indgår, at kurator kan opnå et

højere vederlag, hvis boet er behandlet hurtigt og effektivt, og omvendt risikerer et lavere vederlag, hvis det modsatte er tilfældet.

Det er imidlertid helt afgørende, at et system med vejledende retningslinjer og takster kan udformes således, at der for hvert enkelt bo kan fastsættes et vederlag, der står i passende forhold til det arbejde, der vil være forbundet med en grundig og forsvarlig bobehandling i det konkrete bo. Et system med vejledende retningslinjer og takster som udgangspunkt for vederlagsfastsættelsen må ikke føre til, at kurator i visse tilfælde må se sig nødsaget til at undlade at foretage nødvendige eller i øvrigt velbegrundede sagsbehandlingsskridt i bobehandlingen, fordi kurator må påregne ikke at blive honoreret (i tilstrækkelig grad) herfor.

Konkursrådet er opmærksom på, at en hurtig bobehandling og en grundig og forsvarlig bobehandling kan være vanskeligt forenelige størrelser, og at vederlag, der i udgangspunktet fastsættes takstmæssigt, f.eks. ud fra størrelsen af boets aktivmasse, kan være en mindre egnet metode til at sikre, at den grundige, men samtidig effektive bobehandling i alle tilfælde honoreres efter fortjeneste – og dermed tilskyndes – end den skønsmæssige vederlagsfastsættelse, der fuldt ud kan tage højde for de konkrete forhold, der i de enkelte tilfælde kan bevirke, at ellers størrelsesmæssigt ensartede konkursboer frembyder meget store forskelle med hensyn til mængden og karakteren af kurators arbejdsopgaver.

Efter Konkursrådets opfattelse kan et system med vejledende retningslinjer og takster for fastsættelsen af kurators vederlag alene anbefales, i det omfang et sådant system kan understøtte den rette balance mellem hensynet til en hurtig og effektiv bobehandling på den ene side og hensynet til en grundig og forsvarlig bobehandling på den anden side. Konkursrådets nærmere overvejelser om de mulige grundlag for udarbejdelse af vejledende retningslinjer skal ses i det følgende lys. Der henvises til afsnit 4 nedenfor.

4. De mulige grundlag for udarbejdelse af vejledende retningslinjer

4.1. Tidligere overvejelser

I betænkning nr. 1086/1986 s. 51 anføres det om den oprindelige begrundelse for – som i det landssalærtakstsystem, som blev anvendt indtil 1987-kuratorsalærreformen – at lade størrelsen af de aktiver, der indgår i boet, danne grundlag for fastsættelsen af vederlaget for behandlingen af boet:

»Hovedbegrundelsen for at benytte aktivmassen som grundlag for salærfastsættelsen har i de insolvente boer traditionelt været, at beregningsmåden derved i sig selv virker som et incitament for kurator til at være omhyggelig med inddrivelsen og re-

alisationen af boets værdier. En høj dividende vil gennemsnitligt være en fordel for alle implicerede, for fordringshaverne derved, at deres øjeblikkelige tab mindskes og for skyldneren derved, at den restfordring, for hvilken han fortsat hæfter personligt, mindskes eller endog bortfalder, fordi betingelserne for tvangsakkord i konkurs kan opfyldes.

Det kan yderligere fremhæves som en fordel ved benyttelsen af aktivmassen som grundlag for salærfastsættelsen, at dette beregningsgrundlag er lidet skønmæssigt, og at beregningen derfor bliver næsten ukompliceret og kun giver yderst ringe anledning til tvist.«

Det fremhæves imidlertid også i betænkningen, s. 51 f., at det kan være problematisk at benytte aktivmassen som – i udgangspunktet – det eneste grundlag for beregningen af kurators vederlag:

»Det må erindres, at benyttelsen af aktivmassen som grundlag for fastsættelsen af salæret er baseret på den forudsætning, at der består et vist proportionalt forhold mellem størrelsen af boets aktiver og omfanget af det arbejde, der har været forbundet med dem, således at vejledende salærtakster, der er fastsat på dette grundlag, gennemsnitligt tillige vil afspejle omfanget af såvel kurators arbejdsindsats som det med bobehandlingen forbundne ansvar, der typisk vil stige med aktivmassen.

Denne forudsætning vil undertiden ikke være opfyldt. Det kan hænde, at en usædvanlig stor del af et bos aktiver foreligger i form af kontanter eller dog meget let realisable aktiver, ligesom der omvendt i andre tilfælde kan være forbundet et usædvanligt stort arbejde med et bo, fordi aktivernes art og sammensætning har haft en kompliceret karakter. Dette kunne tale for at lade også aktivernes art være medvirkende ved fastsættelsen af vejledende retningslinjer for salærer.«

Udvalget bag betænkningen afstod dog fra at anbefale at lade også arten af boets aktiver indgå i udgangspunktet for fastsættelse af vejledende retningslinjer. Udvalget henviste herved navnlig til, at arten af boets aktiver kan dække over meget sammensatte forhold, og at fastsættelse af vejledende retningslinjer på (bl.a.) dette grundlag formentlig ville frembyde betydelige vanskeligheder (betænkningen s. 53).

Udvalget overvejede også, hvorvidt størrelsen og arten af boets passiver kunne danne grundlag for fastsættelse af vejledende retningslinjer. I betænkningen s. 52 f. anføres herom bl.a. følgende:

»Det er en almindelig erfaring ved behandling af konkursboer, at behæftelsesgraden af boets aktiver i de senere år har udvist en stigende tendens som følge af en kraftig vækst i udbuddet af finansierings- og sikkerhedsstillelsesformer. Disse omfatter ud over de traditionelt benyttede, som for eksempel låntagning mod sikkerhed i fast ejendom og løsøre, konsignation, kreditkøb med ejendomsforbehold og diskontering af enkeltstående fordringer, nu blandt andre indeksregulerede lån, factoring, franchising og leasing, herunder sale-and-lease-back-arrangementer.

[...]

Undersøgelser af, i hvilket omfang sådanne ordninger vil kunne tilsidesættes i forhold til konkursboet, og forhandling med vedkommende berettigede om omfanget af dennes anmeldelse af et eventuelt overskydende krav i boet indtager derfor en fremtrædende plads ved behandlingen af disse konkursboer. Dette arbejde, der jævnligt vil være yderst kompliceret, vil i mange tilfælde ikke få indflydelse på størrelsen af boets aktiver, men resultatet vil kunne få væsentlig betydning for udfaldet af bobehandlingen, herunder for størrelsen af den dividende, der kan udloddes. Tilsvarende gælder for det arbejde, der er forbundet med kurators undersøgelser af mellemværender og indeståelser imellem koncernforbundne selskaber og af andre fordringer af særegen beskaffenhed, således visse krav, anmeldt med fortrinsstilling, og krav, der støttes på immaterialretslovgivningen.«

Selv om udvalget på denne baggrund konkluderede, at den jævnligt særligt udviklede beskaffenhed af kurators arbejde med boets passiver og arbejdets muligt væsentlige betydning for udfaldet af bobehandlingen for så vidt kunne tale for at lade dette være grundlaget for fastsættelse af vejledende retningslinjer, afstod udvalget herfra, bl.a. under henvisning til, at netop den udviklede og sammensatte beskaffenhed af disse forhold betød, at det ville frembyde betydelige vanskeligheder at fastsætte vejledende retningslinjer med udgangspunkt heri.

Udvalget overvejede endvidere, hvorvidt den tid, der med rimelighed skønnes anvendt til udførelsen af kuratorhvervet, i stedet kunne være udgangspunkt for fastsættelsen af vejledende retningslinjer.

Udvalget bemærkede i den forbindelse indledningsvis, at tidsforbruget som grundlag for fastsættelse af advokaters salærer kendes fra flere retsområder, og nævnte som eksempler bl.a.

vederlaget til beskikkede forsvarere i straffesager, beskikkede advokater for ofre for forbrydelser og advokater beskikket for personer, der har fri proces.

Udvalget fremhævede imidlertid (betænkningen s. 50 f.), at der for så vidt angår behandlingen af konkursboer gør sig andre forhold gældende end på de områder i de nævnte eksempler, hvor vederlagsfastsættelsen er baseret på timeopgørelser:

»Fælles for de nævnte tilfælde er, at det tidsrum, inden for hvilket de nævnte hverv udføres, typisk er forholdsvis overskueligt. Dette letter i sig selv bedømmelsen af rimeligheden af de opgivne tidsforbrug, ligesom domstolene er nøje bekendt med indholdet af de arbejdsopgaver, der er forbundet med hvervets forsvarlige udførelse. Domstolene er således på disse områder i stand til at foretage en indgående vurdering af det opgivne tidsforbrugs rimelighed.

Til forskel herfra er det ikke ualmindeligt, at behandlingen af et konkursbo strækker sig over flere år, hvilket omvendt vanskeliggør en vurdering og eventuel kritik af det oplyste timeforbrug. Dette vil dog til en vis grad kunne afhjælpes ved regelmæssige redegørelser fra kurator om arten og omfanget af det udførte arbejde. [...]

De arbejdsopgaver, der hører til udførelsen af kuratorhvervet, er endvidere yderst forskellige og for en dels vedkommende sådanne, at skifteretterne næppe fuldt ud er i besiddelse af det indgående kendskab til deres udførelse, som vil være nødvendigt for en kritisk bedømmelse af, om det opgivne tidsforbrug skønnes rimeligt.«

Udvalget konkluderede herefter, at selv om den tid, der med rimelighed skønnes anvendt til udførelsen af kuratorhvervet, for så vidt kunne være et rimeligt udgangspunkt for fastsættelsen af vejledende retningslinjer for vederlaget, førte de fremhævede særtræk ved konkursbobehandling til, at en sådan løsning alligevel ikke kunne anbefales.

Efter således at have afvist at kunne anbefale anvendelsen af størrelsen og arten af boets passiver eller den medgåede tid som udgangspunkt for vederlagsfastsættelsen konkluderede udvalget, at der ikke kunne peges på et bedre grundlag for udarbejdelse af vejledende retningslinjer end størrelsen af boets aktivmasse.

4.2. Overvejelser på andre områder

Som nævnt i kommissoriet til denne betænkning, jf. kapitel 1.1 ovenfor, har Retsplejerådet i betænkningen Reform af den civile retspleje III – Adgang til domstolene (betænkning nr.

1436/2004) udarbejdet et forslag til takster for, hvad der udgør et passende beløb til dækning af udgifter til advokatsalær i dispositive sager af sædvanlig karakter, hvor domsforhandlingen varer ½-1 dag, samt i inkassosager af sædvanlig karakter.

Betænkningens forslag er gennemført ved lov nr. 554 af 24. juni 2005, og de takster, der herefter gælder for de pågældende sager, tager udgangspunkt i sagsgenstandens værdi. Som begrundelse herfor er i betænkningen (s. 274) bl.a. anført:

»Til forsvar for at tage udgangspunkt i sagens værdi kan blandt andet anføres, at der er en direkte og proportional sammenhæng mellem sagens værdi og det med sagen forbundne ansvar. Endvidere er der faktisk i en række tilfælde i det mindste en vis sammenhæng mellem sagens værdi og karakteren og omfanget af det arbejde, der er forbundet med sagen. Endelig bidrager en sådan ordning til, at der ikke for den tabende parts regning anvendes uforholdsmæssigt mange ressourcer set i forhold til sagens værdi.

Der er den yderligere fordel ved takster, der bygger på sagens værdi, at de er nemme at anvende og dermed procesbesparende. [...]«

Retsplejerådets overvejelser om andre mulige udgangspunkter for beregningen af et passende salær, herunder det faktiske tidsforbrug, fremgår af betænkningen s. 273 f., hvor rådet bl.a. anfører:

»At tage udgangspunkt i det faktiske tidsforbrug vil imidlertid ikke i tilstrækkelig grad give et incitament til en rimelig ressourceanvendelse. Dette gælder også, selv om det faktiske tidsforbrug alene opfattes som et udgangspunkt for udmåling af normalsalæret, således at der kun gives betaling for, hvad der anses for et rimeligt tidsforbrug. Som nævnt er en blot nogenlunde præcis vurdering af, hvad der i en konkret sag er et rimeligt tidsforbrug, nemlig i sig selv meget ressourcekrævende.

Hertil kommer, at den advokat eller det advokatfirma, der på grund af stor erfaring, dygtighed eller rutine kan behandle en sag særligt effektivt, ikke bør nøjes med en standardbetaling for det faktiske tidsforbrug. Men det er naturligvis (mindst) ligeså svært at måle, hvor effektivt en advokat arbejder, som at finde frem til, hvad der er et rimeligt tidsforbrug.«

Retsplejerådet anfører endvidere i betænkningen s. 274, at »en samlet vurdering på grundlag af en række kriterier ud fra en principiel betragtning for så vidt ville give de bedste resultater«, men afviser alligevel en sådan metode til fastsættelse af et »passende« salær, navnlig ud fra praktiske og ressourcemæssige grunde, og fastholder bl.a. på den baggrund, at der må tages udgangspunkt i sagens værdi.

4.3. Konkursrådets overvejelser

Konkursrådet er principielt enig i betragtningerne i betænkning nr. 1086/1986 om de mulige grundlag for udarbejdelse af vejledende retningslinjer og takster for fastsættelsen af kurators vederlag. Konkursrådet finder således, at der af de grunde, som udvalget anførte, næppe vil kunne udarbejdes retningslinjer og takster med udgangspunkt i størrelsen og arten af boets passiver, heller ikke med hensyntagen til arten af boets aktiver. Konkursrådet er endvidere enig i, at der kan gøre sig de betæneligheder gældende med hensyn til at tage udgangspunkt i et (rimeligt) tidsforbrug, som er nævnt i betænkningen, og som også er påpeget af Retsplejerådet i betænkning nr. 1436/2004 i forhold til spørgsmålet om udmåling af »passende« salær i bl.a. visse dispositive sager. At tage udgangspunkt i kurators egne oplysninger om et tidsforbrug og at honorere dette efter en fast timetakst må i sagens natur forudsætte, at skifteretten skal foretage et skøn over rimeligheden af det oplyste timeforbrug i hvert eneste tilfælde, hvorfor et sådant system i praksis reelt ikke vil være et egentligt takstsystem. Tidsforbruget er med andre ord som parameter – i modsætning til f.eks. boets aktivmasse – ikke objektivt nok til at danne grundlag for en i udgangspunktet rent takstmæssig fastsættelse af vederlaget.

Konkursrådet finder derfor, i lighed med udvalget bag betænkning nr. 1086/1986, for så vidt, at der ikke vil kunne peges på et bedre grundlag for fastsættelse af vejledende retningslinjer og takster for vederlaget end størrelsen af boets aktivmasse. Betragtningerne i betænkning nr. 1086/1986 afspejler da også, at der vil være en række fordele ved at udforme vejledende retningslinjer for kurators vederlag for behandlingen af et konkursbo, således at vederlaget som udgangspunkt fastsættes efter takster, der varierer alt efter størrelsen af boets aktivmasse. At et sådant system bl.a. vil være nemt at anvende og må antages at kunne bidrage til, at der ikke i det enkelte tilfælde anvendes flere ressourcer, end sagen kan bære, understøttes også af Retsplejerådets tilsvarende betragtninger i betænkning 1436/2004 om at tage udgangspunkt i sagsgenstandens værdi i forbindelse med udmåling af »passende« salær i bl.a. visse dispositive sager.

Som de afsnit fra begge betænkninger, der er gengivet ovenfor i afsnit 4.1 og 4.2, også afspejler, er der imidlertid den væsentlige potentielle ulempe ved at anvende aktivmassen (/sagens værdi) som udgangspunkt for vederlagsfastsættelsen, at det langt fra er givet, at der i alle –

eller blot de fleste – sager er den fornødne sammenhæng mellem aktivmassens størrelse (/sagens værdi) og karakteren og omfanget af det arbejde, der er forbundet med sagen. Dette understreges også i udvalgets konklusion i betænkning nr. 1086/1986 s. 54:

»Udvalget er opmærksom på, at fastsættelse af vejledende retningslinjer på den foreslåede måde hviler på den forudsætning, at flere boer, der i relation til det moment, der danner grundlag for de vejledende retningslinjer, er ens, også salærmæssigt bør behandles ens, og at denne forudsætning jævnligt ikke vil være opfyldt, fordi boerne i mange andre henseender kan udvise store forskelle. Dette forhold giver efter udvalgets opfattelse ikke anledning til væsentlige indvendinger imod, at der fastsættes vejledende retningslinjer, men understreger blot, at fastsættelsen af kurators honorar er en konkret afgørelse, og at mange forskelligartede forhold kan bevirke, at de vejledende retningslinjer bør fraviges i det enkelte tilfælde.«

Antagelsen om, at forudsætningen om en sammenhæng mellem størrelsen af boets aktivmasse og det arbejde, som kurator udfører i forbindelse med bobehandlingen, blot »jævnligt ikke vil være opfyldt«, understøttes dog ikke af den stikprøveundersøgelse af vederlagsfastsættelsen i en række konkursboer, som Konkursrådet har foretaget, jf. afsnit 1 ovenfor. Denne undersøgelse tyder snarere på, at der i praksis i dag ingen sammenhæng er. I hvert fald kan Konkursrådet konstatere, at størrelsen af de vederlag, der er fastsat i de undersøgte boer, på ingen måde følger størrelsen af aktivmassen i disse boer. Der er således – selv inden for samme vederlagsintervaller – endog betydelige forskelle på aktivmassens størrelse og dermed på, hvor stor en procentdel af aktivmassen kurators vederlag udgør.

Disse store forskelle, som de undersøgte boer afdækker, for så vidt angår vederlagene i boer, hvor aktivmassen ellers er af nogenlunde samme størrelse, kan være udtryk enten for statistiske tilfældigheder eller for, at skifteretten, som forudsat ved 1987-ændringen af konkurslovens § 239, foretager en helt konkret vurdering af den enkelte bobehandling, og at selv konkursboer med størrelsesmæssigt nogenlunde sammenlignelige aktivmasser i dag ofte er helt forskellige i forhold til det arbejde, der er forbundet med dem for kurator. Det kan på den anden side heller ikke på forhånd udelukkes, at forskellene dækker over, at vederlagsfastsættelsen i praksis undertiden er for vilkårlig i den forstand, at skifteretten kun i begrænset omfang foretager en egentlig efterprøvelse af kurators indstilling om vederlagets størrelse.

Det vil imidlertid ikke være forsvarligt alene på det foreliggende grundlag at drage meget håndfaste konklusioner i forhold til, hvorledes vederlagsfastsættelsen rent faktisk sker i dag. Sådanne eventuelle konklusioner måtte forudsætte en langt mere omfattende undersøgelse af

vederlagsniveauet i forskellige konkursboer samt en langt mere indgående analyse af baggrunden for vederlagsfastsættelsen i de enkelte boer, end de tidsmæssige rammer for afgivelsen af denne betænkning har tilladt. Konkursrådet må dog i den forbindelse bemærke, at det, selv hvis en sådan mere omfattende og indgående analyse foretages, formentlig vil være endog meget vanskeligt at efterprøve det skøn, der måtte ligge til grund for vederlagsfastsættelsen i de enkelte boer, og dermed at drage nogen konklusioner om, i hvilket omfang vederlagsfastsættelsen i det enkelte tilfælde forekommer velbegrunderet eller ej.

Konkursrådet må på den baggrund begrænse sig til at konstatere, at der ud fra de undersøgte boer tegner sig et entydigt billede af, at et system med vejledende takster for kurators vederlag, der – som foreslået i betænkning nr. 1086/1986 – tager udgangspunkt i aktivmassens størrelse, vil medføre betydelige ændringer af kurators vederlag i langt de fleste boer i enten opad- eller nedadgående retning sammenlignet med de vederlag, der rent faktisk udmåles af domstolene i dag. Dette gælder, uanset hvordan et sådant system i øvrigt nærmere udformes.

En sådan vilkårlig ændring af det nuværende vederlagsniveau kan Konkursrådet ikke anbefale. Efter Konkursrådets opfattelse måtte det kræve ganske gode grunde at indføre et system, som i visse tilfælde ville betyde, at kurator måtte nøjes med et langt mindre vederlag for samme arbejde end det, som kurator i praksis i dag efter 20 år uden takster tilsyneladende kan oppebære. Det måtte også i den forbindelse nøje overvejes, hvilken betydning en sådan nedsættelse af kurators vederlag ville få for kvaliteten af bobehandlingen. Tilsvarende gode grunde måtte kræves for den forhøjelse af kurators vederlag, der samtidig – med nedsat dividende til kreditorerne til følge – ville blive tale om i en lang række andre tilfælde.

Vurderingen af indførelsen af et takstmæssigt vederlagssystem baseret på aktivmassen adskiller sig herved væsentligt fra den vurdering, som Retsplejerådet har skullet foretage med hensyn til fastsættelse af takster for et »passende« salær i bl.a. visse dispositive retssager. Retsplejerådet har således ikke i den forbindelse skullet vurdere rammerne for, hvilket beløb en advokat kan afkræve sin klient i disse sager, men har alene skullet forholde sig til, med hvilket beløb den tabende part i disse sager skal erstatte den vindende parts udgifter til advokatsalær. Det bemærkes i øvrigt, at selve behandlingen af konkursboer generelt ikke uden videre er sammenlignelig med det arbejde, der er forbundet med dispositive civile sager af sædvanlig karakter, hvor domsforhandlingen varer ½-1 dag, eller med inkassosager af sædvanlig karakter.

Konkursrådet finder også anledning til at fremhæve, at størrelsen af aktivmassen muligvis slet ikke vil være så velegnet et udgangspunkt for fastsættelsen af vederlaget i dag som antaget ved afgivelsen af betænkning nr. 1086/1986. Manglende aktiver i de enkelte boer for eksempel blot

være et udtryk for, at skyldnere i større eller mindre omfang får bortskaffet aktiver, inden konkursen indtræder. I så fald vil det savne mening som udgangspunkt at lade kurators vederlag afhænge af aktivmassens størrelse, samtidig med, at kurator i øvrigt efter omstændighederne skal bruge mange ressourcer på at undersøge, om der er forhold i boet, der giver anledning til politimæssig efterforskning, jf. konkurslovens § 110, stk. 4. Dette arbejde vil kun yderst sjældent bidrage til en forøgelse af aktivmassen i den sidste ende, men vil ikke desto mindre være påkrævet til varetagelse af andre – samfundsmæssige – hensyn.

I betænkning nr. 1086/1986 er som løsning på det problem, at aktivmassens størrelse ikke altid vil give et dækkende billede af det arbejde, der er forbundet med bobehandlingen, anvist, at skifteretten i det konkrete tilfælde må skønne, om der er anledning til at fravige taksterne, baseret på aktivmassens størrelse, i opad- eller nedadgående retning. Det er i den forbindelse også fremhævet i betænkningen s. 54, at skønnet over de enkelte kriterier i konkurslovens § 239 efter omstændighederne vil kunne føre til anselige udsving i forhold til det vederlag, der ellers ville følge af de foreslåede retningslinjer.

En tilsvarende løsning er anvist af Retsplejerådet i betænkning nr. 1436/2004 med hensyn til det tilsvarende problem, at sagens værdi ikke i alle tilfælde vil afspejle det arbejde, der for advokaten er forbundet med den. Retsplejerådet anfører således i betænkningen s. 274 f., at fravigelse af taksterne kun bør komme på tale i en mindre del af sagerne (idet taksterne angives at være fastsat med tilpas fleksible intervaller), men at dette kan komme på tale, f.eks. hvis sagen rejser særligt vanskelige retsspørgsmål, eller sagen omvendt er meget enkel.

Imidlertid udviser de boer, som Konkursrådet har undersøgt, som sagt en så ringe grad af sammenhæng mellem aktivmassens størrelse og det fastsatte vederlag, at det – bedømt herudfra – må antages, at et system for vederlagsfastsættelsen, der tager udgangspunkt i takster fastsat ud fra aktivmassens størrelse, i langt de fleste tilfælde i praksis – og ikke blot jævnlige – måtte suppleres med en helt konkret vurdering af arbejdet med det enkelte bo, og det i et sådant omfang at der reelt ikke længere ville være tale om et system, hvor taksterne var udgangspunktet for vederlagsfastsættelsen.

Efter en samlet vurdering af det ovenfor anførte må Konkursrådet fraråde en tilbagevenden til et system, hvor vejledende retningslinjer og egentlige takster udgør grundlaget for fastsættelsen af vederlag til kurator, idet rådet altså på den ene side – af de grunde, der er anført i betænkning nr. 1086/1986 – ikke kan pege på et bedre udgangspunkt for et sådant system end aktivmassens størrelse og på den anden side ikke kan anvise en måde, hvorpå et sådant system blot tilnærmelsesvis kan føre til den tilstræbte kodificering af den nuværende vederlagsfastsættel-

sespraksis, henset til, at det formål, en sådan ændring i denne sammenhæng skulle tjene, alene er en hurtigere og mere effektiv bobehandling.

Konkursrådet bemærker i den forbindelse, at i det omfang de nugældende rammer for vederlagsfastsættelsen udgør et problem i forhold til at opnå en hurtig og effektiv bobehandling, skyldes dette efter rådets opfattelse ikke fraværet af et takstsystem, men snarere det forhold, at skifteretten, som nævnt i afsnit 3 ovenfor, gennem den nedtoning af skifterettens kontrolfunktion og involvering i bobehandlingen, som blev gennemført ved 1996-ændringen af konkursloven, muligvis i nogen grad har tabt noget af den tætte føling med forholdene i det enkelte bo og bobehandlingen, som den havde tidligere. En indførelse af et takstsystem, uden at forholde sig til disse mulige – og i givet fald helt afgørende – problemer i forhold til skifterettens mulighed for at udøve et fornuftigt skøn i forbindelse med vederlagsfastsættelsen, ville efter Konkursrådets opfattelse formentlig blot være symptombehandling.

Konkursrådet tillægger det derfor afgørende betydning, at den – i øvrigt mindre gennemgribende – ændring af rammerne for vederlagsfastsættelsen, som rådet foreslår, jf. afsnit 5 nedenfor, i samspil med rådets forslag om en retablering og styrkelse af skifterettens kontrolfunktion, jf. kapitel 7 ovenfor, netop sikrer, at skifteretten får et langt bedre grundlag for at foretage det skøn, som hidtil har været – og efter Konkursrådets opfattelse under alle omstændigheder fortsat må være – en central del af vederlagsfastsættelsen. At fastholde, at vederlagsfastsættelsen er et konkret skøn ud fra en række kriterier, har efter Konkursrådets opfattelse den markante fordel frem for et (rent) takstmæssigt system, at det sikres, at den grundige, men samtidig effektive bobehandling i alle tilfælde honoreres efter fortjeneste, idet der ved den skønmæssige vederlagsfastsættelse – modsat en takstmæssig vederlagsfastsættelse, f.eks. ud fra størrelsen af boets aktivmasse – fuldt ud kan tages højde for de konkrete forhold, der i de enkelte tilfælde kan bevirke, at ellers størrelsesmæssigt ensartede konkursboer frembyder meget store forskelle med hensyn til mængden og karakteren af kurators arbejdsopgaver.

Konkursrådets har ved sine overvejelser om, i hvilken grad og i givet fald hvordan de nugældende rammer for vederlagsfastsættelsen bør ændres, i øvrigt også tillagt det en vis betydning, at kuratorer typisk er advokater med høj grad af specialiseret viden inden for erhvervslivets forhold, og at der derfor ikke kan ses bort fra, at et (vilkårligt, og eventuelt markant) nedsat vederlagsniveau vil få disse advokater til at søge indtjeningen ved at udføre opgaver på andre retsområder eller i hvert fald i visse tilfælde ikke at anvende det antal timer på det enkelte bo, som en bobehandling af høj kvalitet ellers ville tilsige, men blot det antal timer, som en akkurat forsvarlig bobehandling kræver.

I henhold til kommissoriet for denne betænkning, jf. kapitel 1.1 ovenfor, har Konkursrådet overvejet, hvordan vejledende retningslinjer og takster for vederlagsfastsættelsen vil kunne udformes, hvis lovgiver – uanset at rådet ikke kan anbefale en sådan løsning – måtte finde, at et taksmæssigt system bør (gen)indføres på konkursområdet.

Konkursrådet kan i den forbindelse pege på, at de ændringer af konkurslovens rammer for vederlagsfastsættelsen, som rådet i øvrigt anbefaler, jf. afsnit 5 nedenfor, i større eller mindre omfang ville kunne kombineres med eller helt erstattes af et system, hvor landsretspræsidenterne står for udstedelsen af vejledende takster.

Dette vejledende takstsystem kunne bygges op med et grundvederlag på mellem f.eks. 10.000 og 15.000 kr., der skulle udgøre honorering for det arbejde, der under alle omstændigheder er forbundet med kuratorhvervet, selv i de mindste boer. Behandlingen af boer med en aktivmasse på mellem 0 og 25.000 kr. ville derfor som udgangspunkt alene udløse grundvederlaget på mellem 10.000 og 15.000 kr.

For boer med en aktivmasse på over 25.000 kr. ville der ud over grundvederlaget kunne beregnes et vederlag ud fra aktivmassens størrelse efter en model svarende til nedenstående.

Aktivmasse	Vederlagssats
25.001 kr.-100.000 kr.	25-20 %
100.001 kr.-350.000 kr.	15-10 %
350.001 kr.-500.000 kr.	10-7 %
500.001 kr.-1.000.000 kr.	7-5 %
1.000.001 kr.-2.000.000 kr.	5-3 %

Med de viste intervalexempler ville modellen medføre, at et bo med en aktivmasse på 200.000 kr., ud over grundvederlaget, som udgangspunkt skulle honoreres med mellem 20.000 og 30.000 kr.

Ved at give skifteretten et sådant interval for vederlagsfastsættelsen, herunder for grundvederlagets størrelse, ville man kunne opnå, at skifteretten inden for dette interval ville kunne fastsætte det vederlag, som skifteretten efter en konkret vurdering – ud fra de kriterier, som opregnes i konkurslovens § 239 og i forarbejderne hertil i betænkning nr. 1086/1986 – måtte finde mest passende. Hvis boet således – sammenlignet med andre boer af tilsvarende størrelse – f.eks. måtte have været særligt arbejdskrævende, og hvis kurators bobehandling i øvrigt havde været af den fornødne kvalitet, herunder var blevet fremmet behørigt, ville dette skulle ud-

løse et vederlag i den høje del af intervallet. På samme måde ville der skulle fastsættes et vederlag i den nedre del af intervallet, hvis boet reelt ikke havde krævet et arbejde, der lå ud over det sædvanlige, og hvis kurator herudover f.eks. (klart) ikke havde fremmet boet behørigt. Måtte boet ud fra en gennemsnitsbetragtning siges at svare til andre boer af tilsvarende størrelse, og havde kurator foretaget en sædvanlig og forsvarlig bobehandling i henhold til konkurslovens § 110, ville der skulle fastsættes et vederlag, der lå i midten af intervallet.

Der ville herudover i alle tilfælde – som efter gældende praksis – kunne fastsættes et præstationsvederlag, f.eks. for afhændelse af pantsatte aktiver og førelse af retssager. Som også anført i betænkning nr. 1086/1986, bl.a. s. 75, ville taksterne alene skulle være af vejledende karakter, således at skifteretten ved hver enkelt vederlagsfastsættelse måtte tage stilling til, om de fremkomne oplysninger om arbejdets omfang, boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar eller det under de givne omstændigheder opnåede resultat indicerede en fravigelse fra taksterne.

Af samme grunde som anført i betænkning nr. 1086/1986 s. 54 f. måtte det forudsættes, at de vejledende vederlagstakster ikke skulle finde anvendelse for meget store konkursboer.

Konkursrådet understreger, at de intervaller for grundvederlag, aktivmassebeløb og procentsatser, der er anført i modellen, alene er tænkte eksempler for at illustrere principperne for det takstmæssige system. Som følge af sin begrundelse for, at rådet ikke umiddelbart kan anbefale et takstmæssigt system, har Konkursrådet i sagens natur måttet afstå fra nærmere at overveje, hvad disse beløb og procentsatser eventuelt kunne fastsættes til.

5. Konkursrådets forslag

Konkursrådet lægger som anført vægt på, at rammerne for fastsættelsen af kurators vederlag sikrer en hurtig og effektiv bobehandling af høj kvalitet. Som anført i afsnit 3 ovenfor kan det ikke udelukkes, at de nuværende rammer for vederlagsfastsættelsen ikke i tilstrækkelig grad animerer til en hurtig og effektiv bobehandling af høj kvalitet. Efter Konkursrådets opfattelse vil det skærpede tilsyn med bobehandlingen, som rådet foreslår indført, jf. kapitel 7 ovenfor, i vidt omfang afhjælpe de mulige problemer, som de nuværende rammer for vederlagsfastsættelsen kan have været medvirkende årsag til. Når skifteretten gennem de foreslåede justeringer af konkurslovens §§ 125 og 126 får både en egentlig forpligtelse til og en reel mulighed for at gribe ind over for eventuel langsommelig sagsbehandling eller overdrevent timeforbrug fra kurators side, bliver mulighederne for, at en kurator eventuelt kan »spekulere« i at lade bobehandlingen trække ud, enten ved at anvende flere timer på behandlingen end nødvendigt eller

ved at anvende disse timer over en meget længere periode end nødvendigt, kraftigt formindsket. Det er imidlertid Konkursrådets opfattelse, at en hurtigere og mere effektiv bobehandling af høj kvalitet kan fremmes yderligere, ved at det – ved siden af det skærpede tilsyn – understreges, at det er kurator, der bærer hovedansvaret for, at bobehandlingen fremmes mest muligt, og at kurators evne til at leve op til dette ansvar er en vigtig del af en kvalitetsbetonet bobehandling, og dermed også må spille en rolle for det vederlag, som kurator i sidste ende kan opnå. Ved at betone dette selvstændige ansvar for kurator og ved at åbne mulighed for at sanktionere dette også igennem vederlagsfastsættelsen gives der endvidere skifteretten et adækvat alternativ til ligefrem at afsætte kurator, hvilket ikke i alle tilfælde vil være en proportional eller hensigtsmæssig reaktion.

Konkursrådet foreslår derfor, at kurators forpligtelser i forhold til at udføre en hensigtsmæssig og effektiv bobehandling præciseres gennem en ændring af konkurslovens § 110, stk. 1, således at det udtrykkeligt kommer til at fremgå af bestemmelsen, at kurator skal fremme boets behandling mest muligt. En tilsvarende bestemmelse findes i dødsboskiftelovens § 54, stk. 1, for så vidt angår bobestyrere i dødsboer, og det er i forarbejderne til denne bestemmelse fremhævet, at det er bobestyrerens ansvar, at behandlingen fremmes uden unødigt ophold, og at boet således skal sluttes så hurtigt, som det er praktisk muligt, jf. betænkning nr. 1270/1994 om behandling af dødsboer s. 233.

Konkursrådet foreslår endvidere, at konkurslovens § 239 justeres, således at det i forhold til den gældende affattelse af bestemmelsen yderligere betones, at fastsættelsen af vederlaget skal ske ud fra en samlet vurdering af det udførte arbejde. Vurderingen skal grundlæggende foretages som oprindeligt forudsat i betænkning nr. 1086/1986, og Konkursrådet foreslår ingen ændringer i de kriterier, der efter § 239 skal indgå i vurderingen, jf. herom i det hele omtalen af betænkning nr. 1086/1986 i kapitel 3.3 ovenfor. Den foreslåede justering indebærer imidlertid, at vurderingen skal omfatte arbejdets kvalitet i bredere forstand. Justeringerne af § 110, stk. 1, og § 239 vil således tilsammen betyde, at det efter omstændighederne også kan få betydning for vederlaget, hvis kurator på et eller flere punkter ikke har varetaget sine pligter efter § 110 på fuldt tilfredsstillende måde, f.eks. ved (klart) ikke at have fremmet boet uden unødigt ophold.

Som et eksempel på den betydning, justeringerne tilsigtes at få i praksis, kan nævnes, at den ovenfor i afsnit 2 nævnte Østre Landsrets kendelse ville have fået et andet resultat, i hvert fald med hensyn til begrundelsen, hvis den skulle have været afsagt på baggrund af de foreslåede justeringer. Østre Landsret fastslog således i kendelsen – hvorved skifterettens afgørelse om nedsættelse af kurators vederlag fra 90.000 kr. til 30.000 kr. i øvrigt blev tiltrådt – at skifteret-

ten ikke havde været berettiget til i sin afgørelse også at lægge vægt på, at skifteretten gentagne gange havde måttet rykke kurator for redegørelser efter konkurslovens § 125, stk. 3, der desuden alle var ret kortfattede. Med de foreslåede justeringer tilsigtes netop, at skifteretten bl.a. vil kunne tillægge sådanne forhold betydning i vurderingen af kvaliteten af kurators behandling og dermed også vil kunne anføre sådanne forhold som et selvstændigt moment eller som et moment blandt flere til støtte for, at kurators vederlag skal være mindre, end det ville have været, hvis boet var blevet behørigt fremmet og redegørelser i øvrigt rettidigt indsendt.

Fra svensk retspraksis kendes flere eksempler på, at kurators (forvalterens) vederlag er blevet nedsat som følge af manglende overholdelse af fristerne for indgivelse af redegørelser og bogregnskab. Bl.a. kan nævnes:

Högsta Domstolens afgørelse af 27. oktober 1999

Sagen drejede sig om beregningen af et »rimeligt« vederlag. Det fremgår af sagen, at forvalteren var enig med tilsynsmyndigheden og underinstansen om det punkt i sagen, der vedrørte forvalterens meget sene indgivelse af boredegørelse. Der var således enighed om, at vederlaget alene som følge heraf skulle nedsættes med 5.000 kr. For Högsta Domstolen blev der derfor ikke taget selvstændig stilling til dette spørgsmål.

Svea Hovrätts afgørelse af 16. februar 1996

Forvalteren havde indsendt boopgørelse fire dage for sent, én boredegørelse tre måneder for sent og den næste redegørelse fem måneder for sent. Tilsynsmyndigheden indstillede, at forvalterens vederlag på den baggrund blev nedsat med 5.000 kr. For Svea Hovrätt gjorde forvalteren bl.a. gældende, at forsinkelserne ikke havde medført noget retstab for kreditorerne, at forvalteren kunne have fået udsættelse hos tingsrätten med hensyn til indsendelsen, hvis han havde anmodet om det, og at der i de pågældende perioder havde været dels ferie, dels en stor arbejdsbelastning i advokatfirmaet. Svea Hovrätt nedsatte forvalterens vederlag fra 17.500 kr. til 15.000 kr., idet retten fastslog, at hovedformålet med fristerne i den svenske konkurslov er at beskytte kreditorerne, og at den omstændighed, at det efterfølgende måtte vise sig, at en fristoverskridelse ikke havde medført noget retstab for kreditorerne, ikke indebærer, at forsinkelsen er acceptabel. Retten fastslog endvidere, at det forhold, at tingsrätten mere eller mindre regelmæssigt bevilgede udsættelse af frister, ikke indebærer, at forvalteren var berettiget til at bevilge sig selv en udsættelse. Retten fastslog desuden, at en høj arbejdsbelastning i advokatfirmaet naturligvis heller ikke kunne medføre, at forsinkelserne var acceptable.

Svea Hovrätts afgørelse af 10. oktober 1996

Forvalteren havde indsendt boopgørelse seks dage for sent og boredegørelsen mere end to måneder efter udløbet af den fristforlængelse, som tingsrätten havde meddelt. Svea Hovrätt fastslog, at fristernes hovedsaglige formål er at beskytte kreditorerne, og at kravene til forvalteren på den baggrund må være forholdsvis høje. Henset til karakteren af fristoverskridelserne og til boets omfang, fandt retten, at en nedsættelse af vederlaget med 5.000 kr. ikke var for vidtgående.

Efter Konkursrådets opfattelse kan disse afgørelser tjene som vejledning i forhold til den konkrete udmøntning af de justeringer af konkurslovens § 110 og § 239, som rådet foreslår. Selv om sagerne alene handler om overskridelser af formelle frister, vil nedsættelse af vederlag på tilsvarende vis kunne tænkes også, hvor formalia for så vidt er overholdt af kurator, men hvor det alligevel efter en samlet bedømmelse må konstateres, at kurator ikke har fremmet boet behørigt. Da vederlagsfastsættelsen efter Konkursrådets forslag vil skulle ske efter en samlet, konkret vurdering af det udførte arbejdes kvalitet i bred forstand, forudsætter rådet endvidere, at der både kan forekomme større og mindre reduktioner i vederlaget end i de ovenfor nævnte svenske sager.

Ud over, at skifteretten vil kunne tillægge det betydning i forbindelse med vederlagsfastsættelsen, at kurator (klart) ikke har fremmet boet behørigt, vil skifteretten efter omstændighederne, som anført i kapitel 7.4 ovenfor, kunne lade dette moment indgå i vurderingen af, om der er grundlag for i forbindelse med et nyt bo at udnytte kompetencen efter konkurslovens § 113, stk. 3, til at forkaste et eventuelt valg af den pågældende kurator. Det bemærkes i den forbindelse, som også anført i kapitel 7.4 ovenfor, at en sådan afgørelse efter § 113, stk. 3, i givet fald blot må indeholde en tilstrækkelig konkretiseret begrundelse der henviser til, hvilke dårlige erfaringer der har været med den valgte kurators administration af tidligere konkursboer, jf. således de afgørelser fra retspraksis – U 2001.476 V og Sø- og Handelsrettens Skifteret, sag C 37/97 – der er refereret i Henry Heiberg, Lars Lindencrone Petersen og Anders Ørgaard: Rekonstruktionsret, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2006, 2. udg., s. 61, note 31 (se kapitel 7.4 ovenfor).

De foreslåede justeringer af konkurslovens § 110, stk. 1, og 239 indebærer imidlertid ikke blot, at skifteretten vil kunne foretage nedsættelser af vederlaget, hvis boet ikke fremmes behørigt, men også at skifteretten omvendt vil kunne tillægge det positiv virkning ved vederlagsfastsættelsen, hvis kurator har udført en særlig hurtig og effektiv bobehandling af høj kvalitet. Skifteretten vil således, hvis bobehandlingen – herunder dennes hurtighed og effektivitet – er af

en højere kvalitet, end det ud fra boets beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt kunne forventes, kunne tiltræde en vederlagsindstilling fra kurator, hvor vederlaget ligger noget højere eller efter omstændighederne meget højere end det, skifteretten ellers ville acceptere. Ligeledes vil skifteretten som anført i kapitel 7.4 ovenfor kunne tillægge en sådan særlig hurtig og effektiv bobehandling af høj kvalitet betydning i forbindelse med senere udpegninger af samme kurator til varetagelse af andre boer.

Med hensyn til den begrundede vederlagsindstilling efter § 239 foreslår Konkursrådet, jf. kapitel 7.5 ovenfor, at denne fremover skal indeholde oplysninger om den tid, der er medgået til udførelsen af de enkelte opgaver, som kurator har varetaget, og oplysninger om, i hvilke perioder disse opgaver er udført. Dette forslag er, som det fremgår af kapitel 7.5, begrundet i, at skifteretten skal have det bedst mulige grundlag for at foretage en samlet vurdering af kvaliteten af kurators bobehandling i bred forstand. Forslaget ligger således i naturlig forlængelse af de forslag til ændring af konkurslovens § 125, som Konkursrådet stiller for at give skifteretterne mulighed for at føre et skærpet tilsyn, jf. kapitel 7.3 ovenfor.

Det er derimod ikke hensigten, at det forhold, at kurator skal give oplysning om det anvendte timeforbrug, i sig selv skal føre til en ændret vægtning af de vederlagsparametre, som § 239 nævner. Bestemmelsen nævner ikke, med hvilken indbyrdes vægtning disse parametre skal indgå ved den enkelte vederlagsfastsættelse, men lader dette være op til skifterettens skøn i det konkrete bo, under hensyntagen til de særlige omstændigheder, hvorunder den gennemførte bobehandling er foregået.

Som det fremgår af kapitel 7.5 ovenfor, er det timeforbrug, der skal oplyses i vederlagsindstillingen, det antal timer, der er medgået til udførelsen af de egentlige, centrale opgaver i selve bobehandlingen. Det er i den forbindelse, som også anført i kapitel 7.5, i sig selv uden interesse, om kurator eventuelt har delegeret en eller flere af disse opgaver til en eller flere af sine ansatte. En sådan delegation sker som sagt på kurators eget ansvar, og det afgørende for vederlagsfastsættelsen er alene den samlede vurdering af kvaliteten af det arbejde, som kurator har udført (eller har ladet udføre) i forbindelse med bobehandlingen. Det er således i sig selv uden betydning for vederlagets størrelse, om kurator har delegeret opgaver til en advokatfuldmægtig eller advokatsekretær eller ej. Da det er den samlede vurdering af kvaliteten af det udførte arbejde, der er afgørende, kan kurator ikke opnå et højere vederlag alene ved at undlade at delegerer og i stedet udføre samtlige opgaver selv, og omvendt kan kurators vederlag ikke nedsættes, blot fordi kurator har valgt at delegerer f.eks. udfærdigelsen af boregnskabet til en advokatsekretær. Oplysninger om den tid, der f.eks. er medgået til varetagelsen af sædvanlige advo-

katsekretærfunktioner i forbindelse med bobehandlingen, er som også anført i kapitel 7.5 uden relevans for vederlagsfastsættelsen og skal derfor ikke medtages i vederlagsindstillingen.

Efter Konkursrådets opfattelse vil de ovennævnte justeringer af rammerne for vederlagsfastsættelsen sammen med skifterettens skærpede kontrol medvirke til at sikre, at en hurtig og effektiv bobehandling af høj kvalitet i videst muligt omfang fremmes. Ændringerne vil således på den ene side bevirke, at kurators forpligtelse til at udføre en sådan bobehandling understreges, samtidig med at kurator også får et incitament hertil, og vil på den anden side også bevirke, at mulige incitamentter til ikke at udføre en hurtig og effektiv bobehandling bortfalder eller dog minimeres.

Justeringerne vil endvidere efter Konkursrådets opfattelse indebære en række andre fordele. Således vil de foreslåede ændringer betyde, at i det omfang 1996-ændringen af konkursloven som nævnt i afsnit 3 ovenfor har medført et tomrum med hensyn til prøvelsen af vederlagsindstillingerne, vil dette tomrum ikke længere bestå, og risikoen for, at vederlagsfastsættelsen sker på et utilstrækkeligt grundlag, vil blive elimineret. Den skærpede prøvelse af vederlagsindstillingerne, der vil ske i og med, at skifteretterne efter forslaget skal vurdere bobehandlingens kvalitet i bred forstand, vil kunne medvirke til at øge tilliden til systemet og til at sikre, at de omkostninger, der er forbundet med bobehandlingen, holdes på et rimeligt niveau. Konkursrådet finder desuden, at rådets forslag om, at kurator i sin vederlagsindstilling skal oplyse om sit tidsforbrug, indebærer den i sig selv betydelige fordel, at vederlagsindstillingernes indhold ensartes. Herved sikres, at skifteretterne får et mere ensartet bedømmelsesgrundlag, hvilket også vil medvirke til at sikre ensartethed i prøvelsen og dermed modvirke eventuelle vilkårligheder i vederlagsfastsættelsen.

Konkursrådet er opmærksom på, at det i visse tilfælde vil kunne være vanskeligt for skifteretten nærmere at vurdere, om kurator har fremmet boet behørigt og om et af kurator oplyst timeforbrug er rimeligt. Denne problemstilling er som nævnt i afsnit 4.1 og 4.2 ovenfor også afspejlet i betænkning nr. 1086/1986 og betænkning nr. 1436/2004. Konkursrådet er imidlertid af den opfattelse, at navnlig forslaget om, at kurator regelmæssigt gennem redegørelser efter § 125, stk. 2 og 3, jf. nærmere herom i kapitel 7 ovenfor samt rådets lovudkast § 1, nr. 4 og 6, og bemærkningerne hertil, skal redegøre for sit tidsforbrug på de enkelte opgaver i bobehandlingen, sammenholdt med det øgede tilsyn fra skifteretternes side, i vidt omfang vil give skifteretten et tilstrækkeligt grundlag for at foretage denne vurdering.

Konkursrådet bemærker i øvrigt, at eftersom rådet ikke foreslår en honorering baseret på timeopgørelser og faste timetakster, men fastholder, at der skal foretages en konkret, samlet vurde-

ring af kvaliteten af bobehandlingen i bredeste forstand, og at alene et rimeligt tidsforbrug vil kunne honoreres, vil de justeringer, som rådet foreslår, heller ikke give anledning til den bekymring, der ligeledes er fremhævet i både betænkning nr. 1086/1986 (s. 49 f.) og betænkning nr. 1436/2004 (se afsnit 4.2 ovenfor), at den mindre erfarne eller mindre dygtige, og dermed eventuelt langsommere kurator vil kunne opnå højere vederlag end den erfarne, dygtige og effektive kurator for tilsvarende arbejde.

Konkursrådet har også noteret sig, at Retsplejerrådet med bemærkningerne i betænkning nr. 1436/2004 om fastsættelse af et »passende« salær i bl.a. visse dispositive sager ikke har udtalt sig generelt imod, at der i forbindelse med salærfastsættelser lægges vægt på oplysninger om et tidsforbrug. Således anfører Retsplejerrådet i forhold til spørgsmålet om eventuel fravigelse af de takster, som rådet har foreslået, i betænkningen s. 275 bl.a.:

»Det vil ikke være et krav, at en anmodning om et højere salær er ledsaget af en opgørelse over advokatfirmaets tidsforbrug. Men det er klart, at en anmodning, der alene i generelle vendinger henviser til sagens vanskelige retsspørgsmål og omfattende bevisførelse, vil have mindre overbevisende kraft end en anmodning, der tillige er ledsaget af en oplysning om tidsforbruget.«

I forhold til salærfastsættelsen i sager om meget store værdier anfører Retsplejerrådet endvidere i betænkningen s. 277 bl.a.:

»Efter Retsplejerrådets opfattelse bør normalsalæret i sager om meget store værdier fremover fastsættes (alene) på grundlag af sagens omfang og karakter, og en opgørelse over tidsforbruget vil være et væsentligt parameter.«

Konkursrådet er som sagt opmærksom på, at det netop i forbindelse med konkursbobehandling, som anført i betænkning nr. 1086/1986, jf. afsnit 4.1 ovenfor, kan være særlig vanskeligt for domstolene at vurdere rimeligheden af et tidsforbrug, som kurator har oplyst. Den ovenfor i afsnit 2 nævnte Vestre Landsrets kendelse af 7. september 1995 er imidlertid et eksempel på, at domstolene dog undertiden foretager sådanne rimelighedsvurderinger i praksis. Landsretten udtalte således bl.a. følgende: »Landsretten finder ikke, at det af kurator anslåede tidsforbrug, som udgør det dobbelte af det registrerede tidsforbrug, kan lægges til grund som udgangspunkt for salærfastsættelsen. Herefter og idet arbejdets omfang og boets beskaffenhed, dem med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat ikke findes at give grundlag for det af kurator krævede vederlag, nedsættes dette til 110.000 kr.« (Skifteretten havde fastsat vederlaget til 165.000 kr.). Et andet eksempel kendes fra en sag fra tidligere

praksis om fastsættelse af vederlag til midlertidig bestyrer (U 1991.767 V, hvor vederlaget blev fastsat ikke under hensyn til den midlertidige bestyrers opgjorte timeforbrug på 17 timer a 1.000 kr. ekskl. moms, men til skifterettens skøn over, hvad der måtte anses for et rimeligt tidsforbrug, nemlig 10 timer. Boet blev sluttet efter konkurslovens § 143). Endvidere kan nævnes den sag, der er refereret i FM 1999.100/2, hvor vederlaget for hvervet som tilsyn og kurator blev fastsat til 40.000 kr., idet det oplyste tidsforbrug på 37,5 og 41 juristimer fandtes ude af proportion med boets størrelse (aktivmassen var ca. 97.000 kr.).

Som et markant eksempel fra praksis på skønsmæssig vederlagsfastsættelse, for så vidt angår sager om meget store værdier, skal nævnes Østre Landsrets kendelse af 28. november 2001, B-3320-01, hvor landsretten – under hensyn til det meget betydelige ansvar, der havde været forbundet med arbejdet, og det for boet særdeles gunstige resultat – stadfæstede et vederlag på 636.268 kr. ekskl. moms til tilsynet i en betalingsstandsning for overdragelse af en aktiepost på 636 mio. kr. Tilsynet havde under sagen oplyst, at arbejdet med aktieposten havde udgjort 100 arbejdstimer.

Konkursrådet skal understrege, at der ikke med rådets forslag om, at vederlagsfastsættelsen skal ske ud fra en samlet vurdering af det udførte arbejde, tilsigtes nogen generel ændring af vederlagsniveauet, som dette har udviklet sig gennem de seneste 20 års praksis. Udfaldet af den nævnte Østre Landsretskendelse af 28. november 2001 ville således – alt andet lige – være blevet det samme under den ordning, som Konkursrådet foreslår, idet der efter denne ordning alene vil være grundlag for at fravige hidtidig praksis, i det omfang kurator ikke lever op til sit ansvar for at fremme bobehandlingen mest muligt.

Konkursrådet finder, at domstolene grundlæggende vil være i stand til under det system, som rådet foreslår, at foretage en vurdering af rimeligheden af kurators tidsforbrug og til at foretage en vurdering af, om kurator i det hele har fremmet bobehandlingen behørigt. Konkursrådet skal herved pege på, at kombinationen af, at der med domstolsreformen indføres større byrets- (og dermed skifterets) embeder, og at der med Konkursrådets forslag indføres øget tilsyn med bobehandlingen, vil medvirke til, at der hurtigere vil blive oparbejdet større erfaring og bedre fornemmelse i de enkelte skifteretter for de særlige – undertiden komplekse og sammensatte – forhold, der kendetegner konkursbobehandlingen.

Kapitel 9

Konkursrådets øvrige overvejelser

1. Fastsættelse af en sidste dag for modtagelse af anmeldelser af fordringer og andre krav

Bestemmelsen i konkurslovens § 134, stk. 2, 2. pkt., om skifterettens adgang til at fastsætte en sidste dag for modtagelse af anmeldelser af fordringer og andre krav i boet er af mindre betydning for sagsbehandlingstiden. Dette gælder især, fordi bestemmelsen efter forarbejderne og efter nyere retspraksis baseret herpå har et forholdsvis snævert anvendelsesområde i den forstand, at boets afslutning skal være nært forestående, førend der kan udstedes et proklama i medfør af bestemmelsen.

Højesteret har fastslået denne retstilstand i to sager refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 2001, henholdsvis s. 15 ff. og s. 25. Af referatet af dommen i U 2001.15 H fremgår, at sagen vedrørte et regreskrav, der var anmeldt i konkursboet Himmerlandsbanken A/S efter udløbet af et proklama udstedt i medfør af § 134, stk. 2, 2. pkt. Skifteretten udtalte som første instans:

»Proklama i henhold til konkurslovens § 129 [red.: nu § 128] er ikke præklusivt, og det er konkurslovens hovedregel, at alene fordringer, der anmeldes, efter at regnskabet er stadfæstet, ikke tages i betragtning. § 134, stk. 2, 2. led må anses for en undtagelse til denne hovedregel.

Hjemlen i konkurslovens § 134, stk. 2, 2. punktum, til for skifteretten på bostyrets begæring at fastsætte en sidste frist for anmeldelser, hvilket for visse fordringer indebærer en faktisk præklusion, må antages indføjet i konkursloven af praktiske og ordensmæssige hensyn. Undtagelsesbestemmelsen findes alene at kunne bringes i anvendelse for at undgå, at anmeldelser fremkommer, efter at udkast til boregnskab er udfærdiget, hvilket må antages at medføre, at frist i medfør af bestemmelsen alene kan fastsættes ved eller i ganske nær tilknytning til slutningen af bobehandlingen.

Det er uomtvistet, at bobehandlingen i det sagsøgte konkursbo ikke stod over for sin afslutning, da bostyret fremsatte begæringen om fristfastsættelse over for skifte-

retten i august 1995, hvilken begæring blev taget til følge på en skiftesamling i konkursboet 5. september 1995, således at sidste frist for anmeldelser blev fastsat til den 15. november 1995. Dette var ej heller tilfældet, da sagsøger, der først efter fristens udløb har fået kendskab til sit mulige regreskrav mod sagsøgte, den 14. maj 1996 foretog anmeldelse over for bostyret.

Da en sidste frist for anmeldelse af fordringer således er fastsat, uden at betingelserne herfor var eller siden er blevet opfyldt, findes fristen, der som ovenfor anført alene fastsættes af ordensmæssige eller praktiske hensyn, ikke at kunne tillægges retsvirkninger over for sagsøgte, der først har fået kendskab til sit krav efter fristens udløb, og som følge deraf først efterfølgende har foretaget anmeldelse over for bostyret.

[...]

Skifteretten finder derfor, at der bør gives sagsøgeren medhold i, at sagsøgte bør tilpligtes materielt at prøve den af sagsøger ved skrivelse af 14. maj 1996 anmeldte fordring.«

Landsretten stadfæstede dommen af de grunde, som var anført af skifteretten. Højesteret udtalte i sin dom bl.a.:

»Højesteret tiltræder, at det følger af den sammenhæng, hvori konkurslovens § 134, stk. 2, 2. pkt., indgår i loven, og af bestemmelsens forarbejder, at det er en betingelse for fristfastsættelsen, at bobehandlingen er så langt fremme, at udkast til endeligt regnskab kan udarbejdes. Denne betingelse var ikke opfyldt, da skifteretten den 5. september 1995 fastsatte den 15. november 1995 som sidste frist for anmeldelse af fordringer og andre krav mod Himmerlandsbanken. Fristfastsættelsen er derfor uden retsvirkning for så vidt angår adgang til at få senere anmeldte fordringer i betragtning [...]. Højesteret stadfæster derfor landsrettens dom.«

Den anden sag, U 2001.25 H, vedrørte en producent af vinduer, der blev erklæret konkurs den 24. september 1993. Proklama i medfør af konkurslovens § 134, stk. 2, 2. pkt., blev indrykket i Statstidende med den 20. november 1995 som frist. En køber rejste i foråret 1996 mangelskrav vedrørende en vinduesleverance, og den 20. september 1996 blev kravet formelt anmeldt med 1.944.000 kr. Kurator afviste kravet som for sent anmeldt, hvorefter køberen anlagde sag mod konkursboet med påstand om, at det anmeldte krav ikke var prækluderet. Højesteret tog med samme begrundelse som i dommen i Himmerlandsbanksagen købers påstand til følge.

Denne retstilstand har imidlertid været udsat for kritik fra advokatside. Kritikken er primært gået på, at den nuværende retstilstand i visse tilfælde reelt forhindrer kurator i at foretage acontoudlodninger.

De mulige problemer med hensyn til acontoudlodninger er for så vidt irrelevante i forhold til en bedømmelse af, hvorvidt retstilstanden (også) er et problem i forhold til den samlede sagsbehandlingstid. Når Konkursrådet alligevel finder anledning til inden for rammerne af denne betænkning at overveje en ændring af bestemmelsen i konkurslovens § 134, stk. 2, 2. pkt., skyldes det, at bestemmelsen hører til reglerne om behandling af konkursboer, og at det ikke helt kan udelukkes, at en eventuelt udvidet adgang til, at skifteretten tidligere kan fastsætte en sidste frist for anmeldelser, kan bidrage til, at sidste øjeblikks forsinkelser i form af en – eventuelt omfattende og kompliceret – prøvelse af fordringer eller andre krav kan undgås i enkelte tilfælde, og at sagsbehandlingstiden derved alt andet lige kan siges at blive kortere i disse boer. Konkursrådet er endvidere principielt enig i, at det er uhensigtsmæssigt, hvis den nuværende retstilstand unødigt hindrer, at kreditorerne gennem acontoudlodninger hurtigst muligt får udbetalt den dividende, de har krav på. Konkursrådet finder dog i denne forbindelse anledning til at gentage det ovenfor i kapitel 4.4 anførte om, at kreditorerne i praksis ikke synes at efterspørge en hurtigere bobehandling og herunder heller ikke en hurtigere udbetaling af dividende.

I kritikken af den nuværende retstilstand er det blevet anført, at der netop af hensyn til kreditorerne, især større konkursboer, hvor det på forhånd står klart, at bobehandlingen vil strække sig over flere år, ofte vil være et behov for at foretage acontoudlodninger på et langt tidligere tidspunkt, end umiddelbart før bobehandlingen er så langt fremskreden, at udkast til endeligt regnskab kan udarbejdes. Det er blevet anført, at det imidlertid vil være betænkeligt, hvis kurator på et forholdsvis tidligt tidspunkt foretager acontoudlodning uden at have den sikkerhed, der ligger i, at der forinden er udstedt et proklama i medfør af § 134, stk. 2, 2. pkt., og at fristen heri er sprunget. Der er i den forbindelse bl.a. blevet henvist til risikoen for et erstatningsansvar for kurator, hvis det efterfølgende viser sig, at en fordringshaver har et berettiget krav, som ville have udløst dividende, men hvor den foretagne acontoudlodning bevirker, at der ikke længere er midler i boet til at udbetale denne dividende. Det anføres på den baggrund, at det således er et problem, at proklama i medfør af konkurslovens § 134, stk. 2, 2. pkt., først kan udstedes i umiddelbar tilknytning til bobehandlingens afslutning.

Konkursrådet bemærker om denne problemstilling, at der ved vurderingen af, på hvor tidligt et tidspunkt der bør kunne fastsættes en sidste frist for anmeldelser – der i praksis ofte reelt vil indebære en præklusion af fordringer eller krav, der anmeldes efter fristens udløb – også må

inddrages et hensyn til den, der mener at have en fordring eller et andet krav mod skyldneren, men som af den ene eller den anden grund ikke har været i stand til at påberåbe sig fordringen eller kravet, før fristen i proklamaet er sprunget.

Efter Konkursrådets opfattelse måtte det kræve særligt gode grunde, hvis sådanne krav skulle prækluderes i tilfælde, hvor der faktisk vil være midler i boet til en hel eller delvis dækning, og hvor det endvidere står klart, at boets endelige afslutning ligger flere måneder eller sågar år ud i fremtiden, således at der heller ikke er noget umiddelbart hensyn til bobehandlingens fremme, der tilsiger, at den pågældende fordringshaver skal være afskåret fra at få den anmeldte fordring prøvet. Som anført i kapitel 5.5 ovenfor finder Konkursrådet ikke, at der er grundlag for at gøre proklamaet efter konkurslovens § 128 præklusivt, og af samme grunde kan rådet ikke anbefale en ordning, hvor fastsættelse af en sidste frist for anmeldelser efter konkurslovens § 134, stk. 2, 2. pkt., reelt åbner mulighed for at indføre præklusivt proklama »ad bagdøren«.

Konkursrådet bemærker endvidere, at den nuværende retstilstand ikke i sig selv afskærer kurator fra at foretage acontoudlodninger, selv om det står klart, at boet endnu ikke er modent til afslutning. Et erstatningsansvar for kurator forudsætter, at det kan bebrejdes kurator, at denne har udloddet beløb, som senere må kræves tilbage, men hvor det viser sig, at tilbagebetalingskravet ikke kan gennemføres. Kun hvis denne forudsætning er opfyldt, vil kurator være ansvarlig efter den almindelige culperegulering. Det er dog klart, at en mulighed for at få fastsat en frist for anmeldelser tidligere i boets behandling vil bevirke, at et erstatningsansvar for kurator som følge af en acontoudlodning, der foretages efter udløbet af en sådan frist, med høj grad af sikkerhed ikke vil kunne gøres gældende, medmindre kurator på tidspunktet for sin anmodning til skifteretten om fastsættelse af en sidste frist ligefrem har været i ond tro om kommende anmeldelser, eller at grundlaget for fristfastsættelsen af andre årsager ikke har været i orden. Det er også klart, at selv om en ændring af den retstilstand, som følger af konkurslovens § 134, stk. 2, 2. pkt., ikke udstrækkes til, at der fremover vil kunne fastsættes et reelt præklusivt proklama på et langt tidligere tidspunkt i bobehandlingen, vil det dog kunne være en praktisk hjælp for kurator, såfremt det i det mindste sikres, at fordringer og krav, der anmeldes efter en foretagen acontoudlodning, ikke får nogen betydning for den allerede foretagne udlodning, således at sene anmeldelser heller ikke kan medføre, at kurator skal bruge tid på – eventuelt forgæves – at søge de allerede foretagne acontoudlodninger delvis tilbagebetalt.

Af disse grunde finder Konkursrådet alene anledning til at foreslå en begrænset ændring af konkurslovens § 134. Rent teknisk foreslår Konkursrådet denne ændring gennemført således, at der indsættes et nyt stk. 2 i § 134, og at den nugældende bestemmelse i stk. 2 videreføres

uændret som stk. 3. Den nye bestemmelse i stk. 2 skal sikre, at der af hensyn til en forestående udlodning vil kunne fastsættes en frist for anmeldelser af fordringer eller andre krav på et tidligere tidspunkt i bobehandlingen end det tidspunkt, hvor behandlingen er så langt fremme, at udkast til endeligt regnskab kan udarbejdes. Retsvirkningen af en overskridelse af denne frist skal imidlertid alene være den, at den for sent anmeldte fordring eller det for sent anmeldte krav ikke får nogen betydning for en acontoudlodning, der er foretaget efter fristens udløb. Den anmeldte fordring eller det anmeldte krav prækluderes således ikke som følge af, at anmeldelsen først sker efter udløbet af fristen. Virkningen er alene, at den pågældende fordringshaver må afvente at få udbetalt en eventuel dividende, der efter omstændighederne i øvrigt vil kunne være mindre, end hvis den pågældende havde foretaget anmeldelsen i tide, og fordringen dermed var blevet taget i betragtning i forbindelse med acontoudlodningen. Dividenden vil således først kunne udbetales enten i forbindelse med, at der – hvad der i praksis formentlig kun vil forekomme sjældent – tilføres boet yderligere midler, der gør en ny acontoudlodning aktuel, eller i forbindelse med slutningen af boet.

Konkursrådet foreslår, at de eneste betingelser, der skal være opfyldt for at fastsætte en frist efter bestemmelsen, er, at forholdene taler for det, og at der er et sagligt behov i form af et velbegrundet ønske fra kurators side om at kunne foretage acontoudlodning.

Ved vurderingen af, om disse betingelser er opfyldt, må der lægges vægt på, om forholdene i boet er tilpas afklarede. En grundlæggende forudsætning i den forbindelse er, at bobehandlingen er så langt fremskreden, at der er tilvejebragt det fornødne overblik over boets aktiver og passiver, og at der i øvrigt ikke efter det foreliggende er særlig anledning til at forvente, at yderligere fordringer eller krav vil blive anmeldt over for boet. En forventning om, at yderligere anmeldelser ikke vil blive foretaget, vil i sagens natur kunne blive gradvis styrket og dermed fremstå som berettiget, jo længere tid bobehandlingen har stået på. En anmodning fra kurator om, at skifteretten fastsætter en frist efter bestemmelsen, bør i øvrigt ikke imødekommes, hvis acontoudlodningen vil være bagatelagtig, eller hvis bobehandlingen i stedet vil kunne afsluttes inden for en rimelig tid.

Viser betingelserne for at fastsætte fristen sig efterfølgende ikke at have været opfyldt på det tidspunkt, hvor fristen blev fastsat, vil fristen ikke have retsvirkninger over for den, der har anmeldt en fordring eller et krav efter fristens udløb, jf. princippet i de ovenfor nævnte højesteretsdomme om den nugældende bestemmelse i konkurslovens § 134, stk. 2, 2. pkt. Anmelderen vil således i givet fald efter omstændighederne kunne gøre et erstatningsansvar gældende over for kurator, hvis det viser sig, at kurator af den ene eller anden grund ikke kan gennemfø-

re tilbagesøgning af de beløb, der er udbetalt for meget i forbindelse med acontoudlodningen, i et sådant omfang, at anmelderen kan opnå dækning for den dividende, anmelderen har krav på.

Konkursrådet lægger ved forslaget om den nye bestemmelse i konkurslovens § 134, stk. 2, desuden vægt på, at bestemmelsen efter omstændighederne også vil kunne medvirke til i det enkelte tilfælde at skabe grundlag for, at en kendelse om gældssanering vil kunne træffes efter bestemmelsen i konkurslovens § 232, stk. 2. Hvis skifteretten vurderer, at betingelserne for at udstede proklama efter den foreslåede bestemmelse i § 134, stk. 2, er opfyldt, og fristen i proklamaet udløber, uden at yderligere fordringer eller krav anmeldes, vil dette således alt andet lige tale for, at forholdene i boet herefter kan betegnes som så afklarede, at skifteretten vil kunne afsige kendelse efter konkurslovens § 232, stk. 2.

Konkursrådet finder i øvrigt anledning til at bemærke, at det forhold, at rådets forslag i givet fald gennemføres og eventuelt resulterer i, at acontoudlodninger (på ny) bliver foretaget i større omfang, ikke må få negativ indflydelse på sagsbehandlingstiden som følge af, at den endelige afslutning af bobehandlingen i visse tilfælde kan komme til at stå som mindre presserende efter en foretagen acontoudlodning. Skifteretten må som led i sit skærpede tilsyn, jf. kapitel 7 ovenfor, påse dette og i fornødent omfang pålægge kurator at komme videre i bobehandlingen.

Som sagt foreslår Konkursrådet ingen indholdsmæssige ændringer af konkurslovens § 134, stk. 2, der videreføres uændret som stk. 3. Der vil dermed stadig være mulighed for at fastsætte en sidste – og altså reelt præklusiv – frist i medfør af denne bestemmelse på det senere tidspunkt i bobehandlingen, hvor boet er modent til afslutning.

Efter Konkursrådets opfattelse er der stadig behov for at skærme den endelige afslutning af bobehandlingen mod sidste øjeblikks-anmeldelser, der indebærer, at kurators arbejde for en del må gøres om. Sådanne anmeldelser kan efter omstændighederne medføre betydelig forsinkelse af bobehandlingen, hvis det ikke er oplagt, hvilket resultat prøvelsen af den anmeldte fordring eller det anmeldte krav vil få, og prøvelsen således kan forventes at rejse komplekse eller i øvrigt omfattende spørgsmål. I realiteten har den nugældende bestemmelse i konkurslovens § 134, stk. 2, 2. pkt. – selv om dens oprindelige begrundelse er af mere praktisk og ordensmæssig karakter, jf. således betænkning nr. 606/1971 s. 221 – også beskyttet boets afslutning imod sådanne forsinkelser, der ikke blot er et spørgsmål om en rent teknisk tilpasning af det udarbejdede regnskab, og Konkursrådet finder derfor, at bestemmelsen bør opretholdes. Konkursrådet lægger i den forbindelse vægt på, at risikoen for, at en fordring eller et krav ikke bliver dækket, under alle omstændigheder på et eller andet tidspunkt må gå over til den fordringshaver, der først sent er blevet opmærksomt på sit krav. Af hensyn til skyldneren og de andre

fordringshavere finder Konkursrådet, at dette tidspunkt – som hidtil – bør kunne fastsættes, når boet i øvrigt nærmer sig sin afslutning.

2. Forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, jf. artikel 13

Ved lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform) er der indsat en ny bestemmelse (§ 152 a) i retsplejeloven, hvorefter en part kan forlange, at retten fastsætter tidspunktet for hovedforhandlingen, hvis det er nødvendigt på grund af kravet i artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om behandling af sagen inden for en rimelig frist.

Af bemærkningerne til bestemmelsen i L 168 af 1. marts 2006 fremgår bl.a.:

»Formålet med den foreslåede bestemmelse om fastsættelse af tidspunktet for hovedforhandlingen er at præcisere parternes reaktionsmulighed i tilfælde af krænkelse eller risiko for krænkelse af retten til rettergang inden for en rimelig frist efter artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettskonvention. Formålet er således at tydeliggøre, at parterne råder over et effektivt retsmiddel, jf. artikel 13 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, i form af en adgang til at forlange, at retten fastsætter tidspunktet for hovedforhandlingen, hvis dette er nødvendigt for at undgå krænkelse af retten til rettergang inden for en rimelig frist eller for at bringe en allerede indtrådt krænkelse til ophør.

[...]

Retten er efter den foreslåede bestemmelse forpligtet til efter anmodning fra en part at fastsætte tidspunktet for hovedforhandlingen, hvis det er nødvendigt på grund af kravet i artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om behandling af sagen inden for en rimelig frist, dvs. hvis der er risiko for krænkelse af retten til rettergang inden for en rimelig frist. Bestemmelsen kan også anvendes, hvis der allerede er sket krænkelse af retten til rettergang inden for en rimelig frist, idet en fastsættelse af tidspunktet for hovedforhandlingen i denne situation har til formål at bringe krænkelsen til ophør.

[...]

Det bemærkes, at den foreslåede bestemmelse om anmodninger om fastsættelse af tidspunktet for hovedforhandlingen i tilfælde af krænkelse eller risiko for krænkelse af retten til rettergang inden for en rimelig frist ikke i øvrigt berører retsplejelovens almindelige regler om fastsættelse af tidspunktet for hovedforhandlingen, jf. f.eks.

retsplejelovens § 353, stk. 5, og § 354, stk. 1 (som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 86), og retsplejelovens § 844, stk. 1, § 847, stk. 1, og § 896, stk. 1 (som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 132).

I almindelighed vil retten af egen drift eller efter anmodning fra parterne eller en part i medfør af retsplejelovens øvrige regler fastsætte tidspunktet for hovedforhandlingen, uden at der opstår spørgsmål om risiko for krænkelse af retten til rettergang inden for en rimelig frist og dermed om anvendelse af den foreslåede bestemmelse, og bestemmelsen vil således kun have betydning i de tilfælde, hvor der ikke i medfør af retsplejelovens øvrige regler måtte være fastsat et tidspunkt for hovedforhandlingen, som giver mulighed for sagens behandling inden for en rimelig frist, eller hvor der i øvrigt er risiko for krænkelse af retten til rettergang inden for en rimelig frist.«

Efter Konkursrådets opfattelse gør de samme hensyn, som ligger bag den nye bestemmelse i retsplejelovens § 152 a, sig gældende i forhold til behandlingen af konkursboer. Konkursrådet foreslår derfor, at der indsættes en tilsvarende bestemmelse i konkursloven, således at skyldneren eller en fordringshaver bl.a. kan forlange, at skifteretten fastsætter tidspunktet for afholdelse af skiftesamling efter konkurslovens § 143 eller § 150, hvis det er nødvendigt på grund af kravet i artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om behandling af sagen inden for en rimelig frist. Skifterettens afgørelse i anledning af anmodninger i medfør af den foreslåede bestemmelse vil kunne kæres til landsretten efter den almindelige regel i konkurslovens § 248, stk. 2.

Konkursrådet bemærker, at det som følge af rådets øvrige forslag i denne betænkning – herunder særligt præciseringen af kurators ansvar for at fremme bobehandlingen mest muligt, og skærpelsen af skifterettens tilsynsrolle i tilknytning hertil – må forventes, at den foreslåede bestemmelse ikke vil få nogen særlig betydning i praksis, men hvis den situation skulle opstå, at både kurator og skifteret i et konkret tilfælde ikke har levet op til deres respektive ansvar, vil bestemmelsen altså tydeliggøre, at såvel skyldneren som fordringshaverne råder over et effektivt retsmiddel.

Der henvises i øvrigt til § 1, nr. 8, i Konkursrådets lovudkast og bemærkningerne hertil i kapitel 10 nedenfor.

Kapitel 10

Konkursrådets lovudkast med bemærkninger

1. Konkursrådets lovudkast

Udkast til

Forslag

til

Lov om ændring af konkursloven

(Hurtigere behandling af konkursboer)

§ 1

I konkursloven, jf. lovebekendtgørelse nr. af , foretages følgende ændringer:

1. I § 110, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.:

»Kurator skal fremme boets behandling mest muligt.«

2. I § 125, stk. 1, indsættes efter »til«: »skifteretten og til«.

3. § 125, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

»Så snart de fornødne oplysninger er tilvejebragt, og senest 4 måneder efter, at konkursdekretet er afsagt, sender kurator en statusoversigt samt en redegørelse for de vigtigste årsager til konkursen til skifteretten og til fordringshaverne.«

4. I § 125, stk. 2, indsættes som 3. og 4. pkt.:

»Kurator sender endvidere samtidig en redegørelse til skifteretten og til fordringshaverne for, hvilke opgaver kurator indtil videre har varetaget, indeholdende oplysninger om den tid, der er medgået til udførelsen af de enkelte opgaver, og oplysninger om, i hvilke perioder opgaverne er udført. Redegørelsen skal desuden indeholde oplysning om, hvorpå boet beror, og om muligt hvornår det forventes afsluttet.«

5. I § 125, stk. 3, 1. pkt., indsættes efter »til«: »skifteretten og til«.

6. I § 125, stk. 3, indsættes efter nr. 2 som nyt nummer:

»3) oplysning om, hvilke opgaver kurator har varetaget siden den senest afgivne redegørelse, om den tid, der er medgået til udførelsen af de enkelte opgaver, og oplysning om, i hvilke perioder opgaverne er udført.«

Nr. 3 og 4 bliver herefter nr. 4 og 5.

7. § 126, stk. 1, ophæves og i stedet indsættes:

»Senest samtidig med udsendelsen til fordringshaverne sender kurator den i § 124 og § 125, stk. 4, nævnte information til skifteretten.

Stk. 2. Skifteretten kan til enhver tid afkræve kurator yderligere oplysninger om boets forhold, herunder yderligere oplysninger om, hvorpå boet beror. Skifteretten kan uanset fristreglerne i § 125, stk. 2 og 3, pålægge kurator at udarbejde statusoversigt eller redegørelser efter § 125, stk. 2 og 3, inden for en af skifteretten fastsat frist. Skifteretten kan desuden pålægge kurator at foretage det til fremme af boets behandling og slutning fornødne inden for en af skifteretten fastsat frist.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

8. Efter § 127 indsættes:

»§ 127 a. Skyldneren eller en fordringshaver kan forlange, at skifteretten benytter sine beføjelser efter § 126, stk. 2, og kan endvidere forlange, at skifteretten i den forbindelse fastsætter tidspunktet for afholdelse af skiftesamling efter konkurslovens § 143 eller § 150, hvis det er nødvendigt på grund af kravet i artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om behandling af sagen inden for en rimelig frist.«

9. I § 128, 1. pkt., ændres »3 måneder« til: »4 uger«.

10. I § 133, stk. 1, ændres »3 måneder« til: »4 uger«.

11. I § 134 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Hvis forholdene taler for det, kan skifteretten af hensyn til en forestående udlodning fastsætte en frist for anmeldelse af fordringer og andre krav. Beslutning herom bekendtgøres i Statstidende med mindst to ugers varsel. Fordringer og andre krav, der anmeldes efter den fastsatte frist, tages ikke i betragtning ved udlodningen.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

12. I § 143, stk. 1, ændres »på første skiftesamling eller« til: »snarest muligt«.

13. I § 150, stk. 2, ændres to steder »§ 134, stk. 2,« til: »§ 134, stk. 3«.

14. § 239, stk. 1, affattes således:

»Skifteretten fastsætter vederlag til kurator, skifterettens medhjælper og tilsyn efter en konkret bedømmelse på grundlag af en begrundet indstilling fra de pågældende. Indstillingen skal indeholde oplysninger om den tid, der er medgået til udførelsen af de enkelte opgaver, som de pågældende har varetaget, og oplysninger om, i hvilke perioder opgaverne er udført.«

15. I § 239 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Fastsættelsen af vederlaget skal ske ud fra en samlet vurdering af det udførte arbejde. Ved vurderingen skal der navnlig tages hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den ...

Stk. 2. Den hidtil gældende bestemmelse i konkurslovens § 133, stk. 1, finder fortsat anvendelse for behandlingen af konkursboer, hvor det i bestemmelsen omhandlede møde har fundet sted før lovens ikrafttræden.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

2. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (§ 110, stk. 1)

Konkurslovens § 110, stk. 1, foreslås ændret således, at det udtrykkeligt kommer til at fremgå af bestemmelsen, at kurator skal fremme boets behandling mest muligt. Det præciseres herved, at kurator skal fremme bobehandlingen uden unødigt ophold, og at boet således skal slutes så hurtigt, som det er praktisk muligt.

Formålet med ændringen er at betone, at kvaliteten af bobehandlingen ikke alene afhænger af, om boets interesser i en snævrere økonomisk betydning er blevet varetaget behørigt, men også af, hvorvidt boet efter omstændighederne er blevet afsluttet inden for en rimelig tid. Det understreges med ændringen, at det er kurator, der bærer hovedansvaret for, at bobehandlingen fremmes mest muligt, og at kurators evne til at leve op til dette ansvar er en vigtig del af en kvalitetsbetonet bobehandling.

Kurators ansvar for at gennemføre en hurtig afslutning af boet indebærer overordnet, at en person ikke bør lade sig udpege eller vælge til kurator, hvis den pågældende på forhånd er i tvivl om, hvorvidt den pågældende vil have den nødvendige tid til at gennemføre bobehandlingen i et rimeligt tempo.

På det konkrete plan indebærer kurators ansvar, at kurator må sørge for at varetage samtlige sine opgaver uden ugrundet ophold. For så vidt angår den tidlige fase af bobehandlingen, betyder dette f.eks., at kurator skal tilvejebringe det fornødne grundlag for at udarbejde materiale efter konkurslovens § 125, stk. 2, så hurtigt, som det efter omstændighederne i det konkrete bo er muligt, og herefter straks afsende materialet. Undervejs i bobehandlingen bør kurator bl.a. overveje, om kurator ved at benytte bestemmelserne i konkurslovens §§ 100, 105 og 240 eventuelt hurtigere vil kunne opnå det fornødne overblik over boets forhold, ligesom kurator bør være opmærksom på, om den information, der kan skaffes gennem disse bestemmelser, eventuelt kan bevirke, at kurator f.eks. kan undgå unødige retssager om fordringsprøvelsen. For den senere fase af behandlingen indebærer kurators ansvar bl.a., at kurator naturligvis ikke må lade behandlingen ligge stille, hvis boet reelt er modent til slutning. Kurator må i den forbindelse også overveje, om

der eventuelt er grundlag for at afgive en indstilling til skifteretten efter konkurslovens § 149 om at henskyde nærmere afgrænsede dele af boet til tiden efter boets slutning.

Der henvises i øvrigt til kapitel 8.5 ovenfor.

Til nr. 2 (§ 125, stk. 1)

Den foreslåede ændring indebærer, at skifteretten fremover sammen med fordringshaverne bliver egentlig adressat for kurators oversigt over boets aktiver og passiver. Skifteretten skal således ikke længere blot have tilsendt oversigten til orientering, jf. også den i § 1, nr. 7, foreslåede ændring af konkurslovens § 126, stk. 1. Den foreslåede ændring er et led i den retablering og skærpelse af skifterettens tilsynsrolle i forhold til bobehandlingen, som Konkursrådet foreslår. Ved at gøre skifteretten til medadressat for de oplysninger, som kurator skal fremsende om boet og bobehandlingen, jf. også de i § 1, nr. 3 og 5, foreslåede ændringer af konkurslovens § 125, stk. 2 og 3, genskabes skifterettens pligt til at følge udviklingen i bobehandlingen og føre tilsyn med, at denne fremmes behørigt. Skifteretten skal således påse, dels at tidsfristerne for fremsendelsen af disse oplysninger ikke overskrides, dels at oplysningerne i øvrigt fremsendes så hurtigt som det henset til omstændighederne i det konkrete bo er muligt, jf. også de i § 1, nr. 7, foreslåede ændringer af konkurslovens § 126 og bemærkningerne hertil. Skifteretten skal derimod ikke føre en egentlig kontrol (»løbende forvaltningsrevision«) med bobehandlingen. Efter rådets forslag vil det således fortsat være op til fordringshaverne at reagere, i det omfang de f.eks. måtte være utilfredse med den materielle del af kurators bobehandling. Fordringshaverne er derfor efter forslaget fortsat adressater – men nu altså sammen med skifteretten – for de oplysninger, som kurator skal fremsende efter konkurslovens § 125, stk. 1-3.

Der henvises i øvrigt til kapitel 7.2 ovenfor.

Til nr. 3 (§ 125, stk. 2, 1. pkt.)

Med den foreslåede ændring præciseres det, at 4 måneders fristen i konkurslovens § 125, stk. 2, 1. pkt., er en yderste frist. Som følge af de store forskelle på konkursboers beskaffenhed vil det i en række tilfælde, og navnlig i mange § 143-boer, ikke være nødvendigt at bruge 4 måneder på at udarbejde det i § 125, stk. 2, nævnte materiale, og det foreslås derfor, at det af bestemmelsen udtrykkeligt kommer til at fremgå, at materialet skal afsendes, *så snart* kurator har tilvejebragt de fornødne oplysninger og *senest* 4 måneder efter, at konkursdekretet er afsagt. Den foreslåede ændring skal således ses i sammenhæng med den foreslåede præcisering af kurators generelle forpligtelse til at fremme boets behandling mest muligt, jf. den i § 1, nr. 1, foreslåede ændring af konkurslovens § 110, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til kapitel 5.4 ovenfor.

Den foreslåede ændring indebærer endvidere, at skifteretten fremover sammen med fordringshaverne bliver egentlig adressat for det af kurator i henhold til konkurslovens § 125, stk. 2, udarbejdede materiale. Skifteretten skal således ikke længere blot have tilsendt materialet til orientering, jf. også den i § 1, nr. 7, foreslåede ændring af konkurslovens § 126, stk. 1. Denne ændring er, som anført i bemærkningerne til § 1, nr. 2, hvortil der henvises, et led i den retablering og skærpelse af skifterettens tilsynsrolle i forhold til bobehandlingen, som Konkursrådet foreslår.

Der henvises i øvrigt til kapitel 7.2 ovenfor.

Til nr. 4 (§ 125, stk. 2, 3. og 4. pkt.)

Det foreslåede nye 3. pkt. i konkurslovens § 125, stk. 2, indebærer, at kurator sammen med statusoversigten og redegørelsen efter § 125, stk. 2, 1. pkt., som dette foreslås affattet ved § 1, nr. 3, skal fremsende en redegørelse til skifteretten og til fordringshaverne for, hvilke opgaver kurator indtil videre har varetaget i forbindelse med bobehandlingen. Denne redegørelse skal tillige indeholde oplysninger om den tid, der er medgået til udførelsen af de enkelte opgaver, og oplysninger om, i hvilke perioder opgaverne er udført. Efter den foreslåede bestemmelse i 4. pkt. skal redegørelsen desuden indeholde oplysning om, hvorpå boet beror, og om muligt hvornår det forventes afsluttet.

Formålet med bestemmelsen er at tilvejebringe det fornødne grundlag for skifteretten for at udøve et effektivt tilsyn med bobehandlingens behørig fremme. Gennem den foreslåede bestemmelse i 3. pkt. og gennem de tilsvarende ændringer af kravene til indholdet af kurators redegørelser efter § 125, stk. 3, jf. den i § 1, nr. 6, foreslåede ændring, og af kravene til indholdet af kurators vederlagsindstilling efter § 239, stk. 1, jf. den i § 1, nr. 14, foreslåede ændring, tilsigtes det sikret, at skifteretten får et mere præcist grundlag for løbende at vurdere, om boet fremmes mest muligt – herunder om der er opstået – eller er på vej til at opstå – »døde« perioder i bobehandlingen, og om et anvendt timeforbrug forekommer rimeligt set i forhold til de opgaver, der er varetaget.

Kravet om, at kurator skal redegøre for den tid, der er medgået til udførelsen af de enkelte opgaver, og for i hvilke perioder opgaverne er udført, indebærer, at kurators redegørelse skal indeholde oplysninger om kurators hidtidige tidsforbrug i sagen, i store træk udspecificeret på de enkelte hovedopgaver, som kurator har udført indtil afgivelsen af redegørelsen. Det afgørende i denne forbindelse er, at skifteretten får præcis og dækkende information om forholdene i boet og om, hvordan bobehandlingen skrider frem. Kurator skal derfor alene redegøre overordnet for, hvor mange timer der er brugt og hvornår på de enkelte hovedopgaver i bobehandlingen indtil afgivelsen af redegørelserne efter § 125, stk. 2. At kurator skal redegøre for, i hvilke perioder opgaverne er udført, indebærer således ikke, at kurator f.eks. med angivelse af klokkeslæt skal oplyse,

hvornår opgaverne er udført. Det er tilstrækkeligt, at kurator oplyser de perioder, hvori de enkelte opgaver er udført (evt. datoer), og dermed hvornår de enkelte timer er brugt.

Kravet om, at kurator skal oplyse om, hvorpå boet beror, og om muligt hvornår det forventes afsluttet, vil i praksis være af størst betydning i § 143-boer og mindre boer i øvrigt. I mange tilfælde vil det i andre typer boer være klart, at boet ikke er i nærheden af at være modent til afslutning på tidspunktet for udarbejdelsen af materialet efter konkurslovens § 125, stk. 2, og kurators redegørelse efter den foreslåede bestemmelse i 4. pkt. vil i sådanne tilfælde kunne holdes helt overordnet og ganske kortfattet.

Det bemærkes, at Konkursrådets forslag i øvrigt ikke indebærer ændringer i de allerede gældende krav til den statusoversigt og redegørelse, som kurator skal udarbejde efter konkurslovens § 125, stk. 2. Disse krav såvel som de nye krav efter de foreslåede bestemmelser i 3. og 4. pkt. skal naturligvis overholdes. Lever kurators redegørelser ikke op til de foreskrevne indholdsmæssige krav, eller fremsendes redegørelserne ikke rettidigt, vil skifteretten som led i det skærpede tilsyn kunne vælge imellem flere reaktioner eller kombinationer heraf. Skifteretten vil således f.eks. kunne lade manglende overholdelse af bestemmelserne i § 125, stk. 2, få betydning for kurators vederlag. Der henvises til kapitel 7.4 ovenfor for en nærmere beskrivelse af skifterettens reaktionsmuligheder i øvrigt.

Der henvises i øvrigt i det hele til kapitel 7.3 ovenfor og til bemærkningerne til § 1, nr. 6 og 14.

Til nr. 5 (§ 125, stk. 3, 1. pkt.)

Med den foreslåede ændring bliver skifteretten fremover sammen med fordringshaverne egentlig adressat for kurators redegørelser i henhold til konkurslovens § 125, stk. 3. Skifteretten skal således ikke længere blot have tilsendt redegørelserne til orientering, jf. også den i § 1, nr. 7, foreslåede ændring af konkurslovens § 126, stk. 1. Den foreslåede ændring er som anført i bemærkningerne til § 1, nr. 2, hvortil der henvises, et led i den retablering og skærpelse af skifterettens tilsynsrolle i forhold til bobehandlingen, som Konkursrådet foreslår.

Der henvises i øvrigt til kapitel 7.2 ovenfor.

Til nr. 6 (§ 125, stk. 3, nr. 3)

Med den foreslåede bestemmelse indsættes et nyt nr. 3 i konkurslovens § 125, stk. 3, således at bestemmelsens nuværende nr. 3 og 4 herefter bliver nr. 4 og 5. Bestemmelsen i det ny nr. 3 indebærer, at kurator i halvårsredegørelser efter § 125, stk. 3, fremover skal oplyse om, hvilke opgaver kurator har varetaget siden den senest afgivne redegørelse, og endvidere oplyse om den tid, der medgået til udførelsen af de enkelte opgaver, og om i hvilke perioder opgaverne er udført. Er

der tale om en første redegørelse efter § 125, stk. 3, skal oplysningerne vedrøre tiden siden afgivelsen af redegørelse efter § 125, stk. 2, som denne bestemmelse foreslås ændret ved § 1, nr. 4.

Som anført i bemærkningerne til § 1, nr. 4, hvortil der henvises, er formålet med forslagene om nye indholdsmæssige krav til redegørelser efter konkurslovens § 125, stk. 2 og 3, og vederlagsindstillinger efter konkurslovens § 239, stk. 1, at tilvejebringe det fornødne grundlag for skifteretten for at udøve et effektivt tilsyn med bobehandlingens behørlige fremme. Det tilsigtes, som ligeledes anført, sikret, at skifteretten får et mere præcist grundlag for løbende at vurdere, om boet fremmes mest muligt – herunder om der er opstået – eller er på vej til at opstå – »døde« perioder i bobehandlingen, og om et anvendt timeforbrug forekommer rimeligt set i forhold til de opgaver, der er varetaget.

Også i forhold til redegørelser efter konkurslovens § 125, stk. 3, indebærer det foreslåede krav om, at kurator skal redegøre for den tid, der er medgået til udførelsen af de enkelte opgaver, og for, i hvilke perioder opgaverne er udført, at redegørelserne skal indeholde oplysninger om kurators hidtidige tidsforbrug i sagen, i store træk udspecificeret på de enkelte hovedopgaver, som kurator har udført indtil afgivelsen af redegørelsen. Det afgørende er, også for så vidt angår redegørelserne efter denne bestemmelse, at skifteretten får præcis og dækkende information om forholdene i boet og om, hvordan bobehandlingen skrider frem. Kurator skal derfor alene redegøre overordnet for, hvor mange timer der er brugt og hvornår på de enkelte hovedopgaver i bobehandlingen indtil afgivelsen af den enkelte redegørelse efter § 125, stk. 3. Kurator skal f.eks. efter omstændighederne redegøre for, hvor mange timer der er brugt og hvornår på at tilvejebringe det fornødne grundlag for en omstødsessag, på prøvelse af fordringer eller på undersøgelse af oplysninger, der kan give grundlag for afgivelse af en meddelelse til politiet efter konkurslovens § 110, stk. 4.

At kurator skal redegøre for, i hvilke perioder opgaverne er udført, indebærer heller ikke efter den foreslåede bestemmelse i § 125, stk. 3, nr. 3, at kurator f.eks. med angivelse af klokkeslæt skal oplyse, hvornår opgaverne er udført. Det er, som det også er tilfældet med redegørelser efter den foreslåede ændring af konkurslovens § 125, stk. 2, tilstrækkeligt, at kurator oplyser de perioder, hvori de enkelte opgaver er udført (evt. datoer), og dermed hvornår de enkelte timer er brugt.

Det bemærkes, at Konkursrådets forslag i øvrigt ikke indebærer ændringer i de allerede gældende krav til redegørelser, som kurator skal udarbejde efter konkurslovens § 125, stk. 3. Disse krav såvel som de nye krav, der følger af den foreslåede indsættelse af et nyt nr. 3 i bestemmelsen, skal naturligvis overholdes, jf. herved det, der er anført i kapitel 7.3 ovenfor. Dette indebærer i øvrigt, jf. den gældende bestemmelse i § 125, stk. 3, nr. 3, der efter forslaget bliver nr. 4, og den foreslåede nye bestemmelse i nr. 3, at kurator må redegøre for, hvis der ikke er arbejdet med boet

i en periode, og hvis der eventuelt heller ikke vil blive det i en kommende periode, og i den forbindelse angive årsagerne hertil, f.eks. at kurator afventer en domsforhandling og ikke har kunnet foretage sig andet.

Lever kurators redegørelse ikke op til de foreskrevne indholdsmæssige krav, eller fremsendes redegørelsen ikke rettidigt, vil skifteretten som led i det skærpede tilsyn kunne vælge imellem flere reaktioner eller kombinationer heraf. Skifteretten vil således f.eks. kunne lade manglende overholdelse af kravene i § 125, stk. 3, få betydning for kurators vederlag. Der henvises til kapitel 7.4 ovenfor for en nærmere beskrivelse af skifterettens reaktionsmuligheder i øvrigt.

Der henvises i øvrigt i det hele til kapitel 7.3 ovenfor og til bemærkningerne til § 1, nr. 4 og 14.

Til nr. 7 (§ 126)

Den foreslåede ændring af konkurslovens § 126 indebærer, at bestemmelsens nugældende stk. 1 ændres, og at der indsættes et nyt stk. 2. De nugældende bestemmelser i § 126, stk. 2 og 3, videreføres herefter i øvrigt uændret som stk. 3 og 4. Med ændringerne af bestemmelsen foreslås skifteretten tillagt en række konkrete beføjelser som led i det skærpede tilsyn med bobehandlingens behørig fremme, som skifteretten efter forslaget fremover skal føre.

Den foreslåede nyaffattelse af konkurslovens § 126, stk. 1, er en konsekvens af, at skifteretten efter de ændringer af konkurslovens § 125, stk. 1-3, der er foreslået ved § 1, nr. 2-5, bliver egentlig adressat for kurators udsendelser efter disse bestemmelser. Der er herefter alene behov for, at skifteretten efter bestemmelsen i § 126, stk. 1 – som hidtil – samtidig med udsendelsen til fordringshaverne modtager den information, der er nævnt i § 124 og § 125, stk. 4.

Den foreslåede nye bestemmelse i stk. 2 viderefører i 1. pkt. den nugældende bestemmelse i § 126, stk. 1, 2. pkt., om at skifteretten kan afkræve kurator yderligere oplysninger om boets forhold. Som følge af det overordnede formål med den nye bestemmelse i stk. 2, nemlig at skærpe skifterettens tilsyn med, at bobehandlingen fremmes behørigt, præciseres det imidlertid, at skifteretten kan kræve oplysningerne på et hvilket som helst tidspunkt under bobehandlingen, og at skifteretten i den forbindelse også kan afkræve kurator yderligere oplysninger om, hvorpå boet beror. Skifteretten vil f.eks. kunne benytte sig af bestemmelsen, hvis skifteretten finder, at kurators redegørelser efter konkurslovens § 125, stk. 2 og 3, ikke er fyldestgørende. Skifteretten kan ligeledes, hvis det f.eks. på et meget tidligt stadie af et § 143-bo står klart, at boet meget hurtigt vil være modent til afslutning, afkræve kurator oplysning om, hvilke sagsbehandlingsskridt kurator agter at foretage i bobehandlingen og hvornår. Skifteretten kan endvidere efter omstændighederne på et hvilket som helst tidspunkt under bobehandlingen benytte bestemmelsen til at anmode kurator om at give en tilpas konkretiseret begrundelse for, at det har været nødvendigt at bruge den oplyste tid på de enkelte opgaver.

Hvis kurators oplysninger giver anledning hertil, bør skifteretten i medfør af bestemmelsen rejse spørgsmålet over for kurator om, hvorvidt der eventuelt vil være grundlag for at henskyde en nærmere afgrænset del af boet til tiden efter boets slutning i medfør af bestemmelsen i konkurslovens § 149.

Finder skifteretten, at en redegørelse fra kurator, skriftlig eller mundtlig, ikke indeholder en rimelig forklaring på status i bobehandlingen, kan skifteretten – alt efter hvilket stadie bobehandlingen i øvrigt befinder sig på – efter den foreslåede affattelse af konkurslovens § 126, stk. 2, pålægge kurator at udarbejde henholdsvis statusoversigt og redegørelser efter konkurslovens § 125, stk. 2 og 3, inden for en af skifteretten fastsat frist. Skifteretten vil altså med andre ord kunne gribe ind, hvis det i den konkrete sag er klart unødvendigt, at kurator skal have 4 måneder efter konkurslovens § 125, stk. 2, eller 6 måneder efter § 125, stk. 3, (evt. i flere omgange) til at udarbejde henholdsvis statusoversigt og redegørelser.

Efter den foreslåede bestemmelse kan skifteretten desuden pålægge kurator at foretage det til fremme af boets behandling og slutning fornødne, ligeledes inden for en af skifteretten fastsat frist. Herved tillægges skifteretten en bred beføjelse til at udstede netop de pålæg, som skifteretten konkret måtte finde påkrævet for at sikre, at kurator fremmer bobehandlingen behørigt. Skifteretten vil således f.eks. kunne pålægge kurator at udfærdige det fornødne regnskab mv. til slutning af boet efter konkurslovens § 143, stk. 1, hvis det står klart, at boet vil skulle afsluttes efter denne bestemmelse. Er der tale om et bo, hvor der skal ske udlodning, vil skifteretten efter omstændighederne f.eks. kunne pålægge kurator at udarbejde en fortegnelse med indstilling efter konkurslovens § 130, stk. 1, således at processen med prøvelsen af fordringer og andre krav iværksættes og herefter bringes til afslutning hurtigst muligt. Er bobehandlingen mere fremskreden kan skifteretten pålægge kurator at udarbejde udkast til regnskab og udkast til endelig udlodning efter § 148. Skifteretten vil således i forbindelse med, at kurator pålægges at udarbejde regnskab mv. også kunne beramme den afsluttende skiftesamling efter konkurslovens § 143 eller § 150. Udnyttelse af denne beføjelse må i praksis – i sagens natur – forudsætte, at skifteretten forinden har hørt kurator om spørgsmålet. Skifterettens afgørelser efter den foreslåede bestemmelse vil kunne kæres til landsretten efter den almindelige regel i konkurslovens § 248, stk. 2.

Hvis skifteretten ved at anvende sine tilsynsbeføjelser efter den foreslåede affattelse af konkurslovens § 126, stk. 1 og 2, kan konstatere, at kurator ikke lever op til sine forpligtelser til at fremme bobehandlingen mest muligt eller til rettidigt at afgive præcise og dækkende redegørelser mv., har skifteretten en række reaktionsmuligheder ud over de ovennævnte muligheder for at pålægge kurator at foretage et eller flere sagsbehandlingsskridt eller slutte boet inden for en given frist, jf. nærmere herom i kapitel 7.4 ovenfor.

Der henvises i øvrigt i det hele til kapitel 7.4 ovenfor.

Til nr. 8 (§ 127 a)

Den foreslåede bestemmelse i § 127 a om skyldnerens og fordringshavernes adgang til at forlange, at skifteretten benytter sine beføjelser efter konkurslovens § 126, stk. 2, (som denne foreslås ændret ved § 1, nr. 7) og til endvidere at forlange, at skifteretten i den forbindelse fastsætter tidspunktet for afholdelse af skiftesamling efter konkurslovens § 143 eller § 150, modsvarer bestemmelsen i retsplejelovens § 152 a, der er indført ved lov nr. 538 af 8. juni 2006, hvorefter parterne kan forlange, at retten fastsætter tidspunktet for hovedforhandlingen, hvis det er nødvendigt på grund af kravet i artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om behandling af sagen inden for en rimelig frist.

Den foreslåede bestemmelse tjener samme formål som den nye bestemmelse i retsplejelovens § 152 a, nemlig at præcisere skyldnerens og fordringshavernes reaktionsmulighed i tilfælde af krænkelse eller risiko for krænkelse af retten til rettergang inden for en rimelig frist efter artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Med bestemmelsen tydeliggøres det således, at både skyldneren og fordringshaverne råder over et effektivt retsmiddel, jf. artikel 13 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, i form af en adgang til at forlange, at skifteretten benytter sine tilsynsbeføjelser – eventuelt til at fastsætte tidspunktet for den afsluttende skiftesamling – hvis dette er nødvendigt for at undgå en krænkelse af retten til rettergang inden for en rimelig frist eller for at bringe en allerede indtrådt krænkelse til ophør.

Den foreslåede bestemmelse indebærer alene, at skifteretten har pligt til at fastsætte tidspunktet for den afsluttende skiftesamling, hvis dette er nødvendigt for at undgå en krænkelse af retten til rettergang inden for en rimelig frist eller for at bringe en allerede indtrådt krænkelse til ophør, og hvis det i øvrigt kan lade sig gøre. Bestemmelsen betyder således ikke, at skifteretten i visse tilfælde vil kunne være tvunget til at beramme den afsluttende skiftesamling, hvis det – trods en allerede lang sagsbehandlingstid – står klart, at boet endnu ikke er modent til afslutning. Er boet ikke modent til afslutning, vil årsagerne hertil typisk også betyde, at der heller ikke på dette tidspunkt vil være tale om nogen indtrådt eller umiddelbart forestående krænkelse af artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Dette gælder så meget desto mere som følge af, at skifteretten gennem den foreslåede skærpelse af skifterettens tilsynsrolle vil have en forpligtelse til at påse, at der ikke undervejs i bobehandlingen opstår spørgsmål i forhold til konventionens artikel 6. Opstår et sådant spørgsmål alligevel, må skifteretten, hvis boet ikke kan sluttes, i stedet bruge sine beføjelser efter den i § 1, nr. 7, foreslåede bestemmelse i konkurslovens § 126, stk. 2, til at udstede et konkret pålæg til kurator, der kan forhindre en krænkelse af artikel 6 i at opstå eller medvirke til at fremskynde, at en allerede indtrådt krænkelse bringes til ophør. Skifteretten har endvidere den mulighed at udnytte bestemmelsen i konkurslovens § 149 til at henskyde

nærmere afgrænsede dele af boet til tiden efter boets afslutning. Skifteretten må i givet fald opfordre kurator til at fremkomme med den fornødne indstilling.

Skifterettens afgørelse i anledning af anmodninger i medfør af den foreslåede bestemmelse vil kunne kæres til landsretten efter den almindelige regel i konkurslovens § 248, stk. 2.

Bestemmelsen må som følge af de i øvrigt foreslåede ændringer af konkursloven – herunder særligt præciseringen af kurators ansvar for at fremme bobehandlingen mest muligt og skærpelsen af skifterettens tilsynsrolle i tilknytning hertil – forventes ikke at få nogen særlig betydning i praksis. Hvis den situation imidlertid skulle opstå, at både kurator og skifteret i et konkret tilfælde ikke har levet op til deres respektive ansvar, vil bestemmelsen altså tydeliggøre, at såvel skyldneren som fordringshaverne råder over et effektivt retsmiddel.

Der henvises i øvrigt til kapitel 9.2 ovenfor.

Til nr. 9 (§ 128, 1. pkt.)

Med den foreslåede ændring nedsættes fristen i konkurslovens § 128, 1. pkt., for anmeldelse af fordringer eller andet krav mod skyldneren fra 3 måneder til 4 uger. Formålet med denne afkorting af fristen er at tilskynde fordringshaverne til hurtigere at foretage deres anmeldelser og dermed skabe et grundlag for, at kurator – i hvert fald i visse boer – alt andet lige hurtigere vil være i stand til at foretage en vurdering af boets forhold.

Den foreslåede afkorting af fristen skal ses i lyset af, at der ikke under nutidens forhold findes at være behov for en anmeldelsesfrist, der er så lang som 3 måneder. Efter gældende ret er proklamaet efter konkurslovens § 128 ikke præklusivt. Konkursrådet forslag om en afkorting af fristen indebærer ingen ændring af dette forhold, og fordringer og andre krav, der anmeldes efter udløbet af den foreslåede 4 ugers frist må prøves på et senere møde, jf. konkurslovens § 134, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til kapitel 5.5 ovenfor.

Til nr. 10 (§ 133, stk. 1)

Med den foreslåede ændring nedsættes fristen for sagsanlæg for den, der ikke kan anerkende kurators indstilling efter konkurslovens § 130, fra 3 måneder til 4 uger. Denne afkorting af fristen er begrundet i, at der ikke findes at være behov for en frist, der er så lang som 3 måneder. Den, der ikke kan anerkende kurators indstilling, vil i praksis have gjort sig dette klart allerede på tidspunktet for afholdelsen af mødet til prøvelsen af fordringer og andre krav efter konkurslovens § 131, ligesom den pågældende dermed også på dette tidspunkt vil have gjort sig klart, *hvorfor* indstillingen efter den pågældendes opfattelse ikke kan anerkendes. Hertil kommer, at

sagsanlæg efter bestemmelsen i § 133 typisk vil forekomme i noget større sager, og der vil da oftest være tale om sagsanlæg fra større kreditorer, der vil have det fornødne overblik over deres krav og eventuelt hurtigt vil kunne antage advokatbistand.

Der henvises i øvrigt til kapitel 5.7 ovenfor.

Til nr. 11 (§ 134)

Forslaget til en ny bestemmelse i konkurslovens § 134, stk. 2, indebærer, at skifteretten på baggrund af en anmodning fra kurator kan fastsætte en frist for anmeldelse af fordringer og andre krav, hvis forholdene taler for det, og hvis anmodningen er sagligt begrundet i hensynet til en forestående udlodning.

Den foreslåede bestemmelse skal supplere den nugældende bestemmelse i konkurslovens § 134, stk. 2., 2. pkt., der efter den foreslåede ændring bliver § 134, stk. 3, 2. pkt., men som Konkursrådet i øvrigt foreslår opretholdt uændret af hensyn til behovet for fortsat at kunne skærme den endelige afslutning af bobehandlingen mod sidste øjeblikks anmeldelser, der kan indebære, at kurators arbejde for en del må gøres om. Den nye bestemmelse i stk. 2 skal således sikre, at der af hensyn til en forestående acontoudlodning vil kunne fastsættes en frist for anmeldelser af fordringer eller andre krav på et tidligere tidspunkt i bobehandlingen end det tidspunkt, hvor behandlingen er så langt fremme, at udkast til endeligt regnskab kan udarbejdes (dvs. på et tidligere tidspunkt end det tidspunkt, hvor en frist efter den nugældende bestemmelse i § 134, stk. 2, 2. pkt., vil kunne fastsættes).

Betingelserne for at fastsætte en frist efter den foreslåede bestemmelse er, at forholdene taler for det, og at der er et sagligt behov i form af et velbegrundet ønske fra kurators side om at kunne foretage acontoudlodning. Ved vurderingen af, om disse betingelser er opfyldt, må der lægges vægt på, om forholdene i boet er tilpas afklarede. En grundlæggende forudsætning i den forbindelse er, at bobehandlingen er så langt fremskreden, at der er tilvejebragt det fornødne overblik over boets aktiver og passiver, og at der i øvrigt ikke efter det foreliggende er særlig anledning til at forvente, at yderligere fordringer eller krav vil blive anmeldt over for boet. En forventning om, at yderligere anmeldelser ikke vil blive foretaget, vil i sagens natur kunne blive gradvis styrket og dermed fremstå som berettiget, jo længere tid bobehandlingen har stået på. En anmodning fra kurator om, at skifteretten fastsætter en frist efter bestemmelsen, bør i øvrigt ikke imødekommes, hvis acontoudlodningen vil være bagatelagtig, eller hvis bobehandlingen i stedet vil kunne afsluttes inden for en rimelig tid. Fastsættes en frist, uden at betingelserne herfor har været opfyldt, vil fristen ikke have retsvirkninger over for den, der har anmeldt en fordring eller et krav efter fristens udløb. Der henvises til bemærkningerne herom i kapitel 9.1. ovenfor.

Det foreslås, at et proklama efter bestemmelsen *ikke* skal være præklusivt. Retsvirkningen af en overskridelse af en frist, der fastsættes i medfør af bestemmelsen, er alene den, at den for sent anmeldte fordring eller det for sent anmeldte krav ikke tages i betragtning i forbindelse med den acontoudlodning, der foretages efter fristens udløb. Dette betyder nærmere, at den pågældende fordringshaver må afvente at få udbetalt en eventuel dividende, der efter omstændighederne i øvrigt vil kunne være mindre, end hvis den pågældende havde foretaget anmeldelsen i tide, og fordringen dermed var blevet taget i betragtning i forbindelse med acontoudlodningen. Dividenden vil således først kunne udbetales enten i forbindelse med, at der – hvad der i praksis formentlig kun vil forekomme sjældent – tilføres boet yderligere midler, der gør en ny acontoudlodning aktuel, eller i forbindelse med slutningen af boet. Det forudsættes, at skifteretten i den bekendtgørelse af proklamaet, der efter 2. pkt. i den foreslåede bestemmelse skal ske med mindst to ugers varsel, oplyser om, at for sent anmeldte fordringer og krav ikke vil blive taget i betragtning før i forbindelse med boets slutning eller i forbindelse med en eventuel ny acontoudlodning. Det bemærkes i den forbindelse, at et varsel på mindst to uger findes passende i lyset af de konsekvenser, som en for sen anmeldelse kan få for den, der mener at have en fordring eller et andet krav mod skyldneren. Varslet kommer herved til at svare til varslet efter den nugældende bestemmelse i konkurslovens § 134, stk. 2, 3. pkt., der bliver § 134, stk. 3, 3. pkt., og som Konkursrådet af samme grund ikke foreslår nogen ændring af.

Med den foreslåede bestemmelse åbnes der således for, at kurator, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt, vil kunne opnå en praktisk hjælp i form af en sikkerhed for, at fordringer og krav, der anmeldes efter en foretagen acontoudlodning, ikke får nogen betydning for den allerede foretagne udlodning, således at sene anmeldelser heller ikke kan medføre, at kurator skal bruge tid på – eventuelt forgæves – at søge de allerede foretagne acontoudlodninger delvis tilbagebetalt.

Den foreslåede bestemmelse er endvidere begrundet i, at bestemmelsen efter omstændighederne også vil kunne medvirke til i det enkelte tilfælde at skabe grundlag for, at en kendelse om gælds-sanering vil kunne træffes efter bestemmelsen i konkurslovens § 232, stk. 2. Hvis skifteretten vurderer, at betingelserne for at udstede proklama efter den foreslåede bestemmelse, er opfyldt, og fristen i proklamaet udløber, uden at yderligere fordringer eller krav anmeldes, vil dette således alt andet lige tale for, at forholdene i boet herefter kan betegnes som så afklarede, at skifteretten vil kunne afsige kendelse efter konkurslovens § 232, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til kapitel 9.1 ovenfor.

Til nr. 12 (§ 143, stk. 1)

Den foreslåede ændring er til dels af redaktionel karakter. Ændringen er en konsekvens af 1996-ændringen af konkursloven, hvorved den dagældende bestemmelse i § 108 om den obligatoriske »første skiftesamling« til valg af kurator og eventuelt kreditorudvalg blev ophævet. Denne første

skiftesamling skulle efter den dagældende § 108 afholdes senest 3 uger efter bekendtgørelsen om konkurs. Udtrykket »første skiftesamling« udgik imidlertid ikke af § 143, stk. 1, i forbindelse med 1996-ændringen. Det er dog fortsat forudsat med bestemmelsen i § 143, at boer, hvor det står klart, at der ikke er midler ud over, hvad der medgår til dækning af omkostningerne ved bobehandlingen, normalt kan og skal slutes særligt hurtigt. For at præcisere dette og for at fjerne det nu misvisende udtryk »første skiftesamling« fra bestemmelsens ordlyd, foreslås § 143, stk. 1, ændret således, at boer, der er omfattet af bestemmelsen, skal slutes »snarest muligt« på en særlig dertil indvarslet skiftesamling. Hvornår denne skiftesamling vil kunne afholdes, vil som i dag afhænge af en konkret vurdering af forholdene i det enkelte bo. Der vil ved denne vurdering skulle tages højde for, at selv boer, hvori der umiddelbart ikke er midler til dækning af omkostningerne ved bobehandlingen, kan kræve en noget længerevarende behandling. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis der er grundlag for at søge dispositioner omstødt, eller hvis der er tale om, at boet indeholder mange aktiver, der skal realiseres, men hvor disse er fuldt ud eller overbehæftede, således at det nettoprovenu, der fremkommer, ikke udgør mere end det, der medgår til dækning af boomkostningerne. Gør sådanne forhold sig imidlertid ikke gældende i et konkret bo, må boet omvendt slutes i løbet af ganske få uger eller eventuelt måneder, hvis der er tale om et mere omfattende bo. Skifteretten må som led i sit tilsyn påse, at dette sker, jf. den ved § 1, nr. 7, foreslåede ændring af konkurslovens § 126.

Til nr. 13 (§ 150, stk. 2)

Ændringen er redaktionel. Der er tale om en konsekvensændring som følge af den ved § 1, nr. 11, foreslåede ændring af konkurslovens § 134.

Til nr. 14 og 15 (§ 239)

Det overordnede formål med de foreslåede ændringer af konkurslovens § 239 er at få justeret rammerne for vederlagsfastsættelsen, således at det sikres, at også principperne for vederlagsfastsættelsen medvirker til, at en hurtig og effektiv bobehandling af høj kvalitet i videst muligt omfang fremmes. Ændringerne tilsigter således på den ene side at give kurator et incitament til at udføre en sådan bobehandling, og på den anden side at fjerne eller dog minimere mulige incitamenter til ikke at gøre det.

Med den foreslåede ændring af konkurslovens § 239, stk. 1, videreføres bestemmelsen i stk. 1, 1. pkt., uændret, således at skifteretten fortsat skal fastsætte vederlag efter en konkret bedømmelse på grundlag af en begrundet indstilling. Det foreslås imidlertid som noget nyt i stk. 1, 2. pkt., at indstillingen fremover skal indeholde oplysninger om den tid, der er medgået til udførelsen af de enkelte opgaver, som de pågældende har varetaget, og oplysninger om, i hvilke perioder opgaverne er udført. Dette forslag skal ses i sammenhæng med de i § 1, nr. 4 og 6, foreslåede ændringer af konkurslovens § 125, stk. 2 og 3. Som anført i bemærkningerne til disse ændringer, hvortil der henvises, er formålet med forslagene om, at kurator skal oplyse nærmere om tidsforbrug mv.,

for så vidt angår hovedopgaverne i bobehandlingen, at få tilvejebragt det fornødne grundlag for skifteretten for at udøve et effektivt tilsyn med bobehandlingens behørig fremme. Det tilsigtes, som ligeledes anført, sikret, at skifteretten får et mere præcist grundlag for løbende at vurdere, om boet fremmes mest muligt – herunder om der er opstået – eller er på vej til at opstå – »døde« perioder i bobehandlingen, og om et anvendt timeforbrug forekommer rimeligt set i forhold til de opgaver, der er varetaget.

Formålet med, at kurator også i sin vederlagsindstilling skal give oplysninger om tidsforbrug mv. er, at skifteretten herefter kan se, hvordan den sidste del af bobehandlingen er forløbet, herunder hvor meget tid der er brugt på hvilke opgaver og hvornår i forhold til den seneste redegørelse fra kurator i henhold til konkurslovens § 125, stk. 2 eller 3. For så vidt angår den tidligere del af bobehandlingen, skal vederlagsindstillingen gengive oplysningerne fra tidligere afgivne redegørelser efter § 125, stk. 2 og 3. Det er således ikke tilstrækkeligt i vederlagsindstillingen blot at henvise til disse redegørelser. Dette følger af den foreslåede ordlyd af § 239, stk. 1, 2. pkt., der indebærer, at indstillingen skal indeholde oplysninger for så vidt angår (samtlige) de opgaver, som indstillingen vedrører.

Ved at stille disse krav til indholdet af vederlagsindstillingerne sikres, at skifteretten ved afslutningen af bobehandlingen har et mere præcist grundlag for at foretage en samlet vurdering af, om boet er blevet behørigt fremmet og om det samlede timeforbrug forekommer rimeligt set i forhold til de opgaver, der er varetaget. Skifteretten får herunder et samlet grundlag for at vurdere ikke blot arbejdets omfang, men også dets intensitet, hvilket er af betydning for vederlagsfastsættelsen.

Det timeforbrug, der skal oplyses i vederlagsindstillingen, er det antal timer, der er medgået til udførelsen af de egentlige, centrale opgaver i selve bobehandlingen. Det er i den forbindelse i sig selv uden interesse, om kurator eventuelt har delegeret en eller flere af disse opgaver til en eller flere af sine ansatte. En sådan delegation sker på kurators eget ansvar, og det afgørende for vederlagsfastsættelsen er alene den samlede vurdering af kvaliteten af det arbejde, som kurator har udført (eller har ladet udføre) i forbindelse med bobehandlingen. Oplysninger om den tid, der f.eks. er medgået til varetagelsen af sædvanlige advokatsekretærfunktioner i forbindelse med bobehandlingen, er uden relevans for vederlagsfastsættelsen og skal derfor ikke medtages i vederlagsindstillingen.

Konkursrådets forslag indebærer i øvrigt ingen ændringer i de nugældende indholdsmæssige krav til vederlagsindstillingerne. Om disse krav henvises til omtalen af betænkning 1086/1986 i kapitel 3.3 ovenfor. Det bemærkes særligt, at disse krav indebærer, at der i en vederlagsindstilling må gives en tilpas konkretiseret begrundelse for vederlagets størrelse, således at skifteretten har et grundlag for at foretage den konkrete bedømmelse, som vederlagsfastsættelsen er baseret

på. Vederlagsindstillingen bør være præcis og dækkende, men også relativt kortfattet. Det vil således være tilstrækkeligt, at der i hovedtræk – ud over arbejdets omfang i form af timeoplysningerne – redegøres for, hvilke konkrete forhold ved boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat skifteretten efter kurators opfattelse bør tillægge betydning i opad- såvel som nedadgående retning ved fastsættelsen af vederlagets størrelse.

Der henvises i øvrigt til kapitel 7.5.

Forslaget til et nyt stk. 2 i § 239 tilsigter i forhold til den gældende bestemmelse i § 239, stk. 1, 2. pkt., at betone yderligere, at fastsættelsen af vederlaget skal ske ud fra en samlet vurdering af det udførte arbejde. Vurderingen skal for så vidt foretages som oprindeligt forudsat i betænkning nr. 1086/1986, og Konkursrådet foreslår ingen ændringer i de kriterier, der efter § 239 skal indgå i vurderingen, jf. herom i det hele omtalen af betænkning nr. 1086/1986 i kapitel 3.3 ovenfor. Den foreslåede ændring indebærer imidlertid, at vurderingen skal omfatte arbejdets kvalitet i bredere forstand. Sammenholdt med den ændring af konkurslovens § 110, stk. 1, der foreslås i § 1, nr. 1, betyder dette, at det efter omstændighederne også kan få betydning for vederlaget, hvis kurator på et eller flere punkter ikke har varetaget sine pligter efter § 110 på fuldt tilfredsstillende måde, f.eks. ved (klart) ikke at have fremmet boet uden unødigt ophold. Om kurators ansvar efter den foreslåede ændring af § 110, stk. 1, henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 1, og kapitel 8.5 ovenfor. Om kriterierne i § 239 og vurderingen heraf i forbindelse med vederlagsfastsættelsen henvises til kapitel 3.3.

Med de foreslåede ændringer af § 110, stk. 1, og § 239 vil skifteretten eksempelvis også kunne tillægge det betydning i vurderingen af kvaliteten af kurators bobehandling, hvis skifteretten f.eks. gentagne gange har måttet rykke kurator for redegørelser efter konkurslovens § 125, stk. 3. Skifteretten vil kunne anføre sådanne forhold som et selvstændigt moment eller som et moment blandt flere til støtte for, at kurators vederlag skal være mindre, end det ville have været, hvis boet var blevet behørigt fremmet og redegørelser i øvrigt rettidigt indsendt. Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke i sig selv er tilstrækkeligt, at formalia for så vidt er overholdt af kurator, hvis det alligevel efter en samlet bedømmelse må konstateres, at kurator ikke har fremmet boet behørigt.

De foreslåede ændringer af konkurslovens § 110, stk. 1, og § 239 indebærer imidlertid ikke blot, at skifteretten vil kunne foretage nedsættelser af vederlaget, hvis boet ikke fremmes behørigt, men også at skifteretten omvendt vil kunne tillægge det positiv virkning ved vederlagsfastsættelsen, hvis kurator har udført en særlig hurtig og effektiv bobehandling af høj kvalitet. Skifteretten vil således, hvis bobehandlingen – herunder dennes hurtighed og effektivitet – er af en højere kvalitet, end det ud fra boets beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt kunne forventes, kunne

tiltræde en vederlagsindstilling fra kurator, hvor vederlaget ligger noget højere eller efter omstændighederne meget højere end det, skifteretten ellers ville acceptere.

Det er ikke hensigten, at det forhold, at kurator i vederlagsindstillingen skal give oplysning om det anvendte timeforbrug, skal føre til en ændret vægtning af de vederlagsparametre, som § 239 nævner. Bestemmelsen nævner ikke, hvilken indbyrdes vægtning disse parametre skal indgå med ved den enkelte vederlagsfastsættelse, men lader dette være op til skifterettens skøn i det konkrete bo, under hensyntagen til de særlige omstændigheder, hvorunder den gennemførte bobehandling er foregået, og den foreslåede ændring af § 239 medfører ingen ændringer i denne retstilstand.

Det timeforbrug, der skal oplyses i vederlagsindstillingen, er som ovenfor anført det antal timer, der er medgået til udførelsen af de egentlige, centrale opgaver i selve bobehandlingen. Det er i den forbindelse, som også anført ovenfor, i sig selv uden interesse, om kurator eventuelt har delegeret en eller flere af disse opgaver til en eller flere af sine ansatte. En sådan delegation sker som sagt på kurators eget ansvar, og det afgørende for vederlagsfastsættelsen er alene den samlede vurdering af kvaliteten af det arbejde, som kurator har udført (eller har ladet udføre) i forbindelse med bobehandlingen. Det er således i sig selv uden betydning for vederlagets størrelse, om kurator har delegeret opgaver til en advokatfuldmægtig eller advokatsekretær eller ej. Da det er den samlede vurdering af kvaliteten af det udførte arbejde, der er afgørende, kan kurator ikke opnå et højere vederlag alene ved at undlade at delegere og i stedet udføre samtlige opgaver selv, og omvendt kan kurators vederlag ikke nedsættes, blot fordi kurator har valgt at delegere f.eks. udfærdigelsen af boregnskabet til en advokatsekretær.

Der henvises i øvrigt til kapitel 8.5 ovenfor.

I tilknytning til de foreslåede ændringer af konkurslovens § 239 tilføjes, at der i forbindelse med vederlagsfastsættelsen gør sig tilsvarende hensyn gældende, uanset om der er tale om vederlæggelse af kurator, skifterettens medhjælper eller tilsyn. Derfor gælder bestemmelsen i § 239 i dag også generelt for vederlagsfastsættelsen i forhold til samtlige af de i bestemmelsen nævnte aktører. Der foreslås ingen ændring i dette princip. Vederlagsfastsættelsen skal dermed ske på samme måde i henhold til den foreslåede ændring af § 239, uanset hvilken aktør der er tale om, hvilket også indebærer, at skifterettens medhjælper eller et tilsyn ligeledes i vederlagsindstillingerne må redegøre for tidsforbrug mv.

Til § 2

Efter Konkursrådets opfattelse bør der vælges en ikrafttrædelsesdato, der ligger inden for et par måneder efter lovens kundgørelse. Konkursrådet lægger herved vægt på, at det på den ene side må sikres, at de foreslåede ændringer hurtigst muligt får virkning for behandlingen af konkurs-

boer, men Konkursrådet er i den forbindelse også opmærksom på, at det ved fastsættelsen af ikrafttrædelsestidspunktet på den anden side må tages i betragtning, at navnlig kuratorerne og skifteretterne bør have en vis rimelig tid til at indrette sig på de nye regler.

Konkursrådet finder, at de foreslåede ændringer også bør finde anvendelse på den fortsatte behandling af konkursboer, hvor konkursdekretet er afsagt inden lovens ikrafttræden. Dette betyder navnlig, at den foreslåede betoning af kurators ansvar for at fremme bobehandlingen mest muligt og skifterettens nye skærpede tilsynsrolle i forhold til at påse, at kurator lever op til dette ansvar, også får virkning for den resterende del af en bobehandling, der er påbegyndt inden lovens ikrafttræden. At de foreslåede ændringer finder anvendelse, også for så vidt angår behandlingen af konkursboer, hvor konkursdekretet er afsagt inden lovens ikrafttræden, betyder endvidere, at materiale, der udarbejdes efter konkurslovens § 125, stk. 1-3, skal sendes til skifteretten i overensstemmelse med de foreslåede ændringer, hvis materialet udsendes, efter at loven er trådt i kraft. Redegørelser efter konkurslovens § 125, stk. 2 og 3, og vederlagsindstillinger efter konkurslovens § 239, stk. 1, der afsendes efter lovens ikrafttræden, skal ligeledes leve op til de indholdsmæssige krav, som de foreslåede ændringer af disse bestemmelser indebærer. Konkursrådet er dog opmærksom på, at det i en overgangsperiode muligvis vil kunne være vanskeligt for kurator fuldt ud at leve op til de nye krav i disse bestemmelser om at redegøre for tidsforbrug mv. i forhold til opgaver, der er udført inden lovens ikrafttræden. Skifteretten må derfor i denne overgangsperiode efter omstændighederne se igennem fingre med, at enkelte redegørelser og vederlagsindstillinger på dette punkt ikke fuldt ud lever op til de nye krav.

For så vidt angår den afkortning af fristen i konkurslovens § 128, 1. pkt., der er foreslået i § 1, nr. 9, bemærkes, at denne frist regnes fra bekendtgørelsen om konkurs, jf. konkurslovens § 109, og skal oplyses i denne bekendtgørelse. Den foreslåede afkortning af fristen vil derfor alene have virkning i konkursboer, hvor bekendtgørelsen om konkurs endnu ikke har fundet sted på tidspunktet for lovens ikrafttræden.

Med den foreslåede bestemmelse i stk. 2 præciseres det, at den foreslåede afkortning af fristen i konkurslovens § 133, stk. 1, der er foreslået i § 1, nr. 10, ikke har virkning over for den, der ønsker at anlægge sag ved skifteretten, fordi vedkommende ikke kan anerkende kurators indstilling, hvis det møde, hvori indstillingen forelå, er afholdt før lovens ikrafttræden. I så fald står 3 måneders fristen for sagsanlæg efter den hidtil gældende bestemmelse i § 133, stk. 1, ved magt.

Til § 3

Den foreslåede bestemmelse vedrører lovens territoriale gyldighed.

Bilag 1

Oversigt over Konkursrådets undersøgelse af forholdet mellem vederlag og aktivmasse i en række konkursboer

Sø- og Handelsretten	Retten i Odense	Retten i Århus
Vederlag: 13.500 kr. Aktivmasse: 11.489,44 kr. Andel af aktivmasse: 117 %	Vederlag: 8.000 kr. Aktivmasse: 2.295,29 kr. Andel af aktivmasse: - %	Vederlag: 8.109 kr. Aktivmasse: 12.209,28 kr. Andel af aktivmasse: 66 %
Vederlag: 16.000 kr. Aktivmasse: 54,90 kr. Andel af aktivmasse: -	Vederlag: 10.000 kr. Aktivmasse: 13.090,19 kr. Andel af aktivmasse: 76 %	Vederlag: 16.136,29 kr. Aktivmasse: 4.628,50 kr. Andel af aktivmasse: -
Vederlag: 18.731,75 kr. Aktivmasse: 860 kr. Andel af aktivmasse: -	Vederlag: 11.250 kr. Aktivmasse: 26.099,43 kr. Andel af aktivmasse: 43 %	Vederlag: 18.800 kr. ¹⁾ Aktivmasse: 159.007,86 kr. Andel af aktivmasse: 12 %
Vederlag: 22.910,10 kr. Aktivmasse: 1.707,91 kr. Andel af aktivmasse: -	Vederlag: 20.000 kr. Aktivmasse: 5.765,17 kr. Andel af aktivmasse: -	Vederlag: 18.200 kr. Aktivmasse: 40.361,80 kr. Andel af aktivmasse: 45 %
Vederlag: 23.625 kr. Aktivmasse: 28.424,50 kr. Andel af aktivmasse: 83 %	Vederlag: 20.000 kr. Aktivmasse: 25.716,61 kr. Andel af aktivmasse: 78 %	Vederlag: 25.000 kr. Aktivmasse: 15,60 kr. Andel af aktivmasse: -
Vederlag: 24.890 kr. Aktivmasse: 0 kr. Andel af aktivmasse: -	Vederlag: 20.000 kr. Aktivmasse: 132.640 kr. Andel af aktivmasse: 15 %	Vederlag: 29.000 kr. Aktivmasse: 21.290,75 kr. Andel af aktivmasse: 136 %
Vederlag: 38.000 kr. Aktivmasse: 124.642,13 kr. Andel af aktivmasse: 30 %	Vederlag: 30.000 kr. Aktivmasse: 115.279,23 kr. Andel af aktivmasse: 26 %	Vederlag: 33.750 kr. Aktivmasse: 92.039,51 kr. Andel af aktivmasse: 37 %

<p>Vederlag: 41.175 kr. Aktivmasse: 100.211,82 kr. Andel af aktivmasse: 41 %</p> <p>Vederlag: 44.000 kr. Aktivmasse: 85.000 kr. Andel af aktivmasse: 52 %</p> <p>Vederlag: 50.000 kr.³⁾ Aktivmasse: 1.234.327,15 kr. Andel af aktivmasse: 4 %</p>	<p>Vederlag: 33.000 kr. Aktivmasse: 55.909,51 kr. Andel af aktivmasse: 59 %</p> <p>Vederlag: 40.533,76 kr. Aktivmasse: 63.405,11 kr. Andel af aktivmasse: 64 %</p> <p>Vederlag: 45.000 kr. Aktivmasse: 358.843,76 kr. Andel af aktivmasse: 13 %</p>	<p>Vederlag: 37.830,44 kr. Aktivmasse: 41.994,69 kr. Andel af aktivmasse: 90 %</p> <p>Vederlag: 42.500 kr.²⁾ Aktivmasse: 3.100 kr. Andel af aktivmasse: -</p> <p>Vederlag: 50.000 kr. Aktivmasse: 37.960 kr. Andel af aktivmasse: 132 %</p>
<p>Vederlag: 54.563,01 kr. Aktivmasse: 58.597,31 kr. Andel af aktivmasse: 93 %</p> <p>Vederlag: 55.000 kr. Aktivmasse: 126.415,49 kr. Andel af aktivmasse: 44 %</p> <p>Vederlag: 67.000 kr.⁴⁾ Aktivmasse: 150.321,44 kr. Andel af aktivmasse: 45 %</p> <p>Vederlag: 80.000 kr. Aktivmasse: 338.202,84 kr. Andel af aktivmasse: 24 %</p> <p>Vederlag: 90.000 kr. Aktivmasse: 440.058,80 kr. Andel af aktivmasse: 20 %</p>	<p>Vederlag: 50.000 kr. Aktivmasse: 72.463,71 kr. Andel af aktivmasse: 69 %</p> <p>Vederlag: 73.750 kr. Aktivmasse: 55.989,12 kr. Andel af aktivmasse: 132 %</p> <p>Vederlag: 90.000 kr. Aktivmasse: 204.640,34 kr. Andel af aktivmasse: 44 %</p> <p>Vederlag: 100.000 kr. Aktivmasse: 101.378,40 kr. Andel af aktivmasse: 99 %</p> <p>Vederlag: 100.000 kr. Aktivmasse: 243.819 kr. Andel af aktivmasse: 41 %</p>	<p>Vederlag: 65.000 kr. Aktivmasse: 169.504,19 kr. Andel af aktivmasse: 38 %</p> <p>Vederlag: 70.000 kr. Aktivmasse: 173.459,28 kr. Andel af aktivmasse: 40 %</p> <p>Vederlag: 87.000 kr. Aktivmasse: 840.053 kr. Andel af aktivmasse: 10 %</p> <p>Vederlag: 95.000 kr. Aktivmasse: 53.933 kr. Andel af aktivmasse: 176 %</p> <p>Vederlag: 100.000 kr. Aktivmasse: 150.865,38 kr. Andel af aktivmasse: 66 %</p>
<p>Vederlag: 125.000 kr.</p>	<p>Vederlag: 100.000 kr.</p>	<p>Vederlag: 106.652,10 kr.</p>

Aktivmasse: 368.267,80 kr. Andel af aktivmasse: 34 %	Aktivmasse: 1.129.179,97 kr. Andel af aktivmasse: 9 %	Aktivmasse: 326.773, 20 kr. Andel af aktivmasse: 33 %
Vederlag: 130.000 kr. Aktivmasse: 596.708,98 Andel af aktivmasse: 22 %	Vederlag: 100.000 kr. Aktivmasse: 1.030.644,35 kr. Andel af aktivmasse: 10 %	Vederlag: 111.000 kr. Aktivmasse: 38.628,33 kr. Andel af aktivmasse: 287 %
Vederlag: 151.000 kr. Aktivmasse: 191.238,88 kr. Andel af aktivmasse: 79 %	Vederlag: 106.250 kr. Aktivmasse: 706.346,61 kr. Andel af aktivmasse: 15 %	Vederlag: 120.000 kr. Aktivmasse: 210.694,03 kr. Andel af aktivmasse: 57 %
Vederlag: 175.000 kr. Aktivmasse: 1.090.213,30 kr. Andel af aktivmasse: 16 %	Vederlag: 131.500 kr. Aktivmasse: 440.181,44 kr. Andel af aktivmasse: 30 %	Vederlag: 182.000 kr. Aktivmasse: 343.618,35 kr. Andel af aktivmasse: 53 %
Vederlag: 197.000 kr. Aktivmasse: 127.879,77 kr. Andel af aktivmasse: 154 %	Vederlag: 156.000 kr. Aktivmasse: 415.376 kr. Andel af aktivmasse: 38 %	

¹⁾ Kurator har formentlig herudover fået præstationsvederlag for en retssag, men dette kan ikke ses direkte af det foreliggende materiale.

²⁾ Retsbog indeholder modstridende oplysninger, regnskab med disse beløb godkendt – men det angives samtidig, at vederlaget fastsættes til »34.000 kr. med tillæg af moms«.

³⁾ Vederlagsindstillingen indeholder en indstilling om et honorar på 120.000 kr. ekskl. moms for varetagelse af hvervet som tilsyn under betalingsstandsningen. Fra betalingsstandsningen indføres 1.156.338,03 kr. i boets regnskab.

⁴⁾ I vederlagsindstillingen er anført, at kurator har medvirket til salg af skyldnerens pantsatte ejendom, og at »efter sædvanlige takster ville salæret for dette arbejde udgøre 2 % af købesummen, svarende til 42.000 kr.«.